

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praha číslo
78 150, Viena št. 105 241

JUTRO

Naročnina: vsakega meseca 25.— Din.
za izposojilno 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje, Kocenova ul. 2. Telefon št. 190.

Rokopis se ne vračaja. — Oglasi po
tarifu.

Nova faza političnega življenja

**Pričetek organiziranja političnih strank — Obnova
bivših strank izključena**

Beograd, 8. aprila. M. Glede na razne verzije o normalizaciji političnega življenja v naši državi in skorajšnji ustanovitvi novih političnih strank se je vaš dopisnik obrnil danes na mero-
dajno osebo s prošnjo za pojasnilo, v koliko odgovarjajo te vesti stvarnemu položaju. Dobil je naslednje pojasnilo:
Kakor znano, se v deklaraciji vlade, ki jo je prečital ministrski predsednik dr. Vojta Marinković v Narodni skupščini in danes v senatu, posebno poudarja, da smatra nova vlada za svojo dolžnost, da pospeši in olajša normalizacijo političnega življenja. Z ustavo 3. septembra je bil pri nas uveden ob-
stoj strankarskih organizacij. Z ozirom na izredne prilike, ki so nastale po 6. januarju, pa naš prvi parlament ni bil izvoljen na osnovi strankarskih progra-
mov, marveč se je moral izvoliti na splošnem državnem programu brez po-
sebne strankarske opredelitve. Narod-
no predstavništvo je v dobi svojega
trimesečnega obstoja sprejelo razne
važne zakone in državni proračun. S
tem je izvršilo svojo prvo nalogo in
pokazalo življenjsko in delovno spo-
sodnost, tako, da lahko sedaj preide k
izvajanju nadaljevanju normalnega
dela. V prvi vrsti se želi izvršiti nor-
malizacija političnega življenja, to se
pravi, da je treba sedaj takoj pristopiti
k ustanovitvi političnih organizacij.
To stališče je zastopal tudi ministrski
predsednik dr. Marinković v poslan-
skem klubu, ki je njegovo tezo odobril
z izjemo petih narodnih poslancev, ki
so že pred razpravo o notranje-politič-
nem položaju izstopili iz poslanskega
kluba JRKD. Kakor je razvidno iz re-

solucije, je poslanski klub soglasno
sklenil izdati na narodni proglas o orga-
nizaciji JRKD ter izvesti organizacijo
banovinskih in sreskih odborov do
konca aprila.
S tem pričena po 6. januarju nova
etapa v našem političnem življenju, ki
pomeni pričetek popolne normalizacije
našega političnega življenja. Izrečno
pa je treba naglasiti, da se nikakor ne
želi, da bi politični ljudje, ki se zasto-
pani v JRKD, imeli nekaj monopol za
ustanovitev stranke. Te pravice se
lahko poslužijo v enaki meri tudi vsi
drugi. Vodstvo JRKD smatra, da je po-
trrebno in koristno, da se sliči tudi dru-
ga imenja v našem političnem življe-
nju in izrečno se naglašja, da nihče ne
bo oviral kakšne druge politične grupa-
cije, če bo do tega sploh prišlo. Eno pa
je nepobitno: Vsako politično grupir-
anje je mogoče samo na temelju obsto-
ječega stanja in nikakor se ne bo do-
pustilo, da bi se zopet organizirale
stranke na verski, pokrajinski ali ple-
menski osnovi ali da bi se obnovile
bivše politične stranke. Razen teh ome-
jitev v okviru državnega in narodnega
edinstva ima lahko vsaka politična
grupacija novim smernicam državnega
in nacionalnega življenja prilagoden
program na kulturnem, socialnem, pro-
svetnem, gospodarskem, finančnem in
političnem polju ter lahko svoj program
javno zastopa in razlaga. Gotovo pa je,
da bo JRKD postala glavni nosilec ide-
je 6. januarja in ni dvoma, da bo s svo-
jim splošnim in sodobnim programom
zbrala pod svojo zastavo vse zdrave
elemente za načelo narodnega in dr-
žavnega edinstva.

Razorožitvena konferenca

**Pred važnimi razgovori državnikov v Ženevi o vseh pere-
cih mednarodnih problemih**

Beograd, 8. aprila. r. Nadaljevanje raz-
orožitvene konference, ali prav za prav
njen stvarni začetek, bo zbral v Ženevi iz-
redno veliko število ne samo evropskih,
marveč tudi ameriških državnikov. Za ku-
lsami razorožitvene konference se bodo
namreč vršili razgovori o raznih drugih,
prav tako izredno važnih in perecih me-
dnarodnih problemih. V začetku prihodnjega
tedna se bodo, kakor poročajo zadnje ve-
sti, sestali v Ženevi Macdonald, Tardieu,
Brüning in Grandi. Tem predstavnikom štir-
ih evropskih velesil se bo pridružil tudi
zunanji minister Zedinjenih držav Stimson
poleg velikega števila zunanjih ministrov
ostalih evropskih držav. Na dnevnem re-
du ženevskega sestanka bo v prvi vrsti
vprašanje gospodarskega sodelovanja po-
dunavskih držav, ki je sedaj v ospredju
mednarodnega zanimanja. Razen tega bodo
razpravljali tudi o programu bodoče lau-
sanske reparacijske konference in o vseh
vprašanjih, ki so v zvezi s tem problem-
om. Naša država je prizadeta tako v
vprašanju reparacij, kakor v vprašanju

vojnih dolgov in gospodarske obnove Po-
dunavja. Na konferenci bo zastopal našo
državo ministrski predsednik in zunanji mi-
nister g. Vojislav Marinković. Računa se,
da bodo v osmih do desetih dneh razčišče-
na vsa glavna vprašanja, ki so na dnevnem
redu.
Washington, 8. aprila. Š. Stimson je dan-
es zapustil Zedinjene države in odpotoval
v Evropo, kjer bo v Ženevi prevzel vod-
stvo ameriške delegacije na razorožitveni
konferenci.
Pred odhodom je imel daljši govor s Bo-
raham, predsednikom senatskega zunanje-
političnega odbora, ki je znan kot najbolj
upoštevani strokovnjak za vprašanje voj-
nih dolgov. Čeprav je bil izdan službeni
demant, da Stimson v Ženevi ne bo imel
nikakih razgovorov o reparacijskem pro-
blemu ali o vprašanju vojnih dolgov, ven-
dar komentirajo listi današnji Stimsonov
sestanek s Borahom v nasprotnem smislu.
Na povabilo ameriških listov potrjuje tudi
okoliščina, da spremlja Stimonsa tudi
Morganov finančni strokovnjak La Mont.
Stimson ne bo potoval samo v Ženevo,
marveč bo posetil tudi nekatera evropska
glavna mesta.

Prijateljstvo med Italijo in Sovjetsko Rusijo se krha

**Pogajanja za nova sovjetska naročila v Italiji so bila prekinjena, ker
Italija nima zaupanja v kreditno sposobnost Moskve**

Rim, 8. aprila. r. Pogajanja med Italijo
in Sovjetsko Rusijo glede financiranja mo-
skovskih naročil v Italiji so bila prekinje-
na, ker so bili vsi dosedajni razgovori brez-
uspešni. Sovjetska delegata Pjatakov in
Večer sta odpotovala iz Rima v Berlin.
Do prekinitve pogajanj je prišlo pred-
vsem zaradi tega, ker je sovjetska vlada
neredno plačevala svoja naročila v Italiji,
sklenjena v letu 1930 in 1931. Na osnovi
takrat sklenjene trgovinske pogodbe. Sov-
jetska vlada ni plačevala v denarju, kakor
je bilo dogovorjeno, marveč je večji del
svojih plačil izvršila v blagu ter pošiljala
v Italijo predvsem nafto, premog in žito.
Do velikih sporov je prišlo zaradi izplačila
zasebnih naročil, za katera ni bila podana

garancija sovjetskega trgovinskega za-
stopstva. Italijanska vlada pa se je posta-
vila na stališče, da gre za državna naro-
čila, ker v Sovjetski Rusiji ni svobodne tr-
govine ter je zagrozila moskovski vladi,
da bo ustavila nadaljnje dobavljanje blaga
in kreditiranje. Zaradi te grožnje je so-
jetsko trgovinsko zastopstvo naknadno si-
cer dalo zahtevano garancijo, vendar pa je
zavladalo v Italiji veliko nezaupanje v kre-
ditno sposobnost sovjetske vlade in me-
dsebojni trgovinski odnosi so se v zadnji
dobi zelo poslabšali. Prekinitev pogajanj
za nova naročila je predvsem posledica
tega nezaupanja in zdi se, da bo italijan-
tega nezaupanja in zdi se, da bo italijan-

Italijansko notranje posojilo emitirano

Rim, 8. aprila. Z. Kakor poročajo listi, je
bilo pred kratkim napovedano notranje po-
sojilo v znesku 1 milijarde lir večeraj emi-
tirano in tudi že v celoti podpisano, ker
je propagandna akcija za prenotiranje no-
vih obveznic v celoti uspešna.

Naraščanje brezposelnosti v ČSR
Praha, 8. aprila. AA. Po podatkih mi-
niststva za socialno politiko je bilo brezpo-
selnih ob koncu prejšnjega meseca 626 do
627.000, to je približno toliko, kolikor jih
je bilo ob koncu meseca februarja. — V
istem času lanskega leta je bilo 340.000
brezposelnih, pred dvema letoma 88.000,
t. 1928 pa 47.000.

Uvoz žita v Italijo

Rim, 8. aprila. AA. Po poročilu italijanske
generalne direkcije carin je Italija meseca
marca uvozila 1.019.953 stotov pšenice, do-
čim je uvoz pšenice v Italijo znašal meseca
marca t. 1931 1.921.864 stotov. Od julija
1930 do 31. marca 1931 je Italija uvozila
14.830.876 stotov pšenice, dočim je uvoz
pšenice med 1. julijem 1931 in 31. marcem
1932 znašal 3.177.168 stotov, za 11.653.712
stotov manj.

Zmanjšanje brezposelnosti v Nemčiji

Berlin, 8. aprila. d. Ob koncu marca je
bilo v Nemčiji 6.031.000 brezposelnih, 98
tisoč manj kakor sredi marca.

POLOM LONDONSKE KONFERENCE

**Razbila se je zaradi rivalitete med interesiranimi velesilami —
Včeraj dopoldne je bila zadnja seja**

London, 8. aprila. g. Konferenca šti-
rih držav se lahko smatra za izjalovlje-
no. Zastopniki velesil so se dopoldne
pod predsedstvom ministrskega pred-
sednika Macdonalda sestali na zadnjo
sejo. Po kratkem trajanju je bil o kon-
ferenci izdan naslednji oficijelni komu-
nikat:

»Na konferenci štirih držav zastopa-
ne vlade se strinjajo v tem, da zahte-
vata finančni in gospodarski položaj
podunavskih držav naglo enotno akcijo,
ki bi pomenila prvi korak na poti do
gospodarske obnove Evrope. V teku
pogajanj na konferenci so se pojavila
razna gospodarska vprašanja, ki jih je
treba izčrpano proučiti. Ker bližnja po-
gajanja v Ženevi ne dovoljujejo, da bi
se sedanja posvetovanja nadaljevala, so
se v Londonu zastopane vlade spora-
zumele, da bo vsaka čimprej obrazložila
ostalim trem državam svoje stališče
glede spornih vprašanj kakor tudi spo-
ročila svoje naziranje glede najboljših
metod za nadaljnje postopanje.

V razgovoru z zastopniki tiska je pri-
pomnil nemški glavni delegat državni
tajnik Bielow, da je bil položaj mnogo
preveč zamotan, da bi bilo mogoče v
nekaj dnevih doseči ugoden uspeh.

Italijanski zunanji minister Grandi je
izjavil v razgovoru z novinarji med
drugim, da je vse končano. »Mi smo
storili vse, kar je bilo v naših močeh!«

Francoski minister Flandin je pouda-
ril, da ni mogoče ničesar prorokovati,
toda vendar se lahko še upa.

Celokupni angleški tisk ugotavlja ne-
uspeh konference štirih držav. »Daily
Herald« piše med drugim, da je konfe-
renca mrtva in so jo danes dopoldne po-
kopali. Boljše bi bilo, če bi ne bila ni-
koli sklicana, ker je bil sporazum na
njej že od vsega početka nemogoč.

»Daily Telegraph« ugotavlja, da po-
gajanja o podunavskem vprašanju niso
imela nobenega uspeha. Macdonald je
izjavil, da je nemogoče doseči spo-
razum glede preferenčnih vprašanj. Za-
radi tega bo najbrže tudi nemogoče do-
voliti podunavskim državam v dogled-
ni bodočnosti finančno pomoč.

»Times« pripominja, da Francija ne
želi sklicanja konference med devetimi
državami, ker bi taka konferenca samo
še stopnjevala zmedo.

»Daily Express« ugotavlja, da se je
konferenca štirih držav razbila na ska-
lah evropske rivalitete.

Samo »News Chronicle« se kažejo
nekoliko bolj optimistične in izražajo
nado, da se bodo pogajanja obnovila v

Ženevi in tamkaj prinesla koristne re-
zultate.

»New York Herald Tribune« poudar-
ja, da načrt podunavskih držav gotovo
ne bi bil tako lahko propadel kakor
sedanja londonska konferenca. Če pa
bo propadel še ta načrt, bo propadel
tudi jugovzhod Evrope. Konferenca je
dokazala, da Evropa ne more rešiti
svojega problema in tudi ne najti skup-
ne baze za pogajanja. Če bi Nemčija in
zavezniske države hotele samo nekoli-
ko sodelovati, bi težave nove ureditve
reparacijskega vprašanja ne bile ne-
premagljive.

Odgovornost za neuspeh

Pariz, 8. aprila. č. Francoski tisk so-
glašja v naziranju, da je londonska kon-
ferenca propadla. Listi zvrčajo odgo-
vornost na Italijo in Nemčijo in nagla-
šajo, da je popolni neuspeh londonske
konference zakrivila trdovratnost Nem-
čije, katero je podpirala Italija, sicer
ne z besedo, marveč s svojim zadrž-
anjem. Francija more imeti sedaj mirno
vest, saj so njen načrt onemogočili na-
cionalno-egoistični naklepi njenih na-
sprotnikov. Če bo sprico londonskega
neuspeha valuta ene ali druge države
v Podunavju jutri propadla, to ne bo
francoska krivda. In še posebej ne, če
bosta propadla peng ali šiling. »Matin«
naglašja, da Francija ni mogla sprejeti
nemškega stališča, ker se je nanašalo
na omejitve suverenosti podunavskih
držav.

V »Echo de Paris« naglašja Pertinax,
da se ta igra ne more več nadaljevati,
temveč se mora za vsako ceno zaklju-
čiti. Nemčija odgovarja na vsako inici-
jativo o Podunavju z upornim ne, ker
se ne more orestiti svojih pangerman-
skih idealov. Italija pa se boji, da bi
se Francija ucvrstila v Podunavju.
Tardieujev načrt je propadel in sedaj
ni več upanja, da bi mogle podunavske
države najti pomoči na zapadu. Veza-
ne bodo same nase in na svoje sposo-
bnosti. Vendar pa Pertinax ob zaključku
ugotavlja, da za Anglijo in Francijo
igra še ni izgubljena.

Odmor v akciji

London, 8. aprila. s. Meročajni angle-
ški krogi označujejo sedanje stanje po
konferenci kot odmor pri delih. Angle-
ško stališče bi se dalo označiti sle-
deče:

Že v januarju je Anglija storila prvi
korak, da bi ugotovila kako bi se dalo
izboljšati položaj podunavskih držav,

ki se je stalno slabšal. Ravnoakor za-
ključena posvetovanja pa so pokazala,
da bi način pomoči, ki bi jo mogla nu-
diti ta ali ona vlada, škodljivo vplival
na ostale. Vrsta težav je nastala tu-
di zaradi tega, ker imajo pomoči po-
trebne države raznovrstne potrebe.
Angleška vlada je od vsega začetka
zastopala stališče, da je skupna konfe-
renca obeh skupin vlad kot prvi korak
neprimerna. Razen tega je polagala ve-
liko važnost na združitve skupin držav,
ker le na ta način bi bilo mogoče oži-
votvoriti sistem medsebojne pomoči, ki
je za rešitev Evrope potreben.

Nemčija nič presenečena

Berlin, 8. aprila. g. Neuspeh london-
ske konference so tukaj pričakovali že
vnaprej in zato v političnih krogih ni
izzval nobenega presenečenja. Mero-
dajni krogi zagotavljajo, da je Nemčija
tudi v bodoče v načelu pripravljena so-
delovati pri sanaciji podunavskih dr-
žav in da obžaluje polom konference v
Londonu. Pri tem pa sledi ko prej vztra-
ja na tezi, da more nuditi samo priteg-
nitev nemškega trga v srednje-evropski
sistem kompleks edino hitro pomoč. V
Nemčiji je vzbudilo veliko zadoščenje,
da je našla Nemčija v Londonu italijan-
skega zunanjega ministra Grandija na
svoji strani. V zvezi s tem se naglašja,
da se enaki nemški in italijanski in-
teresi, kakor tudi potreba tesnega
sodelovanja med Italijo in Nemčijo še
ni nikoli pokazala v taki luči kot to
pot. Ta pojav je prav za prav edini do-
biček za Nemčijo z londonske konfe-
rence.

Valutna unija

London, 8. aprila. d. Po vestih iz avten-
tičnega vira je francoska delegacija v res-
nici predlagala razen uvedbe preferenčnega
sistema med petimi podunavskimi državami
kot drugo etapo tudi uvedbo monetarne in
valutne unije za Jugoslavijo, Avstrijo, Ru-
munijsko, Češkoslovaško in Madžarsko. Pred
vojno so take denarne unije obstajale med
latinskimi in nordijskimi državami. Nordi-
sko denarno unijo so po vojni obnovili, do-
čim je prva propadla.

Mednarodni finančni krogi opozarjajo, da
bi ustvaritev monetarne in valutne unije
med petimi srednje - evropskimi državami
zadela na velike težave. Predvsem bi se
mogle razne valute izenačiti na resnični
zlati pariteti in pri nekaterih bi se morala
še ustvariti s posojili primerna nova po-
daga. Češkoslovaška se je takoj odločno
izrekla proti temu načrtu.

Pred novo bitko v Nemčiji

**Vladne stranke upajo, da bo v nedeljo glasovalo za Hin-
denburga nad 20 milijonov volilcev**

Berlin, 8. aprila. d. Nobenega dvoma ni,
da bo pri nedeljskih volitvah izvoljen za
predsednika Nemčije Hindenburg in da bo
Hitler doživel poraz. Gre samo za odlo-
čitev, ali bo dobil Hindenburg še več gla-
sov kakor pri prvih volitvah. Hindenburg
govori agitacijski odbori upajo, da bodo pri-
borili Hindenburgu v nedeljo nad 20 mi-
lijonov glasov ter so svojo agitacijo raz-
širili zlasti na podeželje. Na drugi strani
pa ni izključeno, da bo volilna udeležba
v nedeljo manjša, kakor je bila 13. marca,
ker bodo morda mnogi volilci smatrali za
nepotrebno, da se udeležijo volitev, ker je
izvolitev Hindenburga itak že zagotovlje-
na. Po vsej državi je vsak dan na tisoče
shodov. Tudi komunisti razvijajo živahno
agitacijo za svojega števnega kandidata.
Državni kancelar dr. Brüning je na svo-
jem agitacijskem potovanju, ki ga je pri-
jel v južni Nemčiji, dospel v Hamburg,
kjer je govoril nočjo na velikem shodu.
Svoj zaključni govor bo imel jutri v Kö-
nigsbergu.

Vodja nemških nacionalcev Hugenberg
sedanje predsedniške volitve popolnoma »go-
norira in posveča svojo glavno pozornost
pruskim deželno-zbornim volitvam, ki bo-
do 24. aprila. Hugenberg računa, da bo
pri teh volitvah dosegel nadomestilo za po-

raz, ki ga je doživel s svojo politiko pri
volitvah državnega predsednika. Bržkone
pa se bo tudi sedaj vračunal, kajti vse
kaže, da bodo bližnje pruske deželnozbor-
ske volitve prinesle uspeh le narodnim so-
cialistom. Nekateri računajo, da se bo šte-
vilo narodno-socialističnih mandatov v
pruskem deželnem zboru povečalo od 100
na 120. S tem bi seveda propadla sedaj
vladajoča večina weimarske koalicije, ven-
dar pa se lahko smatra kot gotovo, da
narodni socialisti ne bodo dobili večine v
deželnem zboru in da niti skupno z nem-
škimi nacionalci ne bodo mogli ustvariti
večine desničarskih strank, na katero bi
se mogla opirati izrazito desničarska vla-
da. Zato je treba računati z možnostjo,
da bo dosedanja vlada vodila še nadalje
posle ali pa se bo osmovala v Prusiji dr-
žavni vladi slična vlada, to se pravi, manj-
šinska vlada pod vodstvom centra, ki bi jo
socialni demokrati tolerirali.

Kot zanimivost je treba beležiti, da kan-
didat na listi narodnosocialistične stranke
za pruske deželnozbornske volitve na sed-
mem mestu tudi pruski princ Avgust Vil-
jem, sin bivšega cesarja, ki je kot prvi
hohenzollernski princ stopil v Hitlerjeve
vrste.

Odmera doklade za javne borze dela

Beograd, 8. aprila. AA. Minister za soci-
alno politiko in narodno zdravje je izdal
sledenjo naredbo o odmeri doklade za javne
borze dela:

Cl. 1. Doklada za javne borze dela bo
znašala od 1. aprila t. l. naprej tedensko
3,6 % od enodnevne mezde v smislu § 21.
zakona o zavarovanju delavcev z dne 14.
maja 1922, oziroma 10 % od 36 % teden-
skega prispevka za zavarovanje proti bo-
lezem.

Cl. 2. Za to doklado veljajo predpisi 8.
poglavja zakona o zavarovanju delavcev (o
dolžnosti plačevanja prispevkov za zavarova-
vanje) s tem, da odpade polovica te dokla-
de na delodajalca, polovica pa na delavca.
To doklado bo pobiral Osrednji urad za za-
varovanje delavcev s prispevki za zavarova-
vanje delavcev.

Cl. 3. Osrednji urad za zavarovanje de-
lavcev v Zagrebu bo odbijal od pobrane do-

klade za javne borze dela 5 in pol odstot-
ka za stroške, in sicer 3 in pol odstotka
za svoje delo pri pobiranju te doklade in
2 odstotka za osrednjo upravo za posre-
dovanje dela za izdatke državne kontrolne
službe in za posebno statistično službo na-
vedene osrednje uprave.

Cl. 4. Osrednji urad za zavarovanje de-
lavcev bo vlagal najkasneje 3 mesece po
končanem polletju vsa pobrana doklada po
odbitku 3 in pol odstotka za stroške v
»Fond za neposredno podpiranje brezpo-
selnih delavcev« pri Državni hipotekarni
banki v Beogradu, 2 odstotka pobranih do-
kladi pa v »Posebni račun za kontrolo in
statistiko« osrednje uprave za posredova-
nje dela pri Poštni hranilnici v Beogradu.
Osrednji urad bo obenem obvestil osrednjo
upravo za posredovanje dela o višini
odmerjene in o višini potrebne doklade no-
sebej za vsak svoj krajevni organ.

Druga redna skupščina SKJ.

Beograd, 8. aprila. AA. Druga redna
skupščina Saveza Sokola kraljevine Jugos-
lavije se bo vršila v nedeljo 10. t. m. ob
10. dopoldne v prostorih francoskega kluba
hiše bratov Jugovičev.

Ukinitev kontrole nad mlino

Beograd, 8. aprila. AA. Na podlagi okrož-
nice davčnega oddelka finančnega ministr-
stva bodo dale finančne direkcije takoj na-
log oddelkom finančne kontrole, da odtr-
gajo pečate, ki so z njimi zapečatili posa-
mezne mlino, in jih takoj odstranijo, ker je
po novem zakonu o prometu s pšenico ta
kontrola ukinjena. Prav tako imajo nalog
ukiniti stalno kontrolo, ki je obstajala v
nekaterih mlinah.

Izpitna komisija ministrstva za šume in rude

Beograd, 8. aprila. AA. Ministrstvo za
gozdove in rudnike je ustanovilo komisijo
za državni strokovni izpit, ki ga morajo
napraviti uradniški pripravniki za nepol-
no srednješolsko izobrazbo leta 1932. Ko-
misijo sestavljajo: Miloš Jovanović, šef
personalnega oddelka, kot predsednik, inž.
Josip Borošić in inž. Borisav Nikolić kot
člana izpraševalca in Josip Orsanić kot
tajnik.

Premestitve v železniški službi

Beograd, 8. aprila. p. Z odlokom promet-
nega ministra so premešteni železniški
uradniki: Karol Leskovar iz Trebnjega v
Jovanovac, Žilko Rebec iz Trebnjega za
postajenačelnika v Mirovac in Pavle Hlad-
nik od železniške direkcije v Ljubljani za
postajenačelnika v Vojski.

Upokojitev

Beograd, 8. aprila. AA. Z ukazom Nj.
Vel. kralja je upokojen g. Pravoslav Re-
bek, višji veterinarski svetnik na območju
veterinarski postaji na Rakeku, v 4. sku-
pini 2. stopnji.

Nov predsednik beograjskega Pen-kluba

Beograd, 8. aprila. p. Sročil se je vršila
skupščina beograjskega Pen-kluba. Dose-
dajni predsednik Pen-kluba dr. Milan Grol
je namreč podal ostavko. Za novega pred-
sednika je bil izvoljen dr. Svetislav Stefa-
nović

Seja senata in Narodne skupščine

Vlada se je včeraj predstala senatu – Kratka seja Narodne skupščine

Beograd, 8. aprila. p. Danes dopoldne sta se istočasno vršili seja senata in seja Narodne skupščine. Obe seji sta bili večinoma formalni in na dnevnem redu ni bilo važnejših zadev.

Na seji senata se je predstavila nova vlada pod predsedstvom g. dr. Marinkovića. Senat je podala svojo deklaracijo. Uvodoma je predsednik dr. Pavelić prečital ukaze o ostavki vlade g. Petra Živkovića in o imenovanju nove vlade, nakar je povzel besedo ministrski predsednik gosp. dr. Vojta Marinković in prečital deklaracijo vlade. Senatori so njegov govor čisto prekinjali s pritrditvami in so ob koncu z dolgotrajnim ploskanjem izrazili svoje odobravanje.

Predsednik je nato sporočil, da je Narodna skupščina dostavila senatu v razpravo zakon o trošarinah. Senat je ugodil zahtevi finančnega ministra ter priznal zakonu nujnost. Finančni odbor mora do 11. t. m. končati svojo razpravo in predložiti svoje poročilo. Seja je bila nato zaključena, prihodnja se bo vršila jutri dopoldne. Na dnevnem redu je razprava o statusu osebja senata.

Dopoldne ob 5 se je vršila tudi seja kluba senatorjev, ki so ji prisostvovali tudi ministrski predsednik g. dr. Marinković in več ministrov. Klub je razpravljal o političnem položaju v zvezi s sklepi poslanskega kluba JRKD. Po ekspoziciji ministrskega predsednika, ki je očrtal v zvezi z deklaracijo vlade notranjopolitični položaj in orisal smernice vlade za bodoče delo, se je razvila živahna debata.

Seja Narodne skupščine je bila čisto kratka. Po odobrenju zapisnika je predsednik poročal o tekočih zadevah. Med drugim je objavil interpelacijo, ki jo je vložil narodni poslanec Marko Kozulj na prometnega ministra glede ureditve pokojnine postajenačelnika v Bački Palanki in interpelacijo poslanca dr. Nikole Nikića.

Resolucija poslanskega kluba JRKD

Organizacija stranke JRKD se mora pospešiti in dokončati do konca aprila

Beograd, 8. aprila AA. Poslanski klub JRKD je včeraj dopoldne nadaljeval razpravo o političnem položaju. Po končani razpravi je predsednik vlade dr. Vojislav Marinković odgovoril na posamezna vprašanja. Nato je klub izvolil tri člane za sestavo resolucije. Klub je predloženo resolucijo soglasno sprejel. Resolucija se glasi:

Klub narodnih poslancev JRKD je po govoru predsednika vlade dr. Marinkovića in po izprti razpravi o političnem položaju na svojih sejah dne 6. in 7. aprila z zadovoljstvom vzel na znanje deklaracijo kraljevske vlade, prečitano 6. aprila v Narodni skupščini in ekspozicijo predsednika vlade v klubu o potrebi novega političnega grupiranja in o pospešitvi in normalizaciji političnega življenja v duhu načel narodnega in državnega edinstva.

S tem v zvezi je klub narodnih poslancev JRKD sklenil:

na notranjega ministra o delovanju ereškega načelnika v Zagrebu Milana Huzjaka.

Po rešitvi nekaterih manjših zadev, je Narodna skupščina izvolila odbor za proučevanje zakonskega predloga o pobližanju draginje in odbor za proučitev zakonskega predloga o gradnji društvenih domov, ki ga je predložil minister za telesno vzgojo naroda. V prvi odbor sta med drugim izvoljena za člana narodna poslanca Vekoslav Spindler in Albin Koman, za namestnika pa Milan Mrović in Anton Klinc. V odboru za proučitev zakona o gradnji društvenih domov pa sta člana narodna poslanca dr. Ljudevit Pivko in Lovro Petotar, namestnika pa Josip Prekoršek in Milan Mrović. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Beograd, 8. aprila M. Dopoldne ob 11.30 do 14 se je vršila pod predsedstvom dr. Vojta Marinkovića seja ministrskega sveta, na kateri sta poročala ministri pravde in minister za kmetijstvo, ki je obenem zastopnik ministra za trgovino, o zakonskih predlogih glede zaštite kmetov in maksimiranja obrestne mere. Vršila se je tudi razprava o prehrani pasivnih krajev in podpori prebivalcem poplavljenih pokrajin.

Beograd, 8. aprila M. Z ozirom na ustavne in zakonske določbe po katerih so pokrajinske, plemenske ali verske grupacije nedopustne, je novo osnovani klub dr. Nikića danes obvestil predsednika Narodne skupščine, da se klub ne bo imenoval Hrvatski seljaški klub, marveč bo nosil ime Narodni seljaški klub.

Beograd, 8. aprila. AA. Klub senatorjev je v soglasju s klubom narodnih poslancev sklenil, da ž njim brez odlašanja združi čvrsto politično organizacijo za obrambo načel ustave in jugoslovenske misli ter bo podpisal proglas o organizaciji enotne stranke skupno s klubom narodnih poslancev.

1) Vsi člani kluba narodnih poslancev JRKD podpisajo in izdajo proglas na narod o organizaciji stranke JRKD skupno s klubom senatorjev;

2) Klubski odbor loči svojo strankarsko funkcijo, ki jo ima kot začasni glavni odbor, pač pa mu prizna pravico in stavi v dolžnost, da za čim uspešnejše izpolnjevanje nalog začasnega glavnega odbora razširi začasni glavni odbor še z drugimi osebami iz kluba narodnih poslancev in senatorjev. Začasni glavni odbor mora pristopiti k intenzivni organizaciji stranke, pri čemer ga bo podpiralo glavno tajništvo JRKD, ki se lahko po potrebi izpolni z novimi člani iz kluba narodnih poslancev in senatorjev.

3) Začasni banovinski in ereški odbori naj se organizirajo čimprej, najdalje pa do konca aprila.

ljubljeni ukrepi proti nadaljnjemu uvozu vseh onih vrst železa, ki jih v Jugoslaviji izdelujemo v preobilju. Skoro vse države so se zapirle proti nezakonitemu uvozu, mi pa niti ne proti uvozu iz onih držav, ki neprimerno več k nam izvažajo kakor mi k njim. Taki utemeljeni in upravičeni ukrepi ne bi koristili samo Kraljski industrijski družbi, temveč vsem jugoslovenskim železarnam in njihovim delavcem, pa tudi obrtnikom, trgovcem, premogovnikom in tako dalje.

Koristna bi bila tudi izvedba v Narodni skupščini sprejene misli glede revizije pogodb z različnimi inozemskimi firmami za dobavo velikih množic železa in železnih konstrukcij. Seveda moramo tudi pričakovati, da se nove slične pogodbe ne bodo veje sklepale ali pa da bodo tuje tvrdke vsaj obvezane, nabaviti si v Jugoslaviji vse železne izdelke, ki jih lahko pri nas dobe. S tem bo preprečeno, da v bodoče ne bodo prihajali k nam iz inozemstva (večinoma celo brez carine?) tisoči vagonov železa in železnih konstrukcij, ki jih lahko izdelajo jugoslovenske železarne. Ni treba še posebej opozarjati na koristni vpliv, ki bi ga rodilo tudi s tem povzročeno zmanjšanje zahtev po tujih devizah.

Ako pridejo na ta način jugoslovenske železarne sčasoma do izrabe svoje polne kapacitete, potem — pa tudi samo potem — bo mogoče doseči tudi znižanje proizvodniških stroškov in s tem znižanje cen železa. Obžalovati je treba, da je v širši javnosti tako malo pravega interesa in razumevanja za vprašanja industrije, ki je vendar tesno združena z interesi vsega gospodarstva, predvsem trgovine in obrti, a tudi kmetijstva, ki ima največje odjemalstvo v industriji in industrijskem delavstvu. Kraljska industrijska družba je storila le to, kar je storilo poprej in pozneje na tisoče drugih podjetij doma in v tujini, ki so zaradi pomanjkanja naročil in pomanjkanja neizpranega kapitala svoje obratovanje najprej reducirali, potem pa docela ustavili, ne da bi se iz tega delale velike afeze. Da KID ni mogla drugače ravnati, izhaja tudi iz uvodoma navedenega dejstva, da se poslovanje ni poživelo in da se zaloge kljub ustavitvi obrata niso zmanjšale. V splošnem interesu je železni, da razpravi javnost objektivno in stvarno tako v Jesenicah, kakor tudi v vseh drugih vprašanih naših industrijskih.

Izjava delavstva

Naproseni smo za priobčenje naslednje izjave:

Dne 5. aprila 1932 so se sestali zaupniki NSZ v Jesenic in Javornika z zastopniki SMRJ, da se izjavijo o članku, ki je izšel v »Jutru« v nedeljo 3. aprila pod naslovom: »Položaj na Jesenicah« in v katerem v zadnjih dveh odstavkih navedeno neločno. Zaupniki NSZ izjavljajo:

Ni res, da zastopnik NSZ in zlasti ni res, da zastopnik JSZ ni pristal na sporazum, temveč res je, da so prostovoljno podpisali sporazum vsi zastopniki vseh treh organizacij. Dalje ni res, da je NSZ tudi izstopila iz enotnosti, res pa je, da je zastopnik NSZ tudi v soboto, dne 2. aprila aktivno sodelo-

val na razpravah, pri katerih pa zastopnik JSZ niso smeli biti več navzoči.

Dalje ni res, da se je treba bati, da bodo v bodoče zaposleni samo člani SMRJ in da bo pozodba samo njim v korist (tega »Jutro« tudi ni trdilo, temveč je samo poročalo, kaj se je govorilo na delavskem shodu pri Kobalu na Savi, Op. ur.), res pa je, da je podjetje obljubilo, da bo objektivno urejevalo vprašanje zaposlitve brez ozira na organizacijsko pripadnost, predvsem po kvalifikaciji in socijalnih okoliščinah.

Res je torej, da NSZ in SMRJ še vedno skupaj vodita pregovore s podjetjem in torej vesti, da je NSZ tudi na istem kakor JSZ, niso resnične.

Za Savez metalških radnika: Jeram Jurij, Mohorić Franc, Toman Franc.

Za Narodno strokovno zvezo: Barbarino Stefan Marković Ivan, Demšar Franc, Glavić Franc.

Splošna delavska stavka na Madžarskem

Bratislava, 7. aprila.

Madžarska vlada je prošli ponedeljek ustavila socialistično glasilo »Nepszava« v utemeljitvijo, da piše že par tednov proti interesom države in da je njeno pisanje dobilo različne znake organiziranega ščuvanja, ki naj izzove prekratne nemire v državi. Pisanje socialistične opozicije se sicer v nčemer ne razlikuje od pisave opozicijskih listov v državah z urejenim javnopolitičnim življenjem, vendar je danes na navedbo, da madžarska plemenska peščica dosledno istoveti državo in interese ljudstva z vladajočo plemiško manjšino ter njeno gorovit, prav zavoljo take nesodobne ideologije je predsednik vlade grof Karolyi označil socialiste enostavno za sovražnike domovine ter jim ustavil glasilo, ki je bilo gnilo državno gospodarstvo.

Odgovor na ta nasilni ukrep je dalo vladno organizirano delavstvo s tem, da je stopilo v splošno stavko. Najprej so delo ustavili grafični delavci iz solidarnosti do »Nepszave« in v sredo že ni izšel noben list v Budimpešti. Edino izjemo tvori zasilni vladni list, ki je izšel v državni tiskarni. V uvodniku tega lista naglašava vlada, da se bo stavka grafičnih delavcev, določena prvotno na 24 ur, najbrž zavlekla, vendar se vlada ne boji nikakih posledic, kajti odgovornost zanje bo padla na veldržalce, ki so povzročili težki sedanjí položaj.

Proglas vlade je še bolj vznemiril madžarsko prestolnico, kajti doslej je Karolyjeva vlada edina, ki se je upala tako ostro nastopiti proti socialističnemu delavstvu in ustaviti njegovo glasilo. Ta strogost je morala tembol razburiti prizadeto opozicijo, ker je grof Karolyi obenem prepovedal vse manifestacijske obhode, ki jih je delavstvo pripravljalo za 7. aprila, da podpre veljavo svojih odposlanstev, ki so imela zahtevati razna zboljšanja politične in gospodarske narave. Po ostali državi je predsednik vlade dovolil deputacije, toda brez vsakih manifestacij. V Budimpešti pa se je odločil za daleko nemirnejši potek. Odločil je odposlanstva, češ da se kot predsednik vlade lahko pogaša samo z izvoljenimi poslanci, tembol, ker se je med tem stavka razširila tudi na druga industrijska podjetja ter so delavske mase povsod pokazale trdno voljo energično podpreti svoje vodstvo. Položaj se je močno zaostрил, ko je grof Karolyi kasneje sicer sprejel socialistične poslance pod vodstvom Paverja, ni se pa spustil z njimi v pomek, marveč jim je stavil pogoje, naj preložejo delavstvo in odpovedo pretečo splošno stavko, nakar naj kot lojalni državljani predložijo svoje zahteve, da ji jih bo vlada po možnosti upoštevala.

Zaradi nepopustljivosti predsednika vlade, so stavkujoči grafični delavci sklenili, da vzdrže stavko do konca tedna, polnočno stavko ostalega delavstva pa so podjetniki sami izpremenili v celodnevno, ko so postavili delavce pred odločitev, da opuste namero namero stavke, ali pa da zapuste obrate za ves dan. Strokovno vodstvo je nato sklenilo celodnevno stavko industrijskega delavstva. Podoba je, da je plaz v teku in da se stavkovno gibanje bržčas ne bo dalo več zavreti. Vlada je izdala varnostnim oblastvom poostrena navodila: podvojila je policijske natruple in zabilanila vsako zbiranje. Uredništva listov iz tega razloga ne smejo na svojih deskah objavljati najnovejših vesti, da se ne bi pred njimi shajale množice.

Parlament razpravlja strogo po določenem dnevnem redu in vladna večina onemogoča vsak poskus opozicije, da bi prišla do besede in razpravljala o tekočih dogodkih. Med poslanci se je raznesla vest, da je voditelj malih kmetov poslanec Gaston Gaal ponudil socialistom svojo pomoč in da je pripravljen v primeru potrebe z njimi vred prevzeti vladno. Budimpešta je v mrzlicnem stanju, kajti meščanstvo se spominja, da je tudi l. 1919, bil na vladni neki grof Karolyi, da so se tudi tedaj nemiri začeli s stavko grafičnega delavstva, ki se je spremenila v splošno stavko in da se je iz vsega tega razvila krvava revolucija.

Alimenti niso podvrženi rentnemu davku

Beograd, 8. aprila AA. Po pojasnitvi, ki ga je dal davčni oddelek finančnega ministrstva, dohodki, ki jih prejemajo žene na račun podpore za vzdrževanje od moža v smislu točke 12. čl. 63. zakona o neposrednih davkih, niso podvrženi rentnemu davku. Vsi ostali prejemki, ki nimajo značaja podpore in vzdrževalne, pa so podvrženi rentnemu davku. Pod podporo odn. pod vzdrževalno se razumejo prejemki, ki služijo za kritje dnevnih potreb. Dohodki, ki bi presegli te meje, izgube zunaj te meje značaj podpore odnosno vzdrževalne in so zato podvrženi rentnemu davku. Zato je treba v vsakem konkretnem primeru preveriti, ali imajo prejemki značaj podpore ali ne, in ali so zato podvrženi davku ali ne.

Pocenitev kruha v Zagrebu

Zagreb, 8. aprila n. Zaradi ukinitve žitnega režima so sklenili zagrebški peki znižati cene kruha za 50 par pri kilogramu.

Tudi v Zagrebu sneg

Zagreb, 8. aprila n. April je danes pripravlil Zagrebu zelo slabo šalo. Po dopoldanskem dežju je popoldne pričelo snežiti v velikih kosmih. Na asfaltu se je sneg skoraj sproti topli, drugod pa se je obdržal. Temperatura je padla zvečer na ničlo.

Filip Uratnik:

Se dajo socialna bremena res znižati?

Pisec članka, g. Filip Uratnik, je glavni tajnik Delavske zbornice v Ljubljani in odlično poznavalec naših socialnih razmer. Njegova izjava je zato gotovo zanimiva naše čitatelje ne glede na to, ali se z njimi strinjajo ali ne.

»Zmanjšanje delavskih plač napram prejšnjemu stanju znaša 400.000 dnevno. Medtem pa so ostala vsa bremena, ki zadevajo industrijo, obrt in delavstvo, kakor državni davki in določen, pa tudi socialno zavarovanje nespremenjena ter nespremenjeno obremenjujejo v teh težkih časih zgoraj navedene ustanove. Zato naj se pristopi takoj k temeljitji spremembi socialnih bremen, da bi se ta prilagodila zmanjšanim plačam delavcev in nameščencev.«

Ti citati so vzeti iz spomenice, ki so jo predložili zelo merodajni gospodje na zelo merodajnem mestu. Ker morajo biti take izjave le izraz nedovoljene informiranosti o stvari in ker se je treba čuvati danes bolj kakor kdaj prej, pred vsakim nepremišljenim korakom, se mi zdi potrebno javno odgovoriti na te in podobne trditve, ki se zadnji čas vedno bolj pogosto slišijo.

Solski primer, kako bi se o takih stvareh ne smelo govoriti, je bila debata o amandmanu, ki ga predvideva čl. 51 novega finančnega zakona. Ta člen pooblašča ministrstvo za socialno politiko, da sme povišati prispevek za javne borze dela povprečno največ za 12 dinarjev na leto za delavca in za 12 dinarjev na leto in delavca za poslodavca. Tovarna, ki zaposluje n. pr. 300 delavcev, bi plačala za brezposelne delavce letno 3.600 Din več kakor do sedaj. Pri tem je morda ta tovarna dalje časa stala. Njeno delavstvo je izgubilo na delavskih mezdah na stotisoče. Nastane sedaj vprašanje, kako bi mogli ti delavci živeti, ako bi se postavila vsa njihova okolica na stališče, da jim ni dolžna priskočiti v nesreči na pomoč in da je v tej situaciji glavno, da se znižajo socialna bremena za tiste, ki so še zaposleni. Če se ta okolica ni po tem ravnala in če je vendarle priskočila brezposelnim na pomoč, je moralo biti to za njo istovetno s povišanjem socialnih bremen. V kolikor je obstajala ta okolica iz ljudi, ki sami nimajo mnogo, se teh bremen tudi branila ni. Razna podjetja, ki zaposlujejo 300 delavcev, pa pravijo, da jih bo breme letnih 3600 Din gospodarsko uničilo!

Naj se nam ne ugovarja, da se s podporami brezposelnost ne da v celotnem obsegu in trajno reševati. To vemo tudi mi. Zato smo tudi skromni in zahtevamo, da imamo za tiste slučaje, ko projekti za dolgo dobo in lepi načrti ne morejo pomagati, le pičila sredstva na razpolago. Le sredstva, ki so v razmerju s potrebo kakor 1 : 100, smo zahtevali in še to je bilo predmet takega nerazumevanja in kritike, da mora izgubiti vsak dobro voljo, ki ima opraviti vsak dan z nešteti primeri nepisne bede. Opravičilo bi moglo biti le v tem, da kritiki niso poznali terminologije zakona in da so mislili, da gre res za povišanje prispevka za 3,6 odstotkov dnevne mezde in ne za povišanje v višini 0,3 odstotkov dnevne mezde, kakor je bilo to dejansko predloženo.

Na enako nezadostnem poznavanju materije bo slonela tudi gori omenjena spomenica. V kolikor ima v mislih delavsko zavarovanje zoper bolezen, nezgode in invalidnost. Predvsem ne drži trditve spomenice, da se prispevki za socialno zavarovanje ne znižujejo. Viden znak gospodarske krize je vedno brezposelnost. Brezposelnost v naši banovini so dosegli že ogromno število 15.000 — seveda ne plačujejo prispevka za socialno zavarovanje. Že iz tega razloga so se morali prispevki za socialno zavarovanje v svojem efektu znižati. A še nekaj je: prispevki se odmerjajo po mezdnih razredih, to je po višini mezd, in padajo avtomatično s padajočimi mezdami. Zato je jasno, da so se dohodki delavskega zavarovanja silno znižali in da tozadevno ni treba nikakih zakonodajnih reform, ker se nizažo ti dohodki itak sproti in avtomatično.

Res pa je nasprotno nekaj drugega. Zahrte, ki se stavijo na delavsko zavarovanje v pogledu dajatev, se pri znižanih prispevkih stalno večajo. Lahko se trdi, da je naš največji zavod za podpiranje nezaposlenih ravno naše bolniško zavarovanje. Reducirani delavec potrka najprej tu, če mu to njegovo zdravstveno stanje le količkaj dopušta. Vsaj poslodavci, ki so v našem Narodnem predstavništvu dobro zastopani, bi morali vedeti, da mora računati naše zavarovanje, kakor vsak obrat, ne samo s prilagodljivimi stroški, temveč tudi z gotovimi stalnimi stroški, ki se ne dajo zmanjšati v istem razmerju kakor tie zmanjšuje članstvo.

Vse to je vrglo naše delavsko zavarovanje v težko krizo. Bori se žnjo, kakor ve in zna. Danes dela tam približno po tarifnih državnih uradnikov plačano uradništvo neprestane nadure. Pri tem mu očitajo trikrat bolj plačani gospodje stalno previsoke plače. Četudi so se znižale te plače zadnji čas enako, kakor pri državnih uradnikih.

Vse te žrtve pa se niso zadostovale. Delavsko zavarovanje je moralo zvišati za malenkost tudi odmero prispevka, proti čemer delavstvo ni protestiralo; izločilo je iz lečenja težko tuberkulozne bolnike, proti čemer je delavstvo brez uspeha ostro protestiralo. Kako je mogoče staviti vprico vseh teh dejstev še akcijske programe, kakor smo ga zgoraj navedli?

Odgovorili nam bodo, da gre predvsem za racionalizacijo uprave našega zavarovanja: uprava je predraga, tam se gospodari slabo itd. Ti ugovori niso novi. Morda je tudi kaj resnice na njih, zakaj nobena stvar ni popolna, tudi uprava našega delavskega zavarovanja ne. Ugotoviti pa moram, da niso znali tisti, ki so v prejšnjih časih govorili o racionalizaciji uprave, povedati ničesar pozitivnega, ko bi morali predložiti konkretne reformne načrte.

Mj mislimo, da je treba na racionalizaciji zavarovanja dalje delati, da pa je treba delati na tem premišljeno in z ljubeznijo do zavarovanja in da sedanjí čas ni nikakor primeren, da bi se reševala naglo, brez preudarka in potrebnega znanja tako komplicirana upravna vprašanja. Zlasti ker se iluzije, radi katerih se polaga na to stvar taka pažnja ne morejo uresničiti.

Večkrat slišimo tudi, da če bi samo Srednjenega urada v Zagrebu ne bilo, pa bi se dala dobiti iz teh prihrankov sredstva, ki jih potrebujemo za podpiranje nezaposlenih in celo sredstva, ki so potrebna za izvedbo starostnega zavarovanja. Jaz sem sicer mnenja, da se tišli motijo, ki mislijo, da bi se dalo v naših razmerah Srednjišnji urad za zavarovanje delavcev pogrešati in kratkoma reducirati, a postavimo se na stališče, da se da vse prihraniti, kar se izda pri SUZOR za plače. V tem slučaju bi morali tisti, ki zahtevajo njegovo uklinjenje, vsaj vedeti, da izda SUZOR za vsjo plačo svojega uradništva nekaj nad 4 milijone Din letno, da bo dal uvodoma povedan skromen povisek prispevkov za naše brezposelno zavarovanje nad 10 milijonov Din in da je potrebna za uvedbo starostnega zavarovanja v najskromnejšem obsegu desetkrat tako velika vsota. Kdor ima te ugotovitve pred očmi, nam kdor mora priznati, da izhajajo take trditve in take iluzije ali iz popolnega nepoznanja stvari, ali pa odloč, da se poskuša doseči skrit cilj po neravni poti. Marsikdo nima poguma naravnost reči, da se mora delavsko zavarovanje upropasti, da moramo pustiti brez sredstev še bolne in pri delu pohabljeni delavci. Zato pa pravi: vse za delavstvo in njegovo zavarovanje, a nič za administracijo tega zavarovanja. Zato pravi: delavsko zavarovanje — da; zanj potrebna sredstva — ne!

Vse to se mi je zdelo potrebno jasno navedeti, da se razbistijo pojmi in razbistri situacija.

Izjava in preklık

nar. poslanca prof. A. Pavliča glede politike Vatikana.

Pod tem naslovom priobčuje včerajšnji »Slovenec« na vidnem mestu naslednjo izjavo:

»Podpisani narodni poslanec javno obžaluje in preklıkje izjavo glede politike Vatikana z dne 3. marca 1932, katero so večinoma vsi listi netočno prinesli ali celo zlobotno tolmáčili, kar vse je povzročilo žalitev katoličanov in celo svete Stolicе, oziroma zastopnika v Beogradu. Pod Vatikansom ni razumel Svete Stolicе ali celo Svetega Očeta Pija XI., o katerem javno izjavi, da je vsled težkih razmer mučenik na prestolu sv. Petra in da je on edini ščitil versko svobodo katolikov-Slovanov v Italiji.

Sveti Stolicі izraža neomajno zaupanje, ker je glava sv. Cerkve. Nikdar ni žalil Hrvatov, pač želi, da bi se vsi katoličani v kraljevini Jugoslaviji združili na enotnem prosvetnem in gospodarskem programu, kar bo njim samim v trajno korist in v slavo svete Matere Cerkve. Primorno izjavo bo podal tudi v Narodni skupščini ob ugodni priliki.

V Beogradu, 3. aprila 1932.

Prof. Pavlič Alojzij I. r., nar. poslanec.

Našim čitateljem je znano, za kaj gre, ker smo že v sredo objavili po steno-grafskem zapisniku na Vatikani se našašajoči odstavek iz govora g. posl. Pavliča med proračunsko razpravo v Narodni skupščini in pa izjavo banjaluške duhovščine proti g. Pavliču. Ni naša namera, razpravljati ob tej priliki o tem, ali so bila izvajanja g. poslanca Pavliča o vatikanski politiki utemeljena ali ne. Tudi se nečemo spuščati v meritorno razpravo njegovega sedanjega preklıkca. Vsekakor pa bo naša javnost z zanimanjem pričakovala pojasnila, ki ga bo, kakor sam napoveduje, podal ob ugodni priliki v Narodni skupščini. Še bolj zanimivo in poučno seveda bo, ko se bo enkrat izvedelo, kako je prišlo do »preklıkca«.

V 61 urah iz Evrope v Južno

Ameriko

Pernambuco, 8. aprila d. Zrakoplov »Zepelina« je pristal sredi ob pol 8 v Pernambucu. Svoje drugo letošnje vožnjo iz Evrope v Južno Ameriko je izvršil v rekordnem času 61 ur.

Nesreča italijanskega hidroplana

Rim, 8. aprila AA. Neki italijanski izvidni hidroplan, ki ga je pilotiral poročnik italijanske mornarice in v katerem je bil tudi mehanik, je padel v morje. Poročnik in mehanik sta utonila. Hidroplan je pripadal hidroplanski postaji v Pulju.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, mestoma deževno, hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Velika barometrska depresija, razdeljena po več centrih, prehaja čez ves kontinent. Z jugozapada je prišel v Evropo prodirati višji pritisk, ki je povzročil oblačno in deloma tudi deževno vreme.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Hladno vreme bo ostalo, najbrž tudi s padavinami. V proslh legah živahni severozapadni vetrovi.

Naši kraji in ljudje

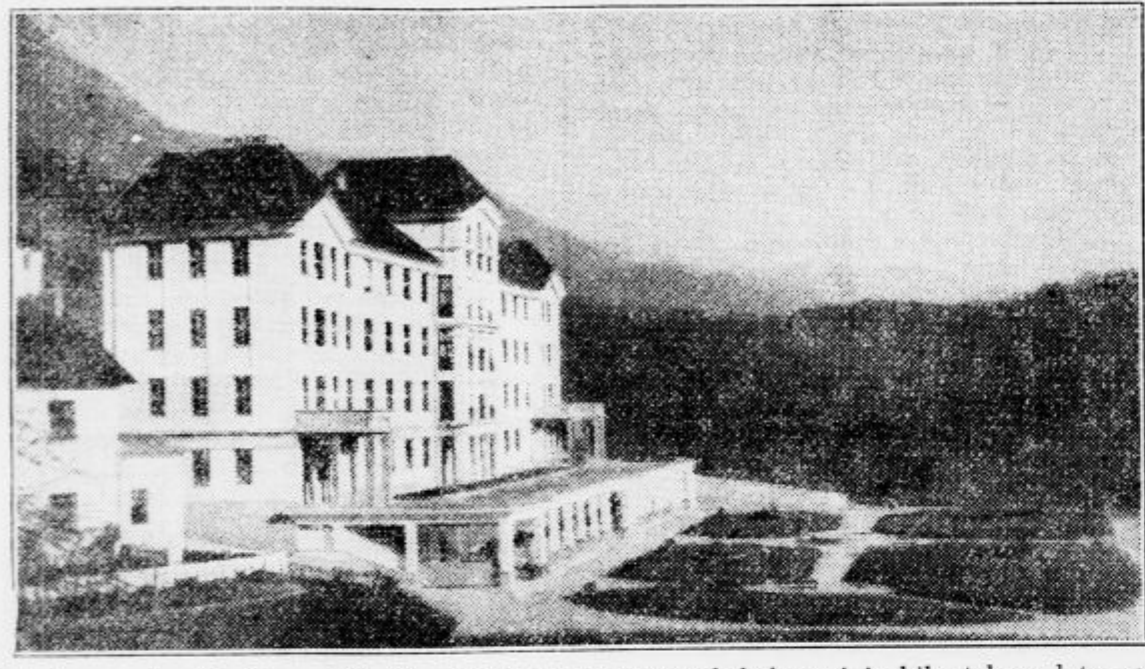
Številke govore o Golniku

Razveseljiva bilanca preteklega leta — V sanatoriju se je uspešno zdravilo nad 550 bolnikov — Veliko delo zdravnikov in uprave

Ljubljana, 8. aprila. Iz statistike zdravilišča na Golniku za leto 1931, ki jo je dal našemu poročevalcu na razpolago ljubljanski upravni sanatorij g. dr. Robert Neubauer, posnemamo naslednje podatke, ki bodo gotovo zanimali tudi širšo javnost.

Zdravilišče je bilo v preteklem letu razširjeno in more sedaj imeti v oskrbi 212 bolnikov. Kljub temu pa je zlasti v poletnih mesecih primanjkovalo mest v vseh razredih. V preteklem letu je bilo sprejetih 558

polne roke dela, kaže že dejstvo, da je bilo v preteklem letu izvršenih 3292 raznih operacij, med njimi okrog 2800 tako zvanih umetnih pneumothoraxov, t. j. stisnjenja pljuč s pomočjo zraka, nadalje 3681 rentgenoloških presvetiljav, 1180 rentgenogramov pljuč ter okrog 7000 raznih laboratorijskih preiskav. Razume se, da tudi uprava zdravilišča ni držala križem rok, saj izkazuje gospodarski dnevnik 60.719 oskrbnih dni, kar znači v primeri z letom 1930 porast za 3 tisoč 845. Tudi za razvedrilo bolnikov je

bolnikov, odpuščenih pa 540 (64 odstotkov moških in 36 odst. žensk). Med bolniki je bilo 513 takih, ki so sami plačali oskrbne stroške; 19 je bilo invalidov, za katere je krič oskrbovalino Narodni invalidski fond. 11 je bilo članov okrognega urada za varovanje delavcev, 116 železničarjev, ki so se zdravili deloma na račun bolniških blaginj; za 22 bolnikov je plačala oskrbne stroške banska uprava dravske banovine, 57 pacientom je bila dovoljena znižana oskrbina, 12 je bilo članov raznih bratovskih skladnic in drugih bolniških blaginj. Po starosti je bilo pod 30 let 63 odstotkov vseh bolnikov, nad 50 let pa le 2 odstotka.

Se vedno se najde dosti bolnikov, ki do zadnjega odlagajo z zdravljenjem ter s tem ogrožajo svoj dom in okolico. Se, ko je že prekasno, bi se radi zatekli v zdravilišče, ki pa jih ne more več sprejeti, saj je v prvi vrsti namenjeno onim bolnikom, ki so se ozdravljivi. Tako je moralo biti tudi lani odklonjenih 97 bolnikov zaradi neozdravljivosti in raznih drugih komplikacij. Dovolj zgornja je statistika, ki pravi, da je prišel pretežno del bolnikov (75 odstotkov) v zdravilišče šele v tretjem štadiju bolezni; 66 odstotkov je bilo takih, ki so imeli rane (kaverne) na eni ali na obeh straneh pljuč. Med komplikacijami, ki so oteževala uspešno zdravljenje, jih je bilo 20 tuberkuloznega, a 81 netuberkuloznega značaja. Velika je ugotovitev, da je 36 odstotkov vseh pozitivnih pacientov, ki so izpolnili Kochove bacile, postalo tekom sanatorijskega zdravljenja negativnih in s tem nenevarnih svojem okolici.

Zanimivi so tudi pridobitki na teži. Kt znašajo povprečno tedensko od 0,16 do 0,40 kilograma, največji pridobitek pa celo 14,70 kilograma v 20 tednih.

Da so imeli g. zdravniki, pet po številu.

uprava skrbela, saj je bilo tekom leta nad 20 raznih prireditve (gled. in kinematografskih predstav, koncertov itd.)

H koncu radi ustrežemo še želji uprave, da sporočimo iskreno zahvalo vsem, ki so z gledališkimi predstavami, koncerti ali na kakršenkoli drug način pomagali golniškim pacientom k razvedrilu, ki tvorijo važen del zdravljenja. V polni meri pa se tudi mi pridružujemo drugi želji uprave, naj bi vsa javnost podpirala njeno stremeljenje, da postane Golnik čim prej resnično ljudsko zdravilišče, dostopno tudi manj premožnim slojem, in da se v doglednem času spopolni še z zdraviliščem za deco, bolno na pljučih.

Zanimanje javnosti za zdravilišče je bilo v letu 1931 zelo veliko. Ni bilo skoro tedna, da ne bi zavod posetil kakšna šola, poučna ekskurzija itd. Česti so bili obiski zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev, med njimi skupen obisk higijskih zavodov. Tudi vsakoletni zdravniški nadljudni tečaj je prav dobro uspel, udeležilo se ga je 6 zdravnikov iz dravske banovine. Če hočemo biti popolni, ne smemo preiziti najbolj svečanega dogodka v lanskem letu, to je proslave desetletnice obstoja sanatorija, ki se je vršila dne 27. avgusta leta 1931.

Vse to ogromno delo pa ima svoj zaključek v izredno razveseljivih uspehih zdravljenja. — Statistika izkazuje v prvem štadiju 99 odstotkov, v drugem 100 odstotkov in v tretjem štadiju 88 odstotkov pozitivnih uspehov. Vsi ozdravljeni bolniki se spominjajo zdravilišča s hvalečnostjo in ljubeznijo. Večina med njimi ostane še dolga leta v kontaktu z zdraviliščem, tako da je zdraviliška uprava samo v preteklem letu prejela od bivših pacientov nad 700 dopisov.

kolonija, pa je še prostora za nekaj hiš. Ta stavbišča prodaja občina po 1 Din za kvadratni meter.

2 uri boste pozabili na vse težkoče! — Pokličite takoj št. 2124

in zasigurajte si vstopnice za sladko in nežnih ljubavnih čustev polno opereto

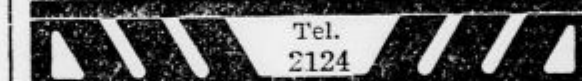
Gospodična, napačen spoj

Predstavlja se Vam bo najnovejša, dražestna filmska zvezda

Magda Schneider

Najnovejši Foxov zvočni tednik

Ob 4., 1/8. In 9 1/4 uri zvečer.

Šolar je rešil svojo tovarišico

Stari trg pri Ložu, 8. aprila.

Zaradi zadnjega naglega taljenja snega so tukajšnji potoki prestopili bregove in poplavlili velik del polja. V ponedeljek so se vozili otroci na splavu, ki so si ga sami napravili iz desek v vasi Danah. Med njimi je bila tudi učenka IV. razreda Kandaretova Julijana. Tik pod vasio, kamor so priveslali s splavom, je voda zelo globoka. Naenkrat se je pričel splav potapljanju, ker so žebli popustili. S splavom vred je izginila, v vodi tudi imenovana deklica, ki je obupno klicala na pomoč. Ostali otroci, ki so bili na splavu, se se še pravočasno rešili ter se razbežali na vse strani.

V bližini se nahajajoči učenec IV. razreda Kraševac Stanko, ki je ves dogodek opazoval, je ne meneč se za nevarnost, urno skočil v naraslo vodo za potapljačo se deklico, jo prijel za lase in jo pogumno potegnil iz vode vso onemoglo in onesveščeno, ki se je šele po daljšem času zavedla. Vsekarer zasluži pogumni deček vse priznanje.

Ne fotografirajte tja v en dan

Ljubljana, 8. aprila.

Fotografski sport se je pri nas zadnje čase neverjetno razvil. Skoro ni rodbine, ki ne bi imela vsaj enega člana-fotomaterja. Posebno mladina se je z neverjetno ljubeznijo oklenila fotografiranja, kar je vsakako razveseljivo pojav. Vendar — koliko plošč in filmov gre v nič! Življenje tudi nesteto motivov, ki so vredni, da jih ohranimo v fotografiji — treba pa jih je najti, odkriti, poiskati. Zato je potrebna vajo, potrebno je poglobljeno estetskega čuta in smisla za kulturne vrednote. Ni dvoma, da ni daleč čas, ko postane fotografiranje šolski predmet. (V Nemčiji so že vpeljali fotografiranje kot reden učni predmet.)

Prav razveselil sem se, ko je v četrtlet povabil g. Gregorič, lastnik drogerije v Prešernovi ulici, zastopnike tiska, banovine in fotokluba na otvoritev brezplačnega fotomaterskega tečaja.

Takoj ob vstopu v lepo učilnico sem dobil vtis, da gospoda Gregorič niso vodili trgovski motivi, ampak da se je lotil stvari z ljubeznijo in poštenostjo, ki je potrebna vsakemu, ki utira novo pot. Ob steni so razstavljeni v modernih steklenih omarah (nezaklenjenih) aparati vseh vrst, modelov in kakovosti, tako da je posetniku kurza dan objektivni vpogled v hibe in prednosti raznih znamk. Profesor Bogomil Hrovat nam je v lepem nagovoru razložil program, ki ga je skrbno sestavil v sporazumu z g. Gregoričem. Naglasil je, da so ga vodili pri sestavi predvsem tri nameni:

1. dati vsakomur (predvsem socialno slabšeje stoječim) možnost praktične in teoretične izpopolnitve ob najmanjših sredstvih,

2. razviti estetski čut fotomaterjev in poglobiti njih pogled na človeka, narodo in stvarstvo sploh,

3. nuditi brezplačno strokovne nasvete.

4. usmeriti fotomaterski naraščaj v odkrivanje in fiksiranje kulturnih, narodopisnih in starinoslovesnih vrednot.

Naprosil je navzoče strokovnjake, da ga opozorijo na eventualne nedostatke. Tako zastopnik banovine g. prof. M. Ferjan kakor zastopnik Fotokluba g. Č. Svigel sta se o programu izrazila zelo pohvalno. Prof. Hrovat nam je nato razkazal razne aparate, projektorje in poučne tabele, ki jih je z velikim prizadevanjem zbral po Franciji in Nemčiji g. Gregorič. Med drugim nas je opozoril na precizijske aparate našega rojaka Klopčiča, ki ima svetovno znano tvornico fotoparatorov v Sertovilleu pri Parizu.

Nato nam je z najmodernejšim projektorjem prikazal nekaj slik, ki jih misli uporabljati tekom tečaja. Vsekarer moramo želeli g. Gregoriču in prof. Hrovatu obilo uspeha in mnogo slušateljev. Kar se tiče slušateljev jih bo najbrž mogoč stvar je — zastoj!

Trikrat jih je obiskala smrt na belo nedeljo

Nadlesk, 8. aprila.

Po kratki bolezni je na belo nedeljo ob 13. zatisnil oči g. Koren Anton, logar snežniške grašine in posestnik v Nadlesku, star 74 let. Pokojnik je bil blag, značilen in nenavadno zaveden mož, vzoren gospodar in skrben družinski oče. Zapušča žalujočo ženo in šest otrok. — Pogreb blagega pokojnika se je vršil v torek zjutraj na pokopališču v Podcerkvi ob veliki udeležbi njegovih stanovskih tovarišev, prijateljev in znancev, kar priča, kako je bil pokojnik priljubljen.

Zanimivo je, da sta v družini umrla še en sin in ena hči tudi na belo nedeljo in skoraj ob isti uri. Blag jim spomin, prizadelet naše sožalje!

Izpred ljubljanskega malega senata

Ljubljana, 8. aprila.

Pred sodniki malega senata so se danes zagovarjali dva tatova in mlada žena, ki je bila obtožena podpiranja dezertarja.

Tat zaradi brezposelnosti

Mizarski pomočnik Stanko je brez očeta, a mati mu je že dolgo let v Ameriki. Zani se nikdo ne briga. Do marca je bil zaposlen pri nekem ljubljanskem mizarju, ki mu je moral najprej odslužiti neki denar, a pozneje je izgubil zaposlenje. Marca meseca je šel hodil spat v mojstrovno delavnico, ker je imel nje ključ. Pred sodniki je priznal, da je odnesel iz skladišča razne kose pohištva, cenjene na 1000 Din, ki pa jih je na starini prodal za 178 Din. »Če nisem hotel poginiti od lakote, sem moral vzeti nekaj pohištva in ga prodati,« je pripomnil Stanko. Njegov moister kot priča pa je na razpravi povedal, da si je Stanko prilastil še druge pohištvene kose, ki jih je znesel k svoji ljubici.

Ker je bil Stanko doslej še nekaznovan, je bil obsojen zaradi tatvine na štiri mesece strogega zaporu in v izgubo častnih državljskih pravic za 1 leto.

Dezerterska zgodba

Zanimiva je bila razprava proti mladi Franci, soprosti gostinčarja iz okolice. Obtožena je bila mlada žena pregreška po paragrafu 69, starega vojnega zakonca, ker je gmotno podpirala vojaškega begunca, svojega bratranca Jožeta, ki je kot podnadredni v Prilepu nobegnol od vojakov in se potikal okrog. Zadeva je že prava stara in datira se iz aprila leta 1929. Mlada Francka je s sodnikom ravnno in pristožno povedala: »Nisem bratranco pošiljala denarja, niti mu nisem pisala. Svoji materi, ki mi je pošiljala denar, sem celo branila. Bil je na mene jezen.«

Bratranec Jože je izjavil, da bo pričal. Državni tožilec: »Potem boste pa teto obremenili! Branilec: »Je že umrla! Predsednik prič: »Pravno da malo brenčite!« Državni tožilec: »Potem pa ne bi pri vsakih bil podnadrednik!« Jože je nato kratko povedal, da je sestrično vmešal v zadevo, ker

Igre aprilskega vremena

Čudna zmes dežja, toče in snega — Slaba vremenska poročila iz južnih krajev

Ljubljana, 8. aprila.

Vreme se nikakor noče izmiriti in ustaliti in tako ne moremo prav preiti iz puste zime v zeleno pomlad. Že nekaj dni smo imeli deževje in je le izmenoma posijalo sonce, ki je nekoliko ogrelo zrak. Danes pa se je vreme naenkrat celo poslabšalo, že zjutraj je bilo nebo zagrnjeno v oblake, tekom dopoldneva pa se je pričelo dežalje bolj temnilo. Okrog 11.30 je pričelo zmerno deževati, nakar je za nekaj časa prenehalo in se je šel bolj stemniti. V stanovanjih in drugod so morali prižgati celo luči. Sredi te noči sredi dneva pa se je naenkrat vsul okrog 13.15 hude dež. Nastal je pravcati nalive in je tako nudila ulica izredno živahno sliko. Ljudje, ki so odhajali z doma brez dežnikov, so planili spriditi hudega dežja v veže in se stiskali pod kap, drugi pa so vdrli v gostilne in kavarnice, tako da so mahoma zaživeli med opoldanskimi urami vsi ti lokali. Silen je bil tudi naval na tramvajске vozove. Ljudje, ki so čakali izboljšanja vremena v kavarnah in gostilnah, pa so to pot naleteli kaj slabo. Namesto da bi nalive ponehali, so se spremenile kaplje v sprva droben leden dež, kasneje pa je jela padati toča, in sicer precej debela. Vmes je nekajkrat tudi gromko zagrmelo. Redkim pešcem je toča škripala pod nogami. Naenkrat je tudi toča prenehala padati in se izpreverila v silen snežni metel. Zastrto nebo je kar bruhalo pozni snežni blagoslov so te itak dovolj mokro zemljo dobro uro. Navzlic temu pa, kakor pravijo, tudi tale snežec, ki je pozneje, ko se je pričelo nebo svetliti, zopet pojenjal, ni slab. Celo koristen je našemu kmetu, kajti nevihta je z električno sprostitvijo pretvorila ogromne množine mrtvega zračnega dušika, ki ga rastline ne morejo užiti, v tako obliko, da je

rastlinam užitna. Ta proces je prav stičen umetnemu pridobivanju dušika v Rusah, samo da je zastoj. Gobaste snežinke so vsrkale nastali amonjak in pognojile ubogemu kmetiču polja in travnike.

Iz južnih krajev prihajajo še vedno poročila o poplavih. Vode naraščajo, ker se v gorah naglo topi sneg in ker so ponekod tudi hude plote. Tako je v sredo in četrtek sino deževalo po vsej Bosanski Krajini. Reke in potoki, ki so se že vračali v svoje struge, so naglo zopet preplavili bregove. V Vojvodini je Tisa na našem področju dosegla kulminacijo. Vodne zadruge v Kanatu in Bački so ukrenile vse, da bi se preprečile poplave. Od madžarske meje je na razdaljo 100 km navzdol ob Tisi na vsakih 5 km postavljena strojna strokovna osebje vodnih zadrug ter samoupravnih in državnih oblasti je neprestano v službi.

V novogradiškem okraju je poplavila Sava 25.000 oraslov, od katerih je ena tretjina gozdov, vse drugo pa travniki in pašniki. Vsa Stara Gradiška razen centra, kjer je kaznilišnica, je bila pod vodo. Sava je blizu 8 m nad normalo, njena brzina pa znaša 2 m na sekundo.

Dunav je pri Zemunu, kakor smo že večkrat poročali, preko 5 m nad normalo ter je ves tako zvan Vojni otok pod vodo. Izliv Save v Dunav je podoben velikemu jezeru. Oba izliva sta se strnila in diagonala vodne širine Dunava znaša ponekod do 10 kilometrov.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Razsodba v „plombaški“ aferi

Zapor od enega leta do štirih mesecev — Proces bo najbrž obnovljen

Beograd, 7. aprila.

Danes je tukajšnje sodišče izreklo razsodbo v razpravi proti onem beograjskim trgovcem in trgovskim posrednikom, ki so dali v Budimpešti ponarediti plombe »Privilegirana družba za izvoz deželnih izdelkov«, s katerimi so se plomбирale vreče noke v mlinih pred prodajo. Kakor znano, so se za to plombiranje plačevale pristojbine od 60 do 75 Din po kakovosti moke.

»Plombaše« je, kakor je svačasno poročalo »Jutro«, razkril neki dunajski trgovec, nakar jih je beograjska policija polovila in izročila sodišču. Razprava proti njim se je pričela 28. marca, pa se je po par dneh prekinila v svrhu zaslišanja nadaljnjih prič, potem nadaljevala, a danes je bila izrečena razsodba.

Obtoženci so večinoma priznali krivdo, ali izgovarjali so se, da niso oni naročili ponarejenih plomb, temveč so te plombe krožile po državi, da se ni vedelo, odkod prihajajo prav za prav, in da se splošno smatrala kupčija z njimi za nekako dovoljeno. Zastopnik »Prizada« (Priv. dr. za

izvoz), je zahteval 300.000 Din odškodnine in povrnitev pravnih stroškov v znesku 30.000 Din.

Sodišče je obsodilo Vladimira Ivkovića ena leto dni zaporu in 3000 Din globe, Viktor Jammik je bil obsojen na 15 mesecev zaporu in 4000 Din globe, Hapin Pinto, Jovan Girzing in Julij Kertes na tri mesece zaporu in po 1000 Din globe, Egon Hubert in Milan Stefanović, ki nista priznala, pa na štiri mesece zaporu.

Sodišče je prisodilo Privilegiranimu društvu za izvoz 40.000 Din za stroške, ki so mu jih dolžni izplačati vsi obsojeni nerazdeljivo, za ostali zahtevek pa je sodišče zavrnilo društvu na civilnosodno pot. Sodišče je končno izreklo, da se vsi obsojenci izzemši Ivkovića in Jammika izpuste na svobodo, vžle temu, da je državni tožilec najavil priziv in revizijo, ker sodišče ni sprejelo njegove kvalifikacije kaznivega dejanja, in sicer, da so plombe vrednostni znaki, temveč je smatralo plombe za značke za obeležbo blaga. Zaradi priziva državnega tožitelja se bo stvar gotovo ponovno razpravljala.

Smrt zaslužnega prekmurskega gospodarskega delavca

Murska Sobota, 8. aprila.

Te dni smo spremlili k večjemu počitku upokojenega nadučitelja g. Vertesa Aleksandra. Kot upokojenec je g. Verts svoj zadnja leta preživel v Murski Soboti ter užival zaslužni pokoj za svoje nesenično delo za povzdigo narodnega blagostanja v najširšem delu Prekmurja, na Gorickem.

Najbolj se je pokojnik udeleževal v sadjarstvu in vinogradništvu. Na tisoče sadnih dreves je prišlo z njegovega vrta med ljudstvo zastoj. G. Verts je tudi izdajal in učil ljudstvo na neštetihih predavanjih. Uspehi niso izostali. Vidni so in bodo dobro vidni ob marsikateri koči na Gričkem. Kot aktiven delavec v vseh gospodarskih društvih je pokojnik dosegel za Prekmurje marsikaj dobrega. Ko se je ustanovila l. 1925. v Murski Soboti podružnica Kmetijske družbe, je bil prvi v njenih vrstah in se je kljub starosti z mladeniško svežostjo lotil dela. Dalje časa je bil tudi njen predsednik.

Za vse svoje zasluge je bil izvoljen za častnega člana in mu je poklonila Kmetijsko družba v Ljubljani diplomu v znak priznanja za njegovo neumorno in uspešno delo na polju kmetijstva.

V sadovih njegovega dela bo ostal njegov spomin trajen!

Ljutomerske občinske zadeve

Ljutomer, 8. aprila.

V sredo se je prvič sestel izpopolnjeni občinski odbor pod predsedstvom župana g. Zmavca, ki je po uvodnih formalnostih prečital odlok banske uprave o izpremembah v občinskem odboru ter nato pozval svoje sodelavce, naj se vneto in spornostno lotijo dela. Težke naloge kažejo občinsko upravo v težkih časih, izvrševati jih bo treba za vse lože enako v korist občine in občanov. Svetovalec g. Škof se mu je zahvalil za pozdrav ter mu čestital k imenovanju. Pojasnil je tudi, kako je prišlo do sestave sedanjega občinske uprave. Nato je bil sprejet predlog, naj se število odsekov skrči.

Stalnih odsekov bo devt, in sicer odsek za gospodarstvo in ceste; gg. Šmak, Zacherl, Kuharič, Mikl, električni podjetje; gg. Sinigoi, Vilar, Sessler, Poljanec; prosveta in socialne zadeve; gg. Zacherl,

Mikl, Bratuša, dr. Porekar; pravne zadeve; gg. župan in svetovalec; gg. Škof, Sinigoi, Zacherl; notranje poslovanje in finance; gg. Poljanec, Kuharič, Škof, Lukačič, Jelovešek; higijena in veterinarstvo; gg. Škof, dr. Porekar, Vaupotič, Sinigoi; kmetijski odbor; gg. Džak, Šmak, Škof, Lukačič, nam. Zacherl in Kuharič; vodna zadruga in vodovod; gg. Zmavec, Sessler, Džak, Mikl, dr. Porekar, Šmak, Sinigoi; tržne cene; gg. Jelovešek, Bratuša, Šmak, Vaupotič, Kuharič. Poseben odsek bo dne 8. t. m. prevzel občinske posle. Za blagajnik imenstve občine je bil izvoljen gospod Horvat. Nato se je soglasno sestavil občinski davčni odbor, v katerem so gg. Reich Ciril, Herndl, Šmak, nam. dr. Salberger, Horvat in Rudolf Pušenjak.

Vprašanje o popravilu bišve elektrarne se bo postavilo na dnevni red prihodnje seje. Vabila na sejo se bodo dostavljala odbornikom na izraženo željo tri dni prej. G. župan je zaključil sejo s prošnjo, naj ga odseki sproti obveščajo o svojem delu, da bo mogel ob pravem času sklicevati županstvo.

Litijsko pismo

Litija, 8. aprila.

Kakor njeni tržiški posestniki proti tudi naši predilnici oviran obrat. Zaloge predila, ki ga dobivajo iz izvenevropskih kontinentov, se je močno razredčila. Predilniška uprava želj nabaviti nove zaloge, pa ne dobi na razpolago potrebnih deviz. Kakor doznavamo, imajo v predilniških skladiščih materiala le še za kratek čas, naročil pa ima tovarna prav mnogo. Ako bi prišlo do ustavitve dela, kar pa se pač ne bo zgodilo, bi bila naš kraj in vsa okolica nad vse hudo prizadeta, saj je odvisnih od predilniškega zasluska domala 2100 družinskih članov. Tako litijsko županstvo kakor tudi sreska organizacija JRKD sta podvzeli korake, da pride predilnica do potrebnih denarnih sredstev za nakup bombaža. Tudi banska uprava je obljubila vso pomoč.

Naš Sokol se pripravlja na proslavo stoletnice Tyrševega rojstva. Svečana akademija bo v nedeljo 10. t. m. ob 20. v litijskem Sokolskem domu. Poleg nagovorov starostar br. Plenčarja in društvenega prosvetarja šmarskega učitelja br. Videc bodo nastopili vsi društveni telovadni oddelki.

Stavbna sezona se pri nas že pričinja. Na stavbnih kompleksih v Gradu v bližini kolodvoru so nekateri že pričeli kopanje temeljev. Zanimivo je, kako je v zadnji sezoni padla cena stavbiščem. Še pred leti so plačevali za kvadratni meter prav velemešne cene, po 200 Din kvadratni meter, zdaj pa so padle cene na 50 Din. Litijska občina je razparcelirala svoje zemljišče nad Frtino. V zadnjih dveh letih je nastala tamkaj nova

Domače vesti

* Zahvala Nj. Vel. kraljice in Nj. Vis. kneza Pavla. Predsedništvo mariborske sekcije Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije je prejelo od ministra dvora Jevtića in maršala dvora generalstabsnega brigadnega generala Dimitrijevića zahvali Nj. Vel. kraljice Marije in Nj. Vis. kneza Pavla za poslano udanostne izraze ob priliki letošnjega obnove zboru.

* Petdesetletnica beograjskega Sokola. Danes se prične proslava petdesetletnice najstarejšega beograjskega Sokola. Pri predstavi bodo sodelovali tudi ostala beograjska bratska društva. Za pokojne člane bo danes spominna služba božja v vane-senski cerkvi, glavna proslava pa bo jutri v Narodnem gledališču ob 20. Vršila se bo s svečana seja Sokola Matice, po seji pa s svečana sokolska akademija.

* Razdelitev zemljišč dobrovoljcem. Kakor poročajo iz Murske Sobote, je bila v zadnjih dneh dovršena razdelitev zemljišč v Murski Soboti, ki so ga dobili dobrovoljci v Prekmurju od parceliranega zemljišča bivšega posestnika grofa Szaparyja. Dobrovoljci, večnoma iz Istre in Dalmacije, so prejeli po tri do pet orolov za vsako rodbino.

* Lupis-Vukić se vrača v domovino. Kakor javlja v Buenos Airesu izhajajoči Slo-venski tednik, se vrača v domovino g. Ivo Lupis-Vukić, ki se je mudil v Argentini nekoliko dni ter je po naključju izse-ljenske organizacije v Jugoslaviji posetil vse jugoslovanske naselbine v Južni Ameri-ki. Pred svojim povratkom je izdal okroglo pismo, v kateri poziva, kaj je opravil za časa svojega bivanja v Argentini ter obeta, da bo jugoslovanski javnosti nepri-stransko poročal položaj, v katerem se nahaja naše naseljenstvo v Južni Ameriki.

* Orjaški parobrod na našem Jadranu. Po vestih iz Splita je prijavljen dohod orjaškega angleškega parobroda »Aran-dar«, ki ima nosilnost 24.000 ton. V Split prispe dne 5. maja ter se ustavi tamkaj 24 ur. Z njim prispje večja skupina angli-ških turistov. Dne 16. maja pa doplovi v splitsko pristanišče ogromni potniški pa-robrod »Strithaver« od 33.000 ton z angli-škimi in ameriški turisti. To je največji parobrod, ki je kdaj dospel v splitsko pristanišče. Potniki ostanejo par dni v Splitu, da si ogledajo mesto in okolico.

* Ustanovna občina zboru kraljevin or-ganizacije JRKD se bosta vršila 10. t. m. ob pol 8. pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, ob 15. uri pa v Ivanjki. Obširna poročila bosta podala na prvem narodni poslanec g. Lovro Petovar, na drugem pa še poleg tega narodni poslanec g. Ivan Prekoršek. Volilni upravičenci, pridite!

* I. občni zbor odseka osebja gradbene in progovirne službe UNZB se bo vršil v nedeljo 10. t. m. v steklenem salo-nu restavracije na glavnem kolodvoru. Pri-četek ob 9.30. Dnevni red: poročila pred-sedstva, volitve in raznosilci. Odbor opo-zarja tovariše v Ljubljani in na prosti, da se občni zbor za vse velike važnosti. Pred občnim zborom ob 8. se nadaljuje zadnji prekinjeni občni zbor Podpornega ljublj-an-skega društva ter pozivamo tovariše, da se istega tudi udeležijo. Odbor.

* Udrženje železniških činovnikov ob-lastni odbor Ljubljane, poziva svoje člane da se udeležijo občinske skupščine jutri ob 14. v steklenem salonu kolodvorske re-stavracije v Ljubljani.

* P. n. članom razpuščene »Vzajemne pomoči«. Radi razpusta »Vzajemne pomo-či« se je iz srede članstva izbrała skupina ki bo začasno zastopala interese bivših članov in vodila priprave za predvideno novo pomočno blagajno. Razposlali smo članom vabila, da podpisanim izstavijo po-trebna pooblastila za zastopstvo njihovih interesov. Zato prosimo, da p. n. člani ne-mudoma pošljejo svoja pooblastila na spod-nji naslov! — V imenu interesiranih čla-nov: Ivan Rostan, rač. nadsvetnik v p. Ljubljani, Gajeva ulica 9. I. nadst.

* Državna godna drevesnica v Kočevju ima za pomladno oddajo še okrog 60.000 sadik črnege bora po ceni 70 Din za 1000 kosov na razpolago. Naročila naj se naslo-vojo na sroškega šumarskega referenta v Kočevju.

* Novi grobovi. To dni je preminil v Kočevju v starosti 76 let bivši strokovni učitelj na obrtni šoli g. Josip Ganslmaier v Pokojnik, ki je bil splošno spoštovan, še vzorno vzgojil svoje štiri otroke. Pogreba se je udeležilo kočevsko občestvo v ve-likem številu. Blag mu spomin, žalostnim naše sožalje!

* Iskanje trupla poročnika Stajčić brez-uspešno. Po vestih iz Dubrovnika je ostalo iskanje trupla ponesrečenega poročnika korvete Borislava Stajčić doslej brezuspeš-no. Iskanje pa se marljivo nadaljuje vzdolž dubrovnike obale in ob bližnjih otokih. Truplo bi se moralo izplavati, ako ga valovi niso odnesli v kako skalnato razpoklino ob obali. V Dubrovniku se mu-de starši ponesrečenega brigadni general Stajčić in njegova soproga, ki ju je izguba sina hudo prizadela.

* Utonil v potoku. V železniški gostilni v Smartnem pri Litiji se je nahajal dne 31. marca v družbi svoje matere in brata Mar-tina delavec Alojzij Mah, ki je okoli 24 ure vanjen zapustil gostilno in ga od ta-krat pogrešajo. Naslednjega dne so našli ob močno narastlem potoku Reki, ki teče mimo omenjene gostilne, njegov kloboč, te dni pa so našli ob bregu potoka pod vasjo še njegov površnik. Zaradi tega domne-vajo, da je Mah padel v potok in utonil. Omenjeni potok se izliva pod vasjo Breg v Savo, zaradi česar ni izključeno, da je deroča voda odplavila truplo naprej v Sa-vo. Pogrešani je bil srednje močne posta-ve, okroglega temnega obraza, črnih oč., zdravih zob, obrabljena črna las. Obložen je bil v sive črteaste hlače, črta-sto srajco in obut v črne čevlje. Star je bil 33 let.

* Grozdeletstvo ciganske tolpe. Policijski stražnik je jutraj našel v Zagrebu v Sa-miški ulici nezvestnega moškega z gro-znim poškodbam. Reševalno društvo je ra-njenca prepeljal v bolnišnico usmiljenih se-ster. Ko so moža spravili k zavesti, je po-vedal, da so ga napadli cigani in oropali. Zdravnik reševalnega društva je ugotovil, da so poškodbe napadenca težke in nevar-ne. Odrežano mu je desno uho, oko pa iz-bitno. Cigani so ga vržili na tla in teptali po njem, dokler se ni onesvestil. Ako na-stopi komplikacije, bo smrt nelazogibna.

* Gnusen zločin. 17 letna posestniška hči S. M. iz Stražnjice je prijavila orožni-kom v Cirikovcu, da jo je 4. t. m., ko se je vračala iz neke gostilne iz Škol, še po-zno zvečer napadla več fantov, ki so jo zavlekli v bližnji skedenj ter ji storili sa-ro. Orožništvo je takoj šlo na zasledovanje zlikovcev ter je do sedaj aretiralo »več fantov. Vsi so še mladoletni mladenčci. Orožniška patrulja jih je oddala v zapore okrajnega sodišča v Ptuj.

* Objede obleke barva v različnih bar-vah in plisira tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* Današnji koncert zboru mariborske srednješolske mladine v Ljubljani bo iz-redno zanimiv. Spored, o katerem smo že govorili, obsega po veliki večini prele-pe narodne pesmi v priredbi za mešanji in moški zbor. Poleg tega bo na sporedu tudi nekaj Adamčevih ženskih zborov s spre-mitvanjem klavirja. Pevski zbor maribor-skega Ferijalnega saveza, kakor je oficij-elni naslov prireditelja koncerta, šteje 96 mladih, lepo ubranih in krepkih čl. Nje-govo izvajanje je v resnici prav dobro kar so pokazali dosedanj uspehi na vseh ja-vnih nastopih. Zbor vodi z veliko vnu-mo profesor glasbe g. Viktor Svajgar. Obisk nocojšnjega koncerta v dvorani Uniona to-rej najtopleje priporočamo. Vsak ljubitel-j naše pesni bo prišel na svoj račun. Pri-po-minjamo, da je mariborski zbor edinstven v naši državi, drugod srednješolski nimajo tako močnega skupnega zbora kakor v Mariboru. Vstopnice so od 6 do 20 Din na razpolago vse dan v Matični knjižarni in od pol 20. dalje v veži pred koncertno dvorano.

* Akademija dece Ljubljanskega So-kola bo drevi ob 19.30 v telovadnici Narod-nega doma. Deca je pokazala že pri zadnji akademiji 1. decembra v Unionu, da se ji posveča velika pažnja, da je vodstvo v dobrih rokah in da je smer vadbe pravil-na. Mladinski odsek Ljubljanskega Sokola si je nadel nalogo, izpolniti ves program akademije le z deco. Pokazali nam bodo naši najmlajši Sokolci, da zmorejo tudi sami brez pomoči starejših oddelkov izva-šiti zanimiv in pester spored. Moška deca nastopi poleg iger in tehniških točk tudi v rajni, katere so izvajali do sedaj izključ-no je člani in še ti s težavo. Izvajali bodo »Naprečje, skladbo dr. Murmeka in pa vaje s puškami, katere so izvajali na vsesokol-skem zletu. Občinstvo gotovo ne bo zamu-dilo te izredne prilike in s svojim števil-nim posetom dalo priznanje mladini.

* Francoski institut v Ljubljani vabi prijatelje in člane na koncert g. Mirka Puglja, ki bo v ponedeljek 11. t. m. v fi-lharmonični dvorani G. Pugelj bo izvajal francoske avtorje v francoskimi (Rameau, Lully, Gluck, Gretry, César Franck, Ga-briel Fauré in Dédot Severac). — Dalje vabi institut na dvoje zanimivih predva-nj francoskega univerzitetnega profes-ora g. Tiana iz Marselle, in sicer bo v torek 12. t. m. ob 21. v društvenih pro-storih v Narodnem domu sklopično pre-davanje o Provenču, Marselleu in nje-govem pristanišču, v sredo 13. t. m. ob 18. pa v univerzitetni zbornici predavanje o kemiji in modernem življenju.

* Danes ob 14.15 in jutri ob 11. dopoldne Willy Forstova opereta »Pe-smi je konec«. Vsakdo pozna popularno pe-sem o mladem gardnem oficirju in zato bo gotovo naša hvalčev odmev med ljubitel-j kinematografa vest, da si je ZKD izbra-la za svoj filmski spored film »Pesmi je ko-nec«, film, ki je omenjeni šlager populariziral med najširše kroge občinstva. »Pesmi je konec« je eden doslej najboljših Willy Forstovih filmskih operet. Poleg Forsta na-stopata v tem filmu lepa Liane Haid in na-ša priznana subreta Marica Lubejva. Za ko-mično in veselo stran sižija skrbi poleg Forsta samega še Ernst Verebes. Opereto »Pesmi je konec« si bo torej vsakdo rad ogledal. Film je na sporedu danes ob 14.15 in jutri v nedeljo ob 11. dop. Predstave se bo-do vršile v Elitnem kinu Matič. Cene najnižje, da si morejo najširši krogi ogledati ta veseli in zabavni filmski spored.

* Profesor Mirko Pugelj ima na izred-no zanimivem sporedu svojega letošnjega koncerta, ki bo v ponedeljek 11. t. m. v Filharmonični dvorani, tudi po dve pesmi Schuberta in Schumanna. V Nemčiji in

GOJZERJI

lovske in športne čevlji po konkurenčnih cenah edino le pri 86

BRATA NAGLIČ, eksport čevljev, žiri nad škojjo Loko

Zahtevajte cenike! Zahtevajte cenike!

Franciji, kjer ni solističnega programa brez teh dveh skladatelj, je cela vrsta pevcev specializiranih, ki se pečejo izključ-no le z njihovimi skladbami. Poleg tega bo pel g. Pugelj pri nas še ne izvajane sklad-be francoskih avtorjev Faurea, Cesar Francka in Severaca, dalje arje iz klasič-nih francoskih oper in kot glavno točko svojega sporeda arje iz Bachovih kantat s sodelovanjem profesorja g. Karla Jeraja (violina in viola) in Jaroslava Janáčka (oboa). Na klavirju bo spremljal vse točke g. Marijan Lipovšek. Podrobní spored in vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

* Dve premijeri delavskega odra »Svo-bode« bosta v nedeljo 10. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. To bosta pre-mijeri dveh del, od katerih je eno slo-vensko. Pregleda »Veste, groteska, ki se godi med filmom in kinematografu, bo go-tovo velik dogodek, saj tako poredko pri-de na naše odre kako dobro domače delo. Pregelj, eden priznanih naših pisateljev, je tudi tu pokazal moč svojega peresa, ko je ortalal življenje med predstavo v kinu. Volaki, dijak, vagabund, kmetje so tipi kakor urezani iz živga življenja. Druga premijera je »Bronste kolajne«, delo Lu-dwiga Thome, nemškega pisatelja. Drama je rahla satira iz avstrijskih časov, ko je bilo marsikatero v javnosti nastopajo-čega moča edino hrepenenje: medalja. To bo pač zelo zanimiv in predvsem sme-ha poln večer. Vstopnice: sedeži po 8, 6 in 4, stojališča po 2 Din.

* Uspešni fotomaterski večer v Ljub-ljani. Pred nabitno polno dvorano Delavske zbornice, v kateri smo opazili mnogo odli-čnih predstavnikov naših kulturnih institu-cij, oblasi in pred vsem fotomaterskega sveta, je predaval v četrti večer g. Cveto Svigelj o temi »Kaj in kako vidi oko fotomaterja«. Poldruga stotina pre-krasnih diapozitivnih slik iz naših gor in dolin, iz kmečkega življenja in iz ljub-ljanskih ulic v soncu in ponoči, tihoti, drobni prizori iz vsakdanjega življenja in dela je spremljalo njegova strokovna izvajanja, ki jih je zabeleži z marsikakšno zabavno anekdoto. Najboljši dokaz, da je bilo predavanje res zanimivo, je to, da je ljudje vtrajali do konca, da si je predva-žanje trajalo dve polni uri, in da je prejel predavatelj še isti večer naročila za po-snovitev predavanja izven Ljubljane. Ljub-ljanski fotoklub, ki je s tem večerom prvi stopil pred široko javnost, si je za-lužil simpatije med občinstvom in si že-timo, da bi nas kmalu presenetil s kakš-no podobno prireditvijo. Mislimo, da mu je moralni in materialni uspeh za vsak takšen nastop zagotovljen, kajti ljudje ve-do prav dobro ceniti vsako idealno strem-ljenje, na katerem bazira tudi organizacija naših fotomaterjev, kakor je uvidoma poudarjal nje predsednik g. Lojze Pengal.

* Ustanovna skupščina krajevne or-ganizacije za bežigradski okraj JRKD bo 9. t. m. ob 20. v salonu Fortunove gostilne na Vodovodni cesti.

* Državni upokojenci se opozarjajo na redni občni zbor Društva državnih upoko-jencev in upokojenk v Ljubljani, ki bo v nedeljo 10. t. m. ob 10. dopoldne v dvo-rani Delavske zbornice na Miklošičevi ce-si z običajnim dnevnim redom in volit-vijo novega odbora.

* Lutkovno gledališče Sokola I na Ta-boru priredi v nedeljo 10. t. m. ob 15. lutkovno igr »Gašperček v peklcu«. Pre-dstava bo po znižanih cenah 5, 4, 3 in 1 Din. Pridite!

* Danes zvečer se otvorijo mnogo obe-tajodi, po banki upravi odobreni fotoče-taji Gregorjeve drogerije, Prekmorova ulica 5. Vodstvo je iz prijaznosti prevzel priznani strokovnjak g. prof. Hrovat Bo-gomir. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstop prost.

* Klub ljubiteljev sportnih pesov ima na razpolago še enega mladika atletičar-terijerja, starega 10 tednov prvovrstnih staršev.

* Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da je društvena akademija zaradi tehnič-nih zaprek preložena na soboto 23. t. m. — SJSU »Preporoč«.

* Najdba embrija. Te dni so našli neki ljudje na pokopališču pri Sv. Krišto-fu v bližini mrtvašnice ob neki grobnici trupce nedonošenega deteta ženskega spola. O stvari je bila obveščena policija, ki je uvedla preiskavo, dočim je bilo trup-ce pokopano na tamšnjem pokopališ-ču.

* Živahno vrenje na ljubljanskem glavnem kolodvoru je tudi znak pomlad-i. Da bo publiki bolj kratkocam, bo od 9. t. m. dalje vsako soboto in nedeljo zvečer koncert v steklenem salonu kolodvorske restavracije. Izra petorica »Slogašev«.

* Reklame na električnih urah. Go-spodarski urad mestnega načelstva spre-jema naročila za reklamna polja na elek-tričnih urah vsak dan med uradnimi ura-mi. Tam se dobi tudi vsa tozadevna po-jasnila.

* Dela pri trimostju. Pri trimostju je še vedno zaposlenih nekaj delavcev, ki mo-rajo obdelovati površino betonskih kon-strukcij. Pri trimostju dovršujejo tudi dela okrog podzemeljskega transformatorja. Potem pridejo na vrsto tudi dela pri novih podzemskih stranskih.

* Ceste posipajo. Te dni so pričeli v mestu s posipanjem posameznih cest, ki so bile nekatere že močno kotanjaste. Pre-cej kamna so navozili na Tržaško cesto, ki so jo posuli vzdolž do Viča. Z okroglim gramozom so pričeli posipati tudi Emon-sko cesto do Trnovskega mostu. Hodnike ob Dunajski cesti so morali prav visoko nasuti z drobnim peskom, kajti so bili ob deževnem vremenu vedno preplavljeni.

* Včeraj so pričeli posipati tudi Zaloško ce-sto ter nekatere manj prometne ceste in ulice.

* Vlomilci na poslu. Včeraj ponoči je bil spet izvršen drzen vlom v znano go-stilno »Pri lovcu« na vogalu Blaiselove in Tržaške ceste. Nezmani storilec se je vtihoval na vrh in tako dospel v odpro-vežo, kjer je navrtal vrata, ki vodijo v delikatesno trgovino. Tamkaj si je nabral veliko množico delikatesnega blaga, me-snine in konzerv, nato pa pretaknil tudi vse predale ter res našel v enem nekaj nad tisoč dinarjev gotovine. Storilec, mor-da jih je bilo več, se je podal nato še v gostilniške prostore, kjer si je privoščil nekaj pičice. Vlom je bil izvršen predve-rajšnjim ponoči tudi v barako za shranje-vanje čolnov Aibina Jančarja v Trnovskem pristanu. Storilec je najbrž v baraki pre-spal noč jutraj na vse zgodaj pa se je iztihoval spet na prosto ter vzal s seboj odeje, suknjice, sportno čepico, prdlati pa si je tudi nekaj orodja. — Tatinski obisk je imel dalje tudi hinski Karol Kristan v Knaflijev ulici 15. Neznane mu je odnesel iz stanovanja kompletno moško obleko modre barve ter par hlač v skupni vred-nosti 1250 Din.

* Aktovka iz rjavega usnja je bila izgubljena včeraj popoldne med 14. in 15. na Dunajski cesti od Sv. Krištofa do ka-varne Evrope. Najditelj se prosi, da odda aktovko na stražnici na oglu Massaryko-ve ceste.

* V soboto dne 9. IV. ob 1/2. zvečer TELOVADNA AKADEMIJA

moške in ženske dece LJUBLJANSKEGA SOKOLA v Narodnem domu 4583

ROBERT LOUIS STEVENSON je eden največjih angleških roma-nopiscev, čigar obsežno delo

Ugrabljen je pravkar izšlo v založbi TISKOV-NE ZADRUGE.

V soboto dne 9. IV. ob 1/2. zvečer TELOVADNA AKADEMIJA

moške in ženske dece LJUBLJANSKEGA SOKOLA v Narodnem domu 4583

Gospodom naredimo

po meri elegantne obleke, površnike iz prav-kar dosepih modnih vzorcev angleškega in češkega blaga.

FRAN LUKIČ

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 9.

Ulica Marija pa se je udeležila popoldna-skega koncerta Pevske zveze 8. septembra lani, kakor je bilo pravilno navedeno v tajniškem poročilu na letni skupščini. V tem poročilu seveda niso bile omenjene pri-reditve društev, kvartetov, kvintetov in drugih edinic, ki niso članice Hubadove župe. Omenjen je bil le enkrat Slovenski vokalni kvintet, ki je nastopil 25. aprila lani na koncertu za proslavo 10 letnice Kola jugoslovanskih sester obnem z dru-štv, ki so naši člani. Popolnoma nepravilno je bilo poročilo nekega dnevnika, da so znašali samo potni stroški 20.000 dinar-jev, ker ni dosegel niti ves denarni pro-met Hubadove župe tega zneska. Pomotno je naposled izostalo v nekaterih časopi-snih poročilih, da je bilo na letni skupščini z velikim odobravanjem sklenjeno izreči najtoplejšo zahvalo vsem našim dnevni-kom za naklonjenost, katere so bili vedno deležni naši zbori, kar popravila uprava Hubadove župe.

* Predavanje o šminkanju. Zveza kul-turnih društev priredi v nedeljo 10. t. m. praktično predavanje o šminkanju za vse gojence dramskega tečaja. Predaval bo g. Navinšek, šef lasuljar narodnega gledališ-ča. Predavanje se prične ob 9. dopoldne v II. nadstropju Kazine v ZKD. Za porab-ljeni material šmink bodo morali gojenci plačati po 15 Din. Vabljeni so vsi obiskov-alci dramskega tečaja.

* Mestna ženska Ciril-Metodova po-družnica v Ljubljani priredi 16. t. m. dop. in 17. t. m. dop. zbirko z naslovom »dan bombončice«. Ta dneva bodo prodajale de-likatice in gospodinje bombončke in odkupe-zne. Čisti dobiček je namenjen revnim šolskim otrokom, v prvi vrsti učencem brezposelnih delavcev in nameščencev ob jezikovnih mejah v Jugoslaviji. Kdor mo-re, naj nakloni nabirakom majhen dar. Tudi takaj se držimo gesla: »Majhen dar polovi domu na otla«!

* Ustanovna skupščina krajevne or-ganizacije za bežigradski okraj JRKD bo 9. t. m. ob 20. v salonu Fortunove gostilne na Vodovodni cesti.

* Državni upokojenci se opozarjajo na redni občni zbor Društva državnih upoko-jencev in upokojenk v Ljubljani, ki bo v nedeljo 10. t. m. ob 10. dopoldne v dvo-rani Delavske zbornice na Miklošičevi ce-si z običajnim dnevnim redom in volit-vijo novega odbora.

* Lutkovno gledališče Sokola I na Ta-boru priredi v nedeljo 10. t. m. ob 15. lutkovno igr »Gašperček v peklcu«. Pre-dstava bo po znižanih cenah 5, 4, 3 in 1 Din. Pridite!

* Danes zvečer se otvorijo mnogo obe-tajodi, po banki upravi odobreni fotoče-taji Gregorjeve drogerije, Prekmorova ulica 5. Vodstvo je iz prijaznosti prevzel priznani strokovnjak g. prof. Hrovat Bo-gomir. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstop prost.

* Klub ljubiteljev sportnih pesov ima na razpolago še enega mladika atletičar-terijerja, starega 10 tednov prvovrstnih staršev.

* Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da je društvena akademija zaradi tehnič-nih zaprek preložena na soboto 23. t. m. — SJSU »Preporoč«.

* Najdba embrija. Te dni so našli neki ljudje na pokopališču pri Sv. Krišto-fu v bližini mrtvašnice ob neki grobnici trupce nedonošenega deteta ženskega spola. O stvari je bila obveščena policija, ki je uvedla preiskavo, dočim je bilo trup-ce pokopano na tamšnjem pokopališ-ču.

* Živahno vrenje na ljubljanskem glavnem kolodvoru je tudi znak pomlad-i. Da bo publiki bolj kratkocam, bo od 9. t. m. dalje vsako soboto in nedeljo zvečer koncert v steklenem salonu kolodvorske restavracije. Izra petorica »Slogašev«.

* Reklame na električnih urah. Go-spodarski urad mestnega načelstva spre-jema naročila za reklamna polja na elek-tričnih urah vsak dan med uradnimi ura-mi. Tam se dobi tudi vsa tozadevna po-jasnila.

* Dela pri trimostju. Pri trimostju je še vedno zaposlenih nekaj delavcev, ki mo-rajo obdelovati površino betonskih kon-strukcij. Pri trimostju dovršujejo tudi dela okrog podzemeljskega transformatorja. Potem pridejo na vrsto tudi dela pri novih podzemskih stranskih.

* Ceste posipajo. Te dni so pričeli v mestu s posipanjem posameznih cest, ki so bile nekatere že močno kotanjaste. Pre-cej kamna so navozili na Tržaško cesto, ki so jo posuli vzdolž do Viča. Z okroglim gramozom so pričeli posipati tudi Emon-sko cesto do Trnovskega mostu. Hodnike ob Dunajski cesti so morali prav visoko nasuti z drobnim peskom, kajti so bili ob deževnem vremenu vedno preplavljeni.

* Včeraj so pričeli posipati tudi Zaloško ce-sto ter nekatere manj prometne ceste in ulice.

* Vlomilci na poslu. Včeraj ponoči je bil spet izvršen drzen vlom v znano go-stilno »Pri lovcu« na vogalu Blaiselove in Tržaške ceste. Nezmani storilec se je vtihoval na vrh in tako dospel v odpro-vežo, kjer je navrtal vrata, ki vodijo v delikatesno trgovino. Tamkaj si je nabral veliko množico delikatesnega blaga, me-snine in konzerv, nato pa pretaknil tudi vse predale ter res našel v enem nekaj nad tisoč dinarjev gotovine. Storilec, mor-da jih je bilo več, se je podal nato še v gostilniške prostore, kjer si je privoščil nekaj pičice. Vlom je bil izvršen predve-rajšnjim ponoči tudi v barako za shranje-vanje čolnov Aibina Jančarja v Trnovskem pristanu. Storilec je najbrž v baraki pre-spal noč jutraj na vse zgodaj pa se je iztihoval spet na prosto ter vzal s seboj odeje, suknjice, sportno čepico, prdlati pa si je tudi nekaj orodja. — Tatinski obisk je imel dalje tudi hinski Karol Kristan v Knaflijev ulici 15. Neznane mu je odnesel iz stanovanja kompletno moško obleko modre barve ter par hlač v skupni vred-nosti 1250 Din.

* Aktovka iz rjavega usnja je bila izgubljena včeraj popoldne med 14. in 15. na Dunajski cesti od Sv. Krištofa do ka-varne Evrope. Najditelj se prosi, da odda aktovko na stražnici na oglu Massaryko-ve ceste.

Iz Maribora

a. — Odlično priznanje. Tajniku Zveze gostilniških zadrug g. Antonu Petelinu je konferenca vseh zastopnikov hoteljskih in gostilniških organizacij v državi sporazumno z ministrom za trgovino in industrijo poverila, da organizira državno zvezo hoteljev in gostilničarjev Jugosla-vije s sedežem v Beogradu. G. Anton Pe-telin je znan strokovnjak in borec za in-terese naših hoteljev in gostilničarjev. K odličnemu priznanju mu iskreno čes-titamo!

a. — Promenadni koncert. Prvi letošnji promenadni koncert vojaške godbe v mestnem parku bo jutri v nedeljo ob 11. do 12. dopoldne, če bo lepo vreme. Spored koncerta je naslednji: 1.) Fučik-Salve im-perator, slavnostna koračnica; 2.) Rosini overture k operi »Semiramis; 3.) Bee-thoven velika zvočna slika iz opere »Fidelio; 4.) Puccini — fantazija iz opere »Tosca; 5.) Engelberger: »maš sinje oči ko snij Jadran; 6.) Ruprecht, — iz svoje moči, slavnostna koračnica.

a. — Občni zbor Narodne odbrane. Na-rodna odbrana bo imela svoj letošnji ob-čni zbor jutri v nedeljo ob 9. dopoldne v gornji mali dvorani Narodnega doma.

a. — Jugoslovanska Matica bo imela ob-čni zbor v ponedeljek 11. t. m. ob 20. v pri-ključnih prostorih Narodne odbrane v Gra-dski ulici.

a. — Dramatična šola se bo pričela v ne-deljo 10. t. m. ob 9. kakor običajno.

a. — Nezgoda pri telovadbi. Pri telovadbi se je hudo ponesrečil vrtnar Volimir Pa-mič. Padel je z droga in se močno poško-doval na obrazu. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnišico.

a. — Ribji trg. Včerajšnji ribji trg je bil srednje dobro založen. Prodajali so mola po 26, orade po 36, sardele po 14, in sipe po 30 Din za kilogram. Na trg pa so pri-nešli okoličani štiri šake žabjih krakov, ki so jih kmalu spravili v demar. Prodajali so venec krakov po 3 Din.

Iz Celja

e. — Celjska javnost v borbi proti dra-ginji. V Celju se je osnoval iz zastopni-kov odborov vseh tukajšnjih strokovnih organizacij javnih in zasebnih nameščen-cev ter delavcev poseben akcijski odbor strokovnih organizacij za pobijanje dra-ginje, ki napoveduje takojšnjo akcijo za znižanje previsokih stanovanjskih na-jemnin. V ta namen bo organiziral veliko javno zborovanje v Narodnem domu v Celju v nedeljo 17. t. m. ob 9. dopoldne.

e. — Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta v Celju bo prihodnjo soboto 16. t. m. zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Kvintet poznamo celjani že prav dobro iz radija in z gramofonskih plošč. Umetniški vodja kvinteta je tukajšnjemu koncertnemu občinstvu že znani g. L. Ze-pič. Ker bodo cene z ozirom na težki go-spodarski položaj zelo nizke, bo dvorana gotovo polna do zadnjega kotička.

e. — Klub slovenskih kolešarjev v Celju priredi jutri 10. t. m. otvoritveno kolešar-sko dirko na progi Celje — Sv. Peter v Savinjski dolini — Zalec. Start bo ob 14. pred Skobernetovim hotelom na Ljublj-an-ski cesti, cilj pa pred Virantovo gostilno v Zalcu ob 15. Obnem bo tudi skupen kolešarski izlet v Zalec ob 14. Klub obstoja že 32 let. K izletu so vabljeni tudi nečlani.

e. — Še ni konca zime. Včeraj dopoldne je prišlo točno po vremenski nap

Gospodarstvo

Prodaja alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah

Ukinjenje trošarine na vino in žganje bi po zakonskem načrtu, ki ga je sprejela Narodna skupščina prineslo številnim trgovcem, ki prodajajo alkoholne pijače v zaprtih steklenicah, novo obremenitev, in sicer v obliki razmeroma visoke točilne takse, ki se doslej ni pobirala. Ker bi bila zaradi te takse, ki ni v nikakem razmerju z vrednostjo prodanih pijač, skoro vse specerijske in delikatesne obratovalnice ter branjarije primorane ustaviti to prodajo, se je Zbornica za TOI obrnila s pismeno predstavko na vse gospode senatorje iz dravske banovine, da bi se ob priliki razprave zakona, s katerim se ukinja trošarina na vino in žganje, zavzeli za to, da se dolžnost plačevanja točilne takse omeji samo na trgovce, ki steklenice za prodajo sami polnijo. Nadomestilo za državno trošarino v obliki točilne takse, naj plača oni, ki steklenice polni.

Specerijske in ostale obratovalnice ter branjarije, ki prodajajo alkoholne pijače v originalnih zaprtih posodah (steklenicah ali sodih), kakor so jih nabavile, in teh posod same ne polnijo niti pretakajo v manjše posode in tudi steklenice ne odpirajo, so po sedaj veljavnem pravilniku o točilni pravici ne smatrajo za lokalne za točenje in niso zavezane plačevati točilne takse iz tarife postavke 62 takse tarife. Trošarina na alkoholne pijače v zaprtih steklenicah se sedaj v vseh primerih pobira takrat, ko so se steklenice pripravile za prodajo in po trgovskih običajih zapirajo. Po dosedanjih predpisih je torej plačal trošarino oni, ki je steklenice polnil, dočim trgovci, ki je prodajali steklenice razen kontrole vobče ni imel opravka s trošarino. Navzile okoliščnosti, da je tak ureditelj pravilnice in da je lažja, če se pobira taksa samo pri onih, ki steklenice polnijo, ne glede na to ali so trgovci, industriji ali pa tudi vinogradniki, je narodna skupščina v zakonskem načrtu o ukinjenju trošarine na vino in žganje sprejela določbo, po kateri bi morali trgovci, ki prodajajo pijače v zaprtih steklenicah, plačati namesto državne in banovinske trošarine posebno točilno takso, ki je določena za Beograd, Zagreb, Ljubljano itd., v višini 6000 Din, za kraje, ki imajo nad 2000 prebivalcev, v višini 3000 Din, in v ostalih krajih v višini 1200 Din letno. S to takso se nalaga trgovcem, ki prodajajo alkoholne pijače v zaprtih steklenicah tako običajno breme, da se bodo morali trgovci, razen specijalnih trgovin za pijače, odpravi pravici, ki so jo doslej imeli, ker bo le malo kdo zmogel to takso, ki razen pri specialnih trgovinah ni v nikakem pravem razmerju s količino prodanih pijač, kajli alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah se po navadnih trgovinah le malo prodaja. Predlagan način spremembe zakonskega načrta menda ne bo povzročil večjih težav, zlasti ker je način plačevanja takse pri onih, ki polnijo steklenice, najprimernejši in najpravičnejši.

Kampanja proti tekstilni industriji

Od Zveze industrijev v Ljubljani smo prejeli daljši članek o kampanji proti naši tekstilni industriji, iz katerega posnemamo naslednje: V zadnjem času se je vršila v nekaterih beograjskih dnevnih ostra kampanja proti naši industriji, ki se ji očita, da je v znanosti meri skrivna sedanjem gospodarskih in plačilnih težav. Dne 2. t. m. je izšel v beograjski »Politiki« članek pod naslovom »Pojava za najostrejši osudu in za najostrejši morav, v Trgovinskem Glasniku« pa dozdnevno iz istega vira članek pod naslovom »Smanjvanje uvoza in skupoča v zemlji. Oba članka sta naperjena proti domači industriji in ji podkupljata, da zlorablja pomanjkanje deviz in tako povzroča ne uvozne ovire za neupravičeno in nedopustno povišanje cen industrijskih proizvodov. V prvi vrsti se dolži naša tekstilna industrija, da je neposredno po uvedbi stroge devizne režima povišala svoje cene za 20-25 odstotkov. Ker se nahaja največ podjetij tekstilne stroke na področju Zveze industrijev v Ljubljani, zato ta zveza na podlagi stvarne ankete najodločneje zavrača neosnovane napade na našo tekstilno industrijo. Vsa podjetja tekstilne stroke nenehno poskušajo izjavljati, da niso v poslednjem času v nobenem primeru povišali svojih cen in da tudi na tako povišanje niti ne mislijo. Industrija v dravski banovini ima težke skrbi, kako naj nabavi potrebne sirovine in produkuje potrebščine in kako naj zaposli svoje številno delavstvo. Zveza je od zakonske stabilizacije dinarja zabavala v javnem interesu ugotoviti, ki bi lahko ublažili sedanjo krizo. Takoj v početku se je izjavila proti svobodni prometu z devizami in valutami in je lani septembra in oktobra že zahtevala cenzuro uvoza in dodeljevanja deviz. Dočim se je svobodni devizni promet omejil šele z deviznim pravilnikom od 7. oktobra 1931, se cenzura uvoza niti do danes ni uvedla. Navzile okoliščnosti, da so naša podjetja v težki situaciji, se je zveza vedno izjavljala proti povečanju obkopa bankovcev in za posledno zaščito domače valute.

V sedanjih težavah smo imeli večkrat priložnost, da v drugih delih države in pravzaprav razumevanja za razmere v dravski banovini, ki je v agrarnem pogledu pasivna in katere prebivalstvo po dobrem delu živi od službuja v lesnem gospodarstvu in v industriji. S pravico se priložnost naše industrijske delavstvo nad mentaliteto, ki ne razume njegovega položaja v omenjenih dveh člankih, ki sta naperjena proti tako pomembnemu faktorju v narodnem gospodarstvu, kakor je naša industrija. Članek zaključuje z ugotovitvijo, da je ta protindustrialna kampanja v veliki meri škodljiva narodu in državi.

— Kazenske določbe v novem taksem zakonu. Z novo kazenskim zakonom so bile spremenjene tudi splošne kazenske določbe, ki se uporabljajo v vseh primerih, če za posamezne primere ni določeno kaj drugega. V splošnem so kazenske določbe omejene. Če se vrednost predmetov v pozodbah in listinah ter v sličnih spisih prijavljajo nižje nego se dokaže s cenitvijo in znaša ta razlika več kakor 20 odstotkov označene vrednosti, se pogodnik ali izdajatelj in lastnik listine kaznuje poleg plačila redne takse od tega presežka z enkratnim zneskom te redne takse (doslej trikratnik). Trikratna taksa kot kazna pa ostane, ako gre za dogovorjeno vrednost in je ta nižja označena. — Deloma je spremenjena tudi izmera kazni po čl. 51. taksnega zakona. Kadar se na listine, (kupnoprodatne pogodbe, ki so zavezane plačilu takse v kolikih ali v obliki taksnega formularja, ta

koj ne prilepi in uniči kolek ali se pogodba v 15 dneh ne prijavi ali se prilepi nezadosten kolek odnosno se ne uporablja taksi formular, in če take listine pridejo pred olastva, tedaj je treba poleg redne takse plačati 3 kratno neplačano ali nedovoljno plačano takso (kakor doslej). Le v primerih, če se take listine v roku 15 dni od postanka prijavi, vendar pa se taksa ne plača, se pobere poleg redne takse še kazenska taksa v enkratni višini (doslej 3 kratni). Redno takso in doplačilo kazenske takse plača lastnik listine. Če se ugotovi, da je izterjanje od lastnika nemogoče, se obsoji na plačilo takse izdajatelj. Samo za potrdila ali pobornice o prejemu zakupnine plača redno in kazensko takso vedno izdajatelj. V členu 52. se omili določba glede kazenske takse, ki se predprijeto osebam, ki morajo takse plačevati vnaprejšnje, mesečno, polletno ali letno, pa te takse ne plačajo pravočasno. V tem primeru morajo poleg redne takse plačati še kazensko takso v enkratnem iznosu redne takse (doslej v 3 kratnem iznosu) 3 kratna kazenska taksa pa nadalje velja za lastnika odn. poslovodje trgovskih obrtnih in industrijskih obratov, ki obratujejo brez dovolitve ali pooblastitve, ki prekoračijo obseg dela po obrtnem zakonu. Ta trikratna taksa se odmeri na podlagi redne takse za dovolitve ali pooblastitve.

— Žitni režim in terminske pogodbe za moko. Pravilnik za izvajanje zakona v prometu s pšenico vsebuje med drugim tudi določbe, ki se nanašajo na terminske sklepe na podlagi prejšnjih pogodb. Člen 11. tega pravilnika pravi namreč v svojem drugem odstavku: Pogodbe o prevzemanju odnosno izročanju moke za poznejše roke med mlinci, trgovci, zadržkami in peki, ki so bile sklenjene na podlagi cen in pogojev po zakonu od 6. septembra 1931.

— Carina na modro galico ne bo ukinjena. Splitska »Novo Dobro« poroča: Finančno ministrstvo (carinski oddelek) je sporočilo Trgovski zbornici v Splitu na njeno vlogo od 20. februarja t. l., s katero je predlagala ukinjenje uvozne carine na modro galico, da ni možnosti niti upravičenega razloga za znižanje uvozne carine na modro galico. Kot razlog za to se navaja, da je mešana komisija trgovskega in kmetijskega ministrstva ugotovila, da je domača tvornica modre galice »Zorka« d. d. v Subotici, s katero je vlada zaključila desetletni dogovor za preskrbovanje domačih konsumentov z galico, v stanju kriti vsjo potrebo v državi, nadalje da cene domače galice ne presegajo dogovorjene cene in niso višje od londonskih cen za tomošno potrošnjo, upoštevajoč prevozne stroške. Gornjo vest sporoča Kmetijska družba v Ljubljani v vednost vinogradnikom in dobaviteljem galice, glede na dejstvo, da hodijo agentje neke inozemske trdnice po Sloveniji in obetajo italijansko galico brez carine.

— Specialni kontingent za izvoz svinj in salam iz Jugoslavije v Francijo. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je Francija priznala Jugoslaviji za drugo četrtletje t. l. specialni uvozni kontingent za žive svinje v višini 1.000 kvintalov in za salame v višini 50 kvintalov. Za izvoz v okviru teh specialnih kontingentov bo našim izvoznikom dajal dovoljenje Urad za kontrolo izvoza živine pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, dočim je za uvoz v Francijo v okviru globalnih kontingentov potrebno, da francoski uvoznik zahteva dovoljenje od francoskega kmetijskega ministrstva.

— Znižanje glavne pragrah velobank. Kakor smo že večkrat poročali, so praške velebanke sklenile znižati svoje glavne v razmerju lastnih delnic, ki jih imajo v portfelju, da bi la na način postale bolj priljubljene. Kakor poročajo iz Prage, je po dosedanjem stanju pogajanj in kalkulacij računati, da bo živnostenska banka znižala svojo glavno od 800 na 240 milijonov Kč, Česka eskomptna banka in kreditni zavod od 250 na 170 milijonov Kč, Banka za trgovino in industrijo (Länderbank) od 160 na 120 milijonov Kč in Česka banka »Union« od 200 na 150 milijonov Kč. Kakor nadalje poročajo, bo živnostenska banka navzile težavnim razmeram plačala tudi za preteklo leto dividendo, in sicer v višini 5 odstotkov.

— Dobave. Gradbeni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema od 12. t. m. ponudbe glede dobave pločevine, vijakov, medenine, žaganih listov, smirkevega platna, paste za poliranje itd. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). Direktorija državne železnicare Vares-Majdan sprejema od 12. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg riža, 3000 kg fižola, 20.000 kg koruze in 2000 kg namiznega olja. Direktorija državne rudnika Velenje sprejema od 19. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg pšenične moke, 1500 kg koruznega zdroba, 300 kg ječmeneve kave in 400 kg cikorije. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI).

Borze

8. aprila.

Na ljubljanski borzi so danes vse devize, razen Curia in Trsta več ali manj popustile. Denarni tečaj za devizo Newyork je padel že pod 56. Tudi devizi Berlin in Amsterdam sta občutneje nazadovale.

Na zagrebškem efektinem tržišču je bila Voja škoda zaključena le za april po 220. Bežulške obveznice so nadalje nekoliko popustile in je bil zabeležen zaključek po 36. Slabejši so bili tudi dolarski papirji. Pri večjem prometu se je trgovalo 8% Blairovo posojilo po 54, 53,50, 54, 53, 52,75 in 52,50, 7% Seligmanovo posojilo po 47,75, 48,50, 49, 48,50 in 48.

Devize.

Zagreb. Amsterdam 2276,83—2288,19. Berlin 1317,87—1339,47. Bruselj 786,29—790,23. London 212,24—213,84. Milan 288,53—291,93. Newyork kabel 5616,73—5644,99. Newyork ček 5554,73—5622,99. Pariz 221,95—223,07. Praga 166,32—167,18. Curia 1093,35—1099,85. Curia. Beograd 8,95. Pariz 20,2875. London 19,42. Newyork 513,62. Bruselj 72,7. Milan 26,4750. Madrid 38,90. Amsterdam 208,10. Berlin 121,65. Stockholm 102,75. Oslo 101,25. København 105,75. Sofia 3,72. Praga 15,21. Varšava 57,55. Bukarešta 3,07.

Effekti.

ZAGREB. Državne vrednote: Voja škoda 219—224, za april 219—220, za maj 219 do 220, za junij—julij 219—222, 7% investicijski 61 bl. 4% agrarne 27—30, 6% bežulške 37—38,50, 8% Blair 52,50—53, 7% Drž. hip. banka 48—48,50.

Dunaj.

Bankverein 11. Eskomptgesellschaft 107. Dunav—Sava—Jadrin 15,10. Staatssebhahngesell. 14,45. Trbovlje 25. Alpine-Montan 11,65.

Blagovna tržišča

2170

+ Ljubljanska borza. Tendence za žito nesprenjena. Nudi se pšenica (slovenska postaja, po mlevski voznihi, plačilo 30 dni): slavonska, 78 kg po 177,50—180; baška, okol. Sombor 79 kg po 182,50—185; potiska 80 kg po 187,50—190; moka: baška »e«, franko Ljubljana, plač. 30 dni po 325—330, banatska po 335—340; koruza (slov. postaja, plač. 30 dni): baška pri mlevski voznihi po 142,50 do 145, pri navadni voznihi po 147,50—150.

+ Chicago. 8. aprila. Začetni tečaji. Pšenica: za maj 56,50, za julij 59,50, za september 61,625; koruza: za maj 35,50 za julij 38,875, za september 40,75; oves: za julij 23,875; riž: za maj 46, za julij 47,50, za september 49.

+ Winnipeg. 8. aprila. Začetni tečaji. Pšenica: za julij 64,75, za oktober 67.

+ Novosadska blagovna borza (8. t. m.). Tendence za pšenico slabša, sicer nesprenjena. Promet 121 vagonov. Pšenica: baška, 79 kg 130—132,50; baška okol. Sombor, 78 kg 127,50—130; sremska, 79 kg 130 do 132,50; gornjebaška, 79/80 kg 130—132,50; banatska, pariteta Vršac 78 kg 127,50—130. Kuruza: baška 89—91; sremska in banatska 89—91; baška, okol. Sombor 90—91; sremska, okol. Sid 92—93. Oves: baški, sremski, slavonski 130—135; Jeimen: baški, sremski, 63/64 kg 127,50—132,50. Moka: baška, banatska »e« 245—250; »e« 225—235; »e« 205—215; »e« 180—195; »e« 150—160; »e«, 92/50, 97. Otrobi: baški, banatski, sremski 85—87,50. Fižol: baški, sremski beli 240 do 250.

+ Budimpeštanska terminska borza (8. t. m.). Tendence slabša, promet omejen. Pšenica: za maj 12,94—12,95, za junij 13,30 do 13,32; riž: za maj 15,86—15,88; koruza: za maj 14,95—14,98, za julij 14,90—14,95.

ZIVINA

+ Na živalski sejmi v Ptuju je bilo 5. t. m. prignanih 216 krav, 63 telic, 164 volov in juncev, 36 bikov in 133 konj. Cena kravam je bila 1,50—3,50, telicam 2—4,50, volom in juncem 2—4,50, bikom 1,75 do 3,50 Din za kg, konjem pa 450—2750 Din za komad. Prodanih je bilo vsega 217 glav.

— Dne 6. t. m. je bilo pripelanih na svinjski sejem 119 prascev in 143 svinj. Prodanih je bilo 83 komadov. Cena prascev je bila 100—150 Din za komad, svinje pa so se prodajale po 4,50—6 Din za kg žive teže.

Beseda točilem

Imej svojo posodo, čeprav nabavljajš pijačo pri trgovcu! Potujoči posredovalci ne prinese vselej sreče. Ne jemljiti in ne dajati na vero! Brez strokovne usposobljenosti se ne loti obrta, odnosno ga čim prej opusti!

Ovijanje vohu s curio škoduje. Tu so gnezdišča vinskih bolezni, predvsem cika. Skrbni za lepo okroglo pilko in prav tako vohu, pa ni treba teh neokusnih krp! Isto velja za drožnjak in pipo.

Za odvoz napolnjenega sode, ki si ga najprej nekoliko žveplal, ako ni bilo vino že prej z žveplom dvokisom prenašeno, ne zabij takoj! Ko se vino nekako poleže, so še napolni in potem zabij z vohu za prevoz.

V hujši zimi, pod 5°C, ostani do za kak prst prazen, da se vino lažje giblje; potem ne zmazne izlaha. Bolj ko je vino alkoholno, nižje temperature prenaša. Zmrznjeno vino pusti pri miru, da se počasi sam otaoli. Od vina gre v sreč prav za prav samo voda. Ako vinski led odloči, dobiš prav tako zgoščen vino, kakor pri umetni zmrzovanju mošta ali vina.

Kakor huda zima, tako je tudi buda vročina za daljši prevoz vina lahko prva opasna. Po prevozu sod v kleti takoj odveš, vino pokuši, da li je v redu, zapolni z najmanj enakodirnim vinom in sod čvrsto zaveži s kletno (dolgo) vohu iz trdega lesa! Šele šez kakva dva tedna ga nastavi (sedeni na pipi), ko se je odpošilo in si opomoglo!

Tofenje iz velikih sodov skozi več tednov, zlasti poleti, je škodljivo. Kan in čit sta redna gosta. Razložijo vino v zdrave manjše sode, redno jih zapolnjuje in drugega za drugim nastavlja! Ako nimamo ustreznega čega polneža, si pomagamo za prvo silo lahko s steklenimi krogljicami, katerih spusti mo v vino vselej toliko, da je od spet poln. Posode z vinom v točilnici naj bodo pokrite, odnosno zaščitene, zamašene. Ne nosi v točilnico več vina, nego ga rabiš sproti, ker se pijača v naeti posodi rada kvari! Pijača bodi pravilno temperirana!

Skrbi za snago okoli pipe in v pipi sami! Prvo vino iz pipe, ako ni dalj časa teklo, je tem slabše, čim bolj je pipa zanemarjena. Kovinske pipe niso za nič.

Vinske mušice so dobro počutiljo okoli

Branko Sodnik:

En sam dinar

»Morda se še spominjaš, da sva nedolgo tega govorila o ljubezni. Takrat si dejal, da se tak flegmatik, kakršen sem jaz, ne more zaljubiti. In vendar sem bil prav taktak zaljubljen, hudo zaljubljen. V tisto mlado dekle s promenade, ki si mi jo ti pokazal. Ne vem, kaj me je k njej najbolj vlekel. Najbrž vse... Njen vitki stas, svetli lasje, ki so se ji vsipali na ramo.

Premolknil je. Ali se je sramoval svoje sentimentalnosti ali kaj? Šele čez nekaj časa se je snet sklonil k meni in nadaljeval še tiše:

»Da, zaljubljen sem se vanjo. Vsak večer sem hodil na promenado in... tu di ona je prihajala. Opaziti je morala, kaj se godi v meni. V njenih očeh sem to čital.

Společka se mi je samo časih poredno nasmehnila. In ta nasmeh je postal zmirom bolj domač, zaupljiv, resen. Čutil sem, da me ne bi odgnala, če bi se ji približal... in vendar sem trdovratno molčal.

Nekoč pa je ni bilo na promenadi. Ko sem jo drugi dan spet videl in jo očitaj pogledal, je pobešila oči. Takrat sem vedel, da me ljubi.

Spet je utihnil. Morda me je bilo žal, da mi odkriva svojo skrivnost, svoje srce? Ali pa se je bal mojega odgovora?

...NIKDAR BREZ FAVORITA...

Vedno obkrožena... od vseh občudovana... res, ta čar pojave zahvaljuje favoritu svoje lepote, temu zares odličnemu Elida Favorit milu. Njegov izredni vonj daje čar nege in svežosti.

ELIDA Favorit MILO

umazane pipe in pilke, odnosno vehe in okoli umazanega drožnjaka. To so majhne, nekaj milimetrov velike, rjavkaste ali žoltkaste stvarce, ki se kaj rade naselijo na kakorkoli ranjenem grozdju, v prešnicah, odnosno moštarnah, sploh na vsakršnem predgrednem sadju, ki se že kvasi in kisa, na tropinah, tudi na sadnih sokovih, kamor ležejo številna jajčeca. Tu se potem razvijejo ličinke, iz njih pa spet krilate živalce.

Toči vino v vrč ali steklenico čim bolj z nizkaga, najbolje po prav čedni steklenici, spojeni v pipo s snažno gumijasto cevico; steklena cevka sega na dno posode, ki jo natakajš. Vino se ne nabije, ostane bolj sveže in rezno, torej neprimerno boljše od drugače točenega. Previdno, mirno natakaj tudi merice, za goste!

Ostanek v sodu, kalez, takoj filtriraj in uporabi! Podčepina je uporabna za kis, treba pa je vohu ni, ako previdno natakajš. Izprazen sod takoj očisti, zavaruj, odnosno s ohrani v dobrem stanju!

Snaga, red, dober zrak v kleti so naprednemu kletarju najboljšje priporočilo. Skrbni za kolikor mogoče stalno toploto v kleti! V vinski kleti ne hrani kisa, poljskih in vrtnih pridelkov, raznih kiselin, petroleja, bencina, karbida itd.

Toči hkrati rajši le eno ali dveje vino, a to bodi pristno, zdravo, dobro! Ne razvajaj gostov po nepotrebnem in ne nosi vina iz tistega sode — tam v kuhinji, ki še ni nastavljen! V pravih vinotokih ne najdeš smrdljivega in škodljivega žganja.

Postreži vljudo, pa tudi dobro, čedno, poceni, pošteno! Potem bo vinski zakon tvoj najboljši zaščitnik. Nezasneljivega natakajš takoj odpravi!

Prisidi, če te vabijo, a še tedaj bodi zdržljiv in pamti, da ti ne moreš biti gost v svoji kmeti!

Nerodnemu pijančku in nepoboljšljivemu zapravljeniku pokaži vrata, ker je škodljiv, več dobre stvari in samo še bolj podpihuje in podžiga pretrani protialkoholni pokret, ki ogroža prav brezobzirno tudi naše pošteno kmetijsko vinogradništvo in pošteno vinski obrt. V pravi gostilni tudi ni pretepačev, niti pretepačev, niti zlonamernih izvajanj in nedostojnih prerakanj. Gostilna bodi čeden, prikpen dom domače družabnosti in toplega gostoljubja!

A. Z.

Iz akvaristove torbe

O lovljenju ribic in drugo. Pretekla tedna sem si ogledal naše Barje in z zadoščanjem sem opazil, da sta sneg in led izginila. Vode so povsod narasle in se skalile, a ribice so se podale v plitke stranske jarke, kjer je voda čistejša. V kalni vodi je ribicam zelo neprijetno, ker ne vidijo ne krme ne svojih zasledovalcev. Zato se držijo tik obale vimo in zajamemo z mrežico tik obale vimo na slepo, nam pride marsikaj v mrežico. V jarku tik žuljeve vasi n. pr., se lahko nadejamo vseh vrst ribic, tudi karlesjev in činkelj. Z dna močvirnatih jarčkov dvignemo ničkoliko školjk. V Glincih pri Ljubljani in sploh v kamnitih jarčih s srednje vegetacijo so pisanci, globočki, glavci, babice in polčaze. V »Malem grabnu« so zastopane vse vrste ribic. Navedene potokce in jarke sem navedel, ker

so v bližini Ljubljane in dosegljivi so brez posebnega napora — Čim bo voda padla, nas bodo iznenadile tudi vse vrste vodnih rastlin, pokrivajoče dno jarkov in potokov. Zamudile so skoraj mesec dni in hotele bodo nadoknaditi zamujeni čas.

Ko hodimo po mehki vlažni zemlji tik obale, se moramo opremiti kar najbolj turistovski. Gojzorce ali pa škorni na nogah nas bodo obvarovale mokrih nog. Preprosta obleka nas obvaruje vsake škode, ki jo povzroči blato, zemlja in voda na boljši obleki. — Ker je mnogim na razpolago samo nedelja, se kaj čisto pripeti, da gredo navdušeni akvaristi kar s praznično obleko na ribolov. Da to ni praktično, naj pokaže sledeči dogodek.

V večji družbi smo se podali na ribice. Moj prijatelj je bil celo v žaketu. Hodili smo na obali in kmalu zagledali pripravno mesto, od koder bi se moglo lažje manipulirati z mrežo. Prijatelj z žaketom — sicer navdušen akvarist — se je podal na poševo prodasto in precej strmo obal, ki je še kolikor mogoče dobro držala. Ko se je prepračil, da ga drži z blatom pomestni pesek in da le malo popušča, je zaril korajžno mrežico med vodne rastline. Pri tem mu je za manšeta na desni roki (takrat smo nosili še trde manšete, ki so bile neodvisne od strajnih rokavov) zapustila blagodejno zaščito rokava in se podala navzdol na prste, kakor da bi se tudi zanimala za ribolov. Tovarša je to vznemirilo, ker bi utegnila zdržati po roki vzdolž palice, na kateri je bila prerezana mrežica, v vodo. S hitrim pokretom se je hotel dvigniti iz čepečega položaja, all je v tem hipu mrvka, na kateri je stal, popustila, in se s prijateljem vred podala v vodo. Nehote se je vsedel v mokri element s žaketom in vrgla listega sta žalostno plavala na skaljeni gladini. Pri padcu je prijatelj spustil mrežico in zamahnil z desno roko, — nesrečna manšeta je odletela v sredino potoka in odplavala.

Seveda je prijatelj hitro vstal in spoznal na obalo, all v nedeljski obleki ni šel več loviti.

Ker smo ravno v početku sezone, moram posebno mlajšim akvaristom priporočati, da naj vlove le toliko ribic, kolikor je prostora v njihovih ribogojnicah (1 liter voda 1 ribica) sicer poginejo ribice doma po nepotrebnem. — Kmalu bodo drstili pisanci. V svatbeni obleki se prekrasni, zgoraj rjav, na straneh v blešči hse kovinastih barvah, zlatih in zelenkastih, spodaj pa rubinasti, utegnejo tekmovali z najlepšimi eksotami. Doma v sobni ribogojnici zgrube kaj hitro to lepoto, zlasti rubinasto barvo spodaj. Samo v ribogojnicah, katere smo nalašč pripravili za pisance, bo mogoče opazovati nadaljevanje drstenja. Najbolje je, da se pred drstenjem privadijo na ribogojnico več mesecev. Denimo v jeseni 2 samca in 4 samice, dolžine 5—6 cm, v lepo zaraščeno ribogojnico s peščenim dnom in spomladaj bodo po vsej prilici drstili, zlasti če ni drugih ribic zraven. Dobro je, če skrbimo za tok v vodi, ki ga povzroča prepračilna naprava, ker pisanci se dokaj dobro počutijo v taki struji, kjer se igrajo, plavajo in tudi drstijo. O.S.

Čil vanjo. Moral sem iti naprej. Mislim sem že, da bom lahko smuknil mimo nje, tedaj pa me je opazila ni mi zastavila pot:

»Gospod...« Naglo sem jo pogledal.

»Gospod... ali vam smem pripeti listek? Samo dva dinarja...« Zakaj je moralo tako priti? En dinar sem imel v žepu, en sam dinar...

Cel bi jih bil imel deset, če bi jih bil imel sto, vse bi ji bil dal... Odgovoril bi jo bil in drugi bi se ji bil moral da na promenadi lahko pridružil. Tako pa sem stal pred njo, brez besed, še smehljaja ji nisem smel pokazati.

Obup me je obšel, da se je moralo tako zgoditi. Hladno, skoraj sovražno sem me odrinil in rekel osorno: »Pustite me!«

Takrat so se srečale moje oči z njenimi in v njenih so bili očitki in prezir.

Dostikrat sem šel še na promenado in skoraj vselej sem jo videl. Toda obrnil sem se stran. Tudi ona... Drug drugega sva se sramovala, drug drugega sva ogoljufala za lepe sanje. Prevelik prepad je ležal med nama.

In samo en dinar več bi bil moral takrat imeti, pa bi bilo drugače... Uthnil je in se zagledal skozi okno na ulico. Mračilo se je že. Prve luči so zagorele v mrak. Tudi njegove oči...

»Samo en dinar več...« je šepnil še enkrat in segel z roko v lase.

KULTURNI PREGLED

Kaj je s socijalno filozofijo?

Ob knjigi prof. E. Spektorskega

Bivši rektor kijeveškega vseučilišča, sedaj profesor pravne filozofije na ljubljanskem vseučilišču dr. E. Spektorski je podaril slovenski kulturi delo, ki smo mu zanj res hvaležni, namreč »Zgodovino socijalne filozofije« (izdala Slovenska Matica). Temu obsežnemu spisu, čigar prvi del je pravkar izšel, so dala »novo predavanja na petih univerzah. Slovenska izdaja je prva; prevedena je po ruski rokopisu (Josip Vidmar) in je torej ugledala svet pred izvirnikom. Mirno lahko trdimo, da bi celo v večjih literaturah bili veseli take knjige, ki je za nas tem večjega pomena, ker v zadostni meri upošteva tudi slovenski svet, kar bi v sličnih nemških, ali francoskih delih zmanj iskali. Nekaj podobnega je n. pr. dala nekatere zastarela knjiga Francoza P. Janeta: »Zgodovina politične vede«. Tudi v tej knjigi, če se prav spominjamo, ni ničesar o slovenski miselnosti in socijalnih in političnih vprašanjih. Prof. Spektorski nam prav s te strani odpira nova in — reči moramo — zelo zanimiva področja. Drugi del bo obsegal 19. in 20. stoletje, ko se je na Ruskem in med Poljaki na široko razmahnila socijalna filozofija in obrodila sa-

naš izobraženec (niso mišljeni samo ljudje s polnimi žepi sprave) zastopani pri naši dejavni kulturi. Pri tem so pomembni tako proizvajalci, kakor tudi tako zvali konsumenti.

Prav zaradi potrebe, da izobraženci vseh vrst (vštevši tudi danes že lepo plast inteligentnih ročnih delavcev) poglubo svojo umstveno kulturo v socijalno miselnost, je treba vsakemu svetovati, da za nekaj časa postavi knjigo prof. Spektorskega za tovarišico svojih tihih studijskih ur, kolikor mu jih odmerja ometični dani našega časa. Socijalna filozofija je izmed vseh modroslovnih panog danes najbolj pereča. Živimo v izrazito socijalni dobi, v času, ko se človeška družba zviša in lomi v težkih krčih, ki jih zaznavamo v podobi gospodarskih, političnih in kulturnih kriz; ali se pripravljamo na novo družbo? Kakšnim zakonom sledi razvoj socijalne miselnosti? Če obstoje socijalne edince, po kakšnih normah se ravna njihovo udejstvovanje? Vsa taka in podobna vprašanja zanimajo sociologe. Socijalni filozofi pa vprašujejo po končnem smislu in zadnjih zakonih tega dogajanja, oni skušajo podoben socijalnega sveta spraviti v sklad z vsemi ostalimi spoznanji in teorijami celotne filozofije.

Mnogi napačno mislijo, da so socijalni nazori plod novejšega časa in da pred tem ljudi ni prav nič zanimalo občestveno življenje človeštva. Spektorskega »Zgodovina socijalne filozofije« nas seznanja baš z razvojem teh nazorov, z razvojem samega pojmovanja družbe, družabnih interesov, vladanja in podložništva, politike, življenjskih pogojev ali »etosa«, kakor so pravili stari. Naravno je, da nižjim razvojnimi stopnjami ustrezajo primitivnejši nazori in da človeška misel, enako kot na drugih področjih, tudi tu počasi in trudoma prodira k bistvu stvari.

Ali smo rasno manjvredni?

(Ob spisu: Niko Župančič, K fiziološko etnološki metamorfozi narodov s posebnim ozirom na Jugoslovence. Predavanje na Mednarodnem kongresu za proučevanje ljudstev v Rimu 1931. Separatni odtis iz Etnologije V. Ljubljana 1932).

Živimo v času, ko se obnavljajo rasne teorije in ko beseda rasa, tolikokrat rabljena napačno in neštokrat politično zlorabljena, dobiva v očeh množice neko magično silo. Treba se je samo spomniti Hitlerjevega gibanja v Nemčiji, ki je polovico svojega programa osredotočilo na to čarobno besedo in čigar voditelji pravkar proučujejo načrt, po katerem bi nemški narod razdelili v rasne skupine. Politične pravice ali krivice bi se v tretjem carstvu delile po tem, kateri rasni skupini kdo pripada. Pokret za čisto rasnost se opaja tudi v Angliji, v Ameriki pa ima svojega teoretičnega v Grahamu, ki deli človeštvo v plemenite in neplemenite rase in uvršča na pr. Slovence med slednje. »Rasisti« se pojavljajo prvenstveno v proližidovskih izredih na Madžarskem in v Romuniji. Pri nas ni opaziti gibanja v tem pravcu, vendar se vsaj brez potrebe naglašuje vzvišenost dinarske rase nad ostalimi.

Kako je torej z rasami? Ali so telesni in duševni znaki posebnosti ras stalni in ali superiornost kakšne narodne plasti zavisi od njene rasne čistosti? V problem rase, s posebnim ozirom na Jugoslovence, nas uvaja antropolog dr. Niko Župančič v svojem zgoraj citiranem predavanju, ki ga je imel pred mednarodnim strokovnim svetom v Rimu in ki je pravkar izšlo (v slovenski in v francoski) v »Etnologiji«.

Pisce te zgodbe, a po svojih izsledkih tudi za nas lajke zanimive razprave je bolj znan kot politik (glej brošuro »Govor o človeškem svetlovalcu Slava Vrlinca iz Bejanec, Ljubljana, 1931) kakor kot znanstvenik, dasi mu gredo na tem področju tope zaslugе. Tako je dr. Župančič že l. 1908. prvi pri Srbih vpeljal antropološko terminologijo (spis: »Sistem istorijske antropologije balkanskih narodov« in pozneje (leta 1925 v LZ, s člankom »Antropološki karakter Ivana Tavčarja«) približal antropologijo tudi Slovincem, ki imamo danes v dr. B. Skerljmu mnogo obetajočega, povsem sodobno usmerjenega antropologa in evgenika.

Iz predavanja dr. Župančiča posnemamo nekatere podatke, izsledke in sklepe: Pisec uvodoma ugotavlja, da so elementarne in manjše selitve, okupacije in počasno mešanje s tujo krvjo izpreminjale rasni značaj evropskih narodov ne samo po vnanjih (morfološko-anatomskih) znakih, marveč tudi v pojavih potencialne duševnosti, torej v onih lastnostih, ki dajejo narodu njegove posebne značilnosti.

Stari Grki so v homerskih epih označeni kot plavalci, veliki in močni možje. Izkopnine iz klasične dobe jih kažejo kot večnoma dolihodne, današnji Grki pa so črnolasi, temnokoki in le v mali meri dolihodni. Podobne primere za temeljito rasno izpremembo navaja dr. Župančič pri prebi-

Malu reči je dandanes za mislečega čitatelja tako zanimivih, kakor je to, da zasledimo razvoj socijalnih pojmov od prvih začetkov, iz omejenega vidika grških občin tja do ideologije sodobnih imperijalističnih držav. To je res da svet za se, vendar prav v današnjem socijalnem času izredno važen. »Zgodovina socijalne filozofije« daje tako širok okvir, da se obenem uvaža v zgodovino filozofije sploh, v zgodovino kulture, politike in skoraj tudi gospodarstva; vidiš napor največjih mož vseh časov, da bi domeli značaj, funkcijo in smisel zgodovinskega dogajanja. Vsekakor je to neizmerno važnejše od običajne zgodovine kraljev in njihovih bojev, ki jo tako trdovratno vbijajo dijakom v glavo. Zgodovina socijalne filozofije je zgodovina stremeljenja, kako bi ljudem bilo boljše na svetu — in ni li proučevanje teh duševnih bitk duhovnih vladarjev človeštva vredno naše posebne pozornosti?

Učeni pisec, čigar široko znanje in jasen, prikučen slog — dokaj redek v naših znanstvenih knjigah — obdružujemo na vsaki strani, razlaga v uvodu same pojme »filozofije«, »družbe« in »zgodovine«, tako da vsakdo pristopa z jasnejšim duševnim pogledom k nadaljnjim poglavjem. Le-ta obravnavajo antični svet od sedmih modrih tja do rimskega jurista Ulpiana pred zatonom velikega imperija. Vrstu poglavij nas seznanja s prvimi krščanstvom in njegovimi družboslovnimi nazori. Na prehodu starega sveta v srednji vek stoji velik lik avtorja »De civitate Dei« Avgustina. Od tod prehajamo skozi sholastiko in številne druge struje srednjeevropskega mišljenja in preko tretjega Rima Moskve v XV. in XVI. stoletje, v katerem se porajata meščanstvo in kapitalizem, nosilca poznejše razvojne stopnje. Sedemnajsto in osemnajsto stoletje, tolikanj važna za socijalno miselnost in s tem za ves sedanjí čas, obravnava pisec v dolgi vrsti res zanimivih poglavij.

Skratka: dobil smo knjigo, ki bo za vsakogar ena knjiga v najplemenitejšem pomenu besede! —o.

Če primerjamo kronološka razmerja Jugoslovenov v starih časih z današnjimi, vidimo, da so se popolnoma izpremenila. Dotim so v starih časih prevladovala dolihodna oblika, so danes v odlični večini trahikefalne. To dokazuje, da se je tudi možganska oblika Jugoslovenov absolutno izpremenila in da so na mesto dolgih stople kratke in visoke forme, svetla kompleksija je postala temna, le višina rasti je ostala velika.

Rasni znaki se torej izpreminjajo in čiste in stalne rase so najbrž v vsej današnji Evropi bajka, ki ima za čudo še danes politično uporabnost.

Polemika

Razgovor o „Poti ob prepadu“

V sobotnem »Jutru« dne 2. aprila t. l. je g. Alfonz Gspan objavil članek, ki naj bi bil razgovor s menoj. Izjavljam, da razgovor, ki je bil natisnjen, ne odgovarja resničnemu razgovoru, kajti spremenjen in črtan je tako, da je dobil popolnoma drugo vsebino.

Ljubljana, dne 4. aprila 1932.

Jože Kranjc.

Pojasnilo g. Gspana

V zvezi z zgornjo izjavo g. Jožeta Kranjca, prošim ugl. uredništvo za objavo naslednjega pojasnila:

Vzrok, da je izšel »Razgovor« s pisateljem Jožetom Kranjcem v tako »spremenjen« in skrajšan obliki, je v tem, da me je g. urednik te priloge naprosil — še preden sem se imel priliko pogovarjati s pisateljem — da se omejim zaradi pomanjkanja prostora na čim manjše število vprašanj in na čim krajšo formulacijo odgovorov. Ko mi je g. J. Kranjc na štiri pet vprašanj izročil znatno obsejnejši odgovor na lastno željo v pisni obliki, mi je dal posebej pravico, da s tekstom po svojem prostu razpolagam. Odločiti sem se moral, da napišem izveček, ki naj bi bil kratek, pa bi vendar vseboval vse bistvene misli v kolikor moči izvirnem besedilu. Ker so bile krajsave nujne, sem izpuštil le tista mesta, o katerih sem pač sodil, da jih lahko brez škode opustim. Intervju ima res namen, pokazati človeka, ki je bilo mogoče, sem se omejil le na to, da s skromnimi sredstvi opozorim naše občinstvo na to simpatično Kranjčovo pohorsko novelo.

V Ljubljani, dne 8. aprila 1932.

Alfonz Gspan.

Pro domo

V »Jutru« z dne 2. t. m. sem glosiral kritiko, ki sta jo objavila v »Domu in svetu« odnosno v »Ljubljanskem Zvonu« g. Mirko Javornik o knjigah Vodnikove družbe in g. Vinko Košak o povesti dr. Laha »Signovo masčevanje«. Maj članek je imel namen:

1.) Povedati nekaterim, ki mislijo drugače, ki pa niso strokovniki ne »Ljubljanskega Zvona« niti »Doma in sveta«, da je za današnje kritiko odlična kvaliteta književnih del, ne pa pripetost, da oni idejni skupini in da potemtakem nihče ne more iz literarnih razlogov ugovarjati, če n. pr. L. Z. objavi negativno oceno kakšnega spisa, ki ga izda n. pr. Vodnikova družba ali Tiskovna zadruga, odnosno če »Doma in svetu« literarno odkloni neko knjigo »Morhorje družbe«.

2.) Z označenega načelnega vidika pa sem opozoril na to, kako je s temi rečmi v praksi, namreč da:

a) ocenjujejo knjige Vodnikove družbe kritiki, ki smatrajo, da so baš ljudske knjige najprimernejši objekt za njihove vaje z visokimi literarnimi kriteriji;

b) izhajajo celo v literarnih časopisih reči, ki bi po strogi selekciji spadale med običajno zabavno književnost in ki ne vzdržijo visokega merila; pohvalno pristavljam, da nas celo ta ali oni kritik preseneči s proizvodjo, ki bi jih pri drugih neizprosno odklonil.

Nisem imel namena, da bi literarno branil »Signovo masčevanje«; pred čitatelji se tako in tako brani samo. Glede njegovega avtorja sem prošil samo malo pravičnosti! Odpustite! Nesodobno!

Hotel sem, da bi še kdo stvarno izpregovoril, kako je prav za prav za našo ljudsko knjigo in kaj je s tako zvano tendenco; menim, da tako-le razpravljanje ne bi škodovalo. Naposled sem opozoril, da »Vodnikova družba« ne more biti stereotipna, dokler med književnimi ponudbami, ki jih dobiva, izbira kvalitativno najboljšo.

Moj članek je izval k odgovoru g. Mirka Javornika (»Slovenec« z dne 8. t. m.). Ves odgovor je v jedru apoloģija svobodne kritike; kaj naj pristavim k njegovim opazkam in »namigom«, če sem sam zagovarjal to stališče? Mar naj se spustim v golo besedno prerakanje in v prepričanju, ali je pisanje g. Javornika o stereotipnosti nekih knjižnih izdanih pavšalna sodba, očitke ali ugotovitve? Namen članka ni bil dose-

žen; to je, kar me zanima. Nikomur nisem odredel načelne svobode, da kritično presoja neke knjige; prošim sem le, da se pri tem nekoliko upošteva stvarne razmere, ki so kajkrat v čudnem neskladu z abstraktnimi načeli. Nisem se dotikal »kritike čistega uma«, marveč »kritike praktičnega uma«; etos nekih odnosov me je v tem primeru bolj zanimal kakor njih logos. Slej ko prej smatram, da je treba visoka merila in kritično suverenost najbrž preizkusiti na delih izrazito literarnega značaja, ki pa čisto uhajajo skozi ohlapne stolpe petita ali borgisa v naših revijah. Šele potem bi kazalo dobrohotno preiskati, ali in koliko »črni kruh« literature, ki je nomenjen najbrž silej, vzdrži selekcijo po načelih literarne umetnosti.

S kritikom, ki mi podtika »družinske predsodke« v hipu, ko se borim zoper ne, rumen več »spora«. Zares ne. Mirne vesti postavam piko.

B. Borko.

Knjige v današnji Rusiji

Pariške »Les Nouvelles Littéraires« so objavile v številki z dne 2. t. m. razgovor svojega sotrudnika Vladimirja Poznerja z Maksimom Gorkim. Pozner, pisec francoskega pregleda sodobne ruske književnosti (Panorama de la littérature russe contemporaine) je nedavno obiskal Gorkega v njegovi vili v Sorrentu, kjer stalno preživlja zimo. Gorkij je pripovedoval Poznerju nove spomine na nekatere ljudi, ki jih je srečal v življenju in ki kažejo svojevrstno robustnost in nevročno nprav ruskega človeka; obujal je spomine na znameniti semenj v Nižnem Novgorodu, kjer so se shajali ljudje raznih vrst, med njimi bogati kupci in lepe pustolovke. Kakšne dogodivščine, kakšni ljudi!

Marsikaj zanimivega je povedal Gorkij tudi o današnjih ruskih ljudeh. Največja izprememba, ki jo ugotavlja pot ruskega »dna« v življenju sodobnih svojih rojakov, je »prav čudežen razvoj umstvenih sil.« Spoznal je delavce, ki so postali državniki. Ljudje se mnogo udijo in sila veliko čitajo. Tudi na vas je že prodrl glad po znanju. Posebno mladina je vsa vneta za studij in za civilizacijske pridobitve. Muški dečki niso več zadovoljni z življenjem na vasi; hočejo živeti po mestno, zahajati v gledališča in kinematografe.

Vsakdo čita. Večšah so knjige razprodane že istega dne, ko so pojavile v knjigarnah. Če prideš dan pozneje v knjigarno, ti poretoko: prepozno! Eden najžalostnejših pojavov zadnjega časa je pomanjkanje papirja. Zgradili so velike papirnice v Balakini, v Kondopogi na severu in še drugod. Toda vsa njihova produkcija ne zadošča več. Pomagajo si s starimi bančnimi knjigami in papirji, s publikacijami carskih ministrstev, ki so danes brez vrednosti in z drugim starim papirnatim blagom, ki ga iznova predelajo v poraben papir.

L. 1931. je tiraja sovjetskih novin dosegla sedem in dvajset milijonov 500.000 izvodov na dan, letos se mora dvigniti do šest in trideset milijonov, če bo dovolj papirja. Kmečke novine (Krestjanskaja Gazeta) se tiskajo v treh milijonih in pol. Obstoj neki list za one, ki se šele uče čitati; treba bi bilo pol milijona izvodov na dan, toda zaradi pomanjkanja papirja tiskajo komaj polovico.

Podoben je s knjigami. Državna založba je od svoje ustanovitve do danes razpečala spise Leva N. Tolstega v skupni nakladi šest milijonov izvodov. Tolstoj je danes najbolj čitan pisatelj v sovjetski Rusiji. Za njim prihaja Puškin, nato Dostoevski. Tudi prevodi so od sila razširjeni. N. pr. prav lepo izdane Zolajne z zanimivimi beležkami, Naklada sedem tisoč izvodov. Razprodano. Ilustrirani Stendhal. Razkošna izdaja »Tisoč in ene noči« v novem prevodu. Deset tisoč izvodov. To sta danes bibliofilični redkosti. Preveden je bil ves Goethe, ves Balzac; rokopisi so že pripravljani za tisk, vse čaka, le papirja ni. Letošnjo zimo so izšli v Leningradu Valerijevi izbrani spisi v nakladi 10.000 izvodov. Danes bi lahko takoj natisnili 25 — 50.000 ... Papirja, papirja nedostaja v Rusiji...

Takoj je pravil Gorkij v Sorrentu, kraj »Modrih novel«.

—o.

Zborovanje jugoslovenskih književnikov v Ljubljani. V nedeljo, dne 10. t. m. se bodo v Ljubljani sestali pooblašeni zastopniki vseh treh jugoslovenskih Penklubov (Beograd, Zagreb, Ljubljana). Iz Beograda in iz Zagreba bo že v soboto zvečer dopotovalo več uglednih književnikov, da se udeležijo posvetovanja. Gre za medklubske sestanek, ki se vrši vsako leto in na katerem se obravnava razne klubske zadeve. Letos bo pred vsem na dnevnem redu vprašanje jugoslovenske udeležbe na mednarodnem kongresu l. 1933., ki naj bi zboroval v Jugoslaviji.

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. — Posamezna številka 2. — Din.

bil svet ubran, uravnotežen; človeku je samo treba, da spozna to harmonijo in se je zavé. To je najboljša pot do mira. To pacifično modroslovje je storilo iz Komenskega neposrednega predhodnika filozofa večnega miru Emanuela Kenta, prav kakor ga je njegova prosvetljenjska četudi s krščanskim supranaturalizmom prežeta vera v dobroto narave obeležila za predhodnika weimarskega modreca Goetheja.

Komensky ni bil zgolj šolski reformator marveč modroslovec vzgoje. Če danes razpravljamo o moralni razorožitvi in iščemo za njo kulturno tradicijo, tedaj se moramo predvsem spomniti Komenskega. Masaryk ga je označil z besedami, da je skrajno mistiko združeval s skrajnim realizmom, in da ta poteza razodeva značilno slovensko lastnost. V tem pogledu je bil Komensky zares tipičen Slovan. Dokaz za to nam takisto nudi njegova pred 300 leti spisana knjiga »Didactica Magna«. V burnem zgodovinskem času se je vsa njegova notranjost osredotočila na eno samo misel: Kako bi iz šole in šolstva naredil delavnico človečnosti, ofitna humanitatis. In ta ideal Komenskega ni izgubil prvotne vrednosti niti po tridesetletni vojni; tudi po svetovni vojni blešči v vsem svojem sijaju!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Komensky

L. 1632., torej pred 300 leti, je bilo doverjeno poglavitno pedagoško delo Komenskega, njegova »Didactica magna seu omnes omnia docendi artificium« (Veliko ukolovje ali umetnost, kako vsega vse naučiti). Torej praznovanje v Goethejevem letu nič manj pomemben kulturni jubilej, tristoletnica najvažnejšega spisa nekega drugega svetovljana in vzgojitelja človeštva: Jana Amosa Komenskega.

Poglavitno načelo njegove didaktike je že ustrezalo sodobnim pedagoškim principom, kakaj Komensky je postavil na čelo svoje knjige geslo: »Vse potekaj po naravi, niki ne delaj stvarne sile!« V tem delu s prepričevalno doslednostjo in duševno intuicijo razvija že po Baconu Verulamskem, Aquavivi in drugih velikih glasnikih naravne vzgoje postavljeno načelo, da bodi pouk kar moči naraven in naj ne obstoji v samih mehaničnih vajah učenčevega spomina.

Kakšna je bila vzgoja v srednjem veku? Vsa takratna pedagogika je slonela na besedni magiji. Bili so trdno preverjeni, da slehni besedi ustreza neki pojem, vsakemu pojmu neko bistvo ali neka snov (substancia). Kaj čuda torej, če so na osnovi tega napačno pojmovanega platonizma zametavali besede s pojmi in pojme s stvarmi! Pouk je obstajal v samih formulah in v »versus memoriales«; vse poznavanje sveta je izhajalo iz knjig, ki so bile kaj-

pak odobrene od oblasti. Temu nasproti je Komensky utemeljeval potrebo stvarnega pouka na mestu besednega. To, da je naglašal nazornost v vzgoji, izhodišče v materinem jeziku in potrebo, da se prouči vprašanje pozornosti in osredotočenja (koncentracije), je storilo iz Komenskega očeta sodobnega ukolovja in vzgojitelja.

V današnjem času pa so nam posebno blizu npravi motivi njegovega pedagoškega delovanja. Le-to je izhajalo iz pacifične Komenskega. Komensky je moral kot žrtve največje verske vojne v zgodovini zapustiti svojo češko domovino in je v tujni pridobival prijateljev in zaveznikov svoji veri in tudi svoji domovini, ki je bila izgubila politično samostojnost. Bil je trdno preverjen, da normalno stanje človeštva ni vojna, temveč mir. Vojne nastajajo samo zaradi tega, ker ljudje ne morejo razumeti harmonije sveta. Zato je treba preko vseznania priti do splošnega mira; tako bi lahko označili bistveno stremljenje Komenskega. Komensky je enako kot nemški modroslovec Leibnitz veroval v prestabilizirano ubranost sveta. Duševne vrednote so tu nadrejene gnotnim in iz labirinta sveta mora človek najti pot v paradizi srca. Zaradi tega sta njegovo modroslovje in bogoslovje v tesni zvezi z njegovo pedagogiko: Ne sme nam biti samo do tega, da se kar največ naučimo, marveč da si pridobimo resnično modrost. Kot vzgojitelj takega duha in kot mirovni apostol je bil Komensky eden največjih

predhodnikov misli o Društvu narodov; kaj čuda, če ga Čehi smatrajo za vprav tipološkega vzornika svoje inozemske revolucije.

Toda Komensky-Comenius v realni politiki ni imel sreče; ni bil taktik, marveč v večji meri utopist. Ne pozabimo pa, da so utopisti češče bolje in resničneje dosegali bodočnost kakor realno-politično misleči taktiki. Razvoj nam prav pogosto kaže sledeče etape: utopija, problem, načrt, resničnost. Avgustinov nauk o »civitate Dei« (božjem kraljestvu) naposled vedno obdrži svoj pravi nasproti Machiaveljevi zasnovi »Kneza« (Il Principe).

V svetu, ki ga je razdejala in opustošila tridesetletna vojna, je hotel Komensky zmagati z »uma bridkim mečem« in tako uveljaviti v Evropi modroslovna načela majhnega češkega naroda. Odišaja Komenskega, ki je vodila preko Herborna, Heidelberga, Amsterdam, Leszna, Londona, Švedske in Ogrske, je bila eno samo propagandno popotovanje za šolo kot mirno sredstvo. Komensky se je šel med one pedagoške svetloledce, ki si obetajo od dobre in pravilne vzgoje popolno izpremembo človeškega značaja. Po izkustvih sodobnega dušeslovja je bila to zmošta, vendar je bila ta zmošta ena najbolj plodovitih in blagoslovljenih zablod človeškega duha. Ta pedagoški optimizem je namreč dal Komenskemu moč, da je pisal traktate tako o poučevanju slovnice kakor o leksikalnih in zemljepisnih vpra-

šanjih, pa tudi o pansofiji, podvzemal diplomatske poizkuse pri mogotcih tedanjeja sveta, sestavljal ganljive prošnje za pomoč svoji bratovščini in da je vprav z junaško silo do poslednjega diha upravljal dobro. Pri njem se je izpolnil rek »sperare contra spem«, namreč se je tudi proti nam. Samo če poznamo njegovo pansofijo, njegovo prepričanje o harmonični strukturi sveta, bomo razumeli, zakaj se je dal tako velik duh zapeljati od prerokovanj Poniatowske ali Drabika v versko sanjstvo.

Vodilna motiva njegovega dela, temeljno čuvstvo njegovega srca sta bila upanje in hrepenenje; upanje, da bo njegov narod zopet vstal in postal svoboden v duhu in po resnici božji. Šele čez tri sto let se je izpolnil ta sen Komenskega. Njegovemu imenu ni pripomoglo do veličine in slovesa samo to, da je skoraj v vsej Evropi preosnoval šolstvo, niti to, da je bil njegova »Janua linguarum reserata aurea« prevedena v dvajset evropskih in celo v več orientalskih jezikov, tudi ne njegovo osebo junaštvo, s katerim je sprejel celo tako nesrečo, kot ga je zadela v Lesznu, ko mu je bil požar uničil njegovo leksikalno delo — spise, ki jih je smatral za svoje življenjsko delo. Pomen Komenskega je v njegovem sintetičnem svetovnem nazoru, v njegovi enciklopedični veri v možnost vseznania, ki naj bi se razširilo na vse, kar človek veruje, vé in opa. Po njegovem prepričanju hoče sam Bog, da bi

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

V juliju namerava švicarska šahovska zveza prirediti mojstrski turnir. Menda bo polovico mest na tem turnirju zasedla Švicarska sama. Med velike turnirje se na noben način ta prireditel ne bo mogla uvrstiti. Spielmann je še na Holandskem. Po zmagi nad mojstrom Davidsonom je igral 4 partije s prvako dežele dr. Euwejen. Euwe je najbrže igral, da trenira za dvojbo s Flohrom. Pa je zelo lepo treniral, ker Spielmann je izgubil dve partiji, ostali dve sta ostali remis.

Seveda je Euwe po tem uspehu z najboljšimi nadami začel svoj dvojni. Toda mladi čehoslovski mojster ni več začetnik v mednarodni areni. Igral je adne čase dovolj, tako, da mu ne manjka treninga. Z dobro igro je zmagal v prvi partiji nad holandskim veleojstrom.

Z velikim zanimanjem gleda šahovski svet na pomembni boj. Euwe je še mlad. Med mlajše veleojstre ga štejemo. Capablanca in Aljechin sta večkrat v dvojni igri imela težko delo z njim. Zmagala sta vedno le z neznatnim plusom. Če se Flohru posreči odločna zmaga, bo napredoval nedvomno takoj prvo vrsto veleojstrov. To bi bila nagla kariera. Pa saj vsi pravi veleojstri presenetljivo naglo napredujejo. Flohr pa je menda zares najnadarjenejši med najmlajšimi matadorji.

Ob sedemdesetletnici nemškega veleojstra dr. Tarrascha sem prelistal zbirko njegovih partij. Njegova velika doba seže vse do leta 1911. Takrat je še dobro absolviral dvojbo z avstrijskim prvakom Schlechterjem. Iz tega dvoboja prinašam danes zanimivo, živo partijo, ki jasno kaže, da se Tarrasch bil velik bojevnik pred Gospodom. Beli: dr. S. Tarrasch Črni: K. Schlechter

1.) e2—e4 e7—e5
2.) Sg1—f3 Sb8—c6
3.) Lf1—b5 a7—a6
Ta obramba španske partije velja tudi še danes za najboljšo.
4.) Lb5—a4 Sg8—f6
5.) 0—0 d7—d6
6.) Th1—e1 b7—b5
7.) Ld4—b3 Lf8—c7
8.) a2—a4!

Poteza b7—b5 v španski partiji mi je od nekdaj sumljiva. Saj provokira napad z a-kmetom, kakor kaže naša partija. Črno damsko krilo je na vsak način razbita.
8.) Ta—b8
9.) a4×b5 a6×b5
10.) c2—c3
Pripravlja napad v sredini.
11.) 0—0
12.) d2—d4 e5×d4

To je neprijetna stvar. Navadno drži črni svojega kmeta na e5, dokler more. Toda skakač na d4 je bil v nevarnosti. Temu skakaču more črni odpreti polje e5.
12.) c3×d4 Lc8—g4
13.) Sb1—c3!

Beli ima prav, da se ne boji potez 13.) . . . Lg4×f3 14.) g2×f3. Odprta g-linija bi mu prav dobro služila.
13.) Sc6—b4!
Grozí c7—c5, kar beli takoj prepreči.
14.) L—f4! Sf6—d7

Grozí zopet c7—c5.
15.) h2—h3 Lg4—f3
16.) Dd1×f3 c7—c5
17.) S3—d5!

Tarrasch igra zelo energično na napad, ki mu tržuje kmeta.

17.) Sb4×d5
18.) Lb3×d5 e5×d4
19.) Ta1—a7!
To pozicijo je imel beli v načrtu. Trdnjava je silna.
19.) Sd7—e5
20.) Df3—b3 Le7—f6

Schlechter se dobro brani. Sedaj, ko je zavaroval kmeta na d4 grozi Sc5—c4. Beli mora tedaj odstraniti nevarnega skakača.
21.) Lf4×e5 Lf6×e5
Schlechter je preveč podjeten. Solidnejše je bilo d6×e5.

22.) g2—g3 Dd8—b6
To pot je črni premalo podjeten. Na g5 bi dama bolje stala in prav tako preprečila f2—f4. Grozila bi vdreti na d2.
23.) Ta7×f7 f8—h8
24.) Kgl—g2

Grozí seveda f2—f4.
24.) Th8×f7
25.) Ld5×f7 Db6—c5
26.) f2—f4 Le5—f6
27.) Te1—e2!

Trdnjava hoče zasedeti c-linijo. Tarrasch pa ima še drug načrt: Db3—d3, Lf7—b3—c2 in e4—e5. Polje b2 mora biti torej dobro zavarovano.
27.) Dc5—c1
28.) Db3—d3! Dc1—c7
Črni se že lovi.

29.) Lf7—b3 g7—g6
Prej ali slej mora črni na ta način oslabiti kraljevo krilo.
30.) Te2—c2 Dc7—d7
31.) g3—g4!

Začetek glavnega napada.
31.) Th8—f8
32.) g4—g5 Lf6—g7
33.) Kf2—g3

Beli hoče napadati tudi še s h-kmetom.

33.) Dd7—a7
34.) Te2—c1
Tarrasch misli na vse. Zadnja poteza na sprotnika ni bila čisto nedolžna. Črna dama je hotela vdreti preko a1 na g1.
34.) h7—h6
35.) h3—h4!

Le navidez je 35.) e4—e5 močnejše. Sledilo bi 35.) . . . Kh8—h7, 36.) Lb3—c2 Da7—f7.
35.) h6—h5
Črni je preprečil napad h-kmeta. Toda na f-liniji prihaja sedaj odločilni udar.
36.) f4—f5 g6×f5

Državna smodnišnica v Kamniku in privatna smodnišnica Titanit pri Karlovcu

Ko je pred tedni grozila ustavitve obratovanja v državni smodnišnici v Kamniku, je bilo v naši javnosti večkrat govora o razmerju med to smodnišnico in privatno tovarno Titanit pri Karlovcu, ki tudi izdeluje eksplozivna za rudarske potrebe. K tej stvari smo prejeli od ugledne strani dopis, ki ga lojalno priobčujemo, da se sliši tudi druga plat zvona.

V zadnjem času se je v časopisu in v javnosti sploh ponovno omenjalo vprašanje obratovanja in obstoja državne smodnišnice v Kamniku. V Narodni skupščini sta bili podani v tem pogledu tudi dve interpelaciji, prva na ministra trgovine in industrije po poslanca g. Antonu Cererju, druga pa na ministra vojske in mornarice po poslanca Liji Mihajloviču.

Iz interpelacije g. poslanca Cererja, kakor tudi iz njegovega poročila, k ga je glasom časopisnih poročil podal na zborovanju v Kamniku, izhaja posebno skrb, da se ne bi ustavilo obratovanje smodnišnice v Kamniku in da bi se ta smodnišnica na vsak način v Kamniku ohranila, češ da je velike važnosti za prebivalstvo. V tem pogledu je interesantno ugotoviti, da je v letih 1927, 1928 in 1929 sarna kamniška občina ponovno zahtevala od ministrstva vojske in mornarice v Beogradu, naj se državna smodnišnica iz Kamnika na vsak način premesti. Podprla je svojo zahtevo s tem, da predstavlja smodnišnica stalno opasnost za Kamnik in okolico in da se zato ne more razviti tam niti tujski promet, niti kaka industrija, čeprav je kamniški okoliš ravno za te pridobitvene pogoje posebno primeren. Dolgo in temeljito utemeljeno prošnjo v tem smislu je še septembra 1928 poslala kamniška občina ministru vojske in mornarice, a soprodpisalo je to prošnjo 45 korporacij in gospodarskih organizacij v Kamniku, med prvimi tudi g. Anton Cerer, gostilničar v Kamniku kot načelnik gostilniške zadržuje.

Dne 9. novembra 1928 je tedanji narodni poslanec g. Janez Strcin predložil ministru vojske in mornarice posebno interpelacijo, v kateri je urgiral premestitev smodnišnice v notranjost države, češ, da je smodnišnica preblizu državne meje, ta je Kamnik zaradi smodnišnice v stalni nevarnosti in da bi občina Kamnik smodnišnico s pripadajočim zemljiščem izkoristila za bolj koristne svrhe. Minister je na to interpelacijo odgovoril, da je smodnišnica bila v Kamniku že za časa Avstrije in da njeno vprašanje ne more biti javno tretinano, vendar pa je ministru pripravljeno pristopiti k reševanju tega vprašanja v smislu predloge kamniške občine. Na to so se res pričela pogajanja za premestitev smodnišnice v Srbijo na stroške kamniške občine, ki je v to svrhu imenovala že tudi posebno komisijo treh članov. Komisiji je stal na čelu današnji poslanec za kamniški okraj g. Anton Cerer.

Za časa Avstrije je smodnišnica v Kamniku izdelovala le smodnik za vojne svrhe, tako je bilo tudi v prvih letih po vojni. S posebno koncesijo je 4. avgusta leta 1920 vlada v okviru obstoječih zakonov izdala družstvu Titanit v Zagrebu pravico za izdelovanje eksplozivov za rudarske svrhe. Ko je društvo na podlagi te koncesije, ki velja 15 let, postavilo svojo tovarno pri Karlovcu, ki popolnoma zadostuje za vse potrebe države, je naenkrat državna smodnišnica v Kamniku instalirala tudi take stroje, s katerimi je izdelovala enake eksplozive za rudarske svrhe, kakor društvo Titanit. To ni imelo in bi tudi sedaj ne imelo nič proti konkurenci, ako bi se vršila lojalno. Čeprav je namreč smodnišnica v Kamniku državni zavod, nastopa, v kolikor izdeluje produkte za privatno industrijo, kot privatni producent in bi morala biti v tem pogledu podvržena istim pravici in dolžnostim, kakor vsako ostalo privatno podjetje. Državna smodnišnica v Kamniku pa se poslužuje tudi za produkcijo izdelkov za privatno industrijo predpavic, ki so po zakonu predvidene samo za izdelovanje eksplozivov za vojne svrhe. Tako ona ne plačuje davkov in drugih javnih dajatev, kakor jih mora privatno podjetje plačevati. Tudi uživa zelo velike olajšave v pogledu uvozne carine, monopolnih taks, prevoznih stroškov (nevojni eksplozivi, ki se izdelujejo v Kamniku, potujejo po železnih kol po znižani tarifi kakor vojni eksplozivi). Tudi so režijski stroški državne smodnišnice mnogo manjši v primeri s privatnimi podjetji, ker gre njeno osebo (vojaki) večinoma na breme državnega proračuna. Iz tega jasno izhaja, da je državna blagajna občutno oskudovana in da je smodnišnica v Kamniku dana možnost, da s lahkom uspešno konkurira privatnemu podjetju. Stevilke, ki jih gospod Cerer navaja kot čisti dobiček smodnišnice v Kamniku (22 in 27 milijonov za leta 1930 in 1931) so zato nerealne in bi

37.) e4×f5 Tf8—e8
Črni ni dal šaha s lovcom, ker je hotel svoji trdnjavi ohraniti važno linijo. Tarrasch pa ima presenetljiv odgovor.
38.) f5—f6! Lg7×f6
Izsiljeno. Na 38.) . . . Te8—e3+ bi sledilo 39.) Dd3×e3, d4×e3 40.) Te1—c8+, Lg7—f8 41.) Te8×f8+, Kh8—h7 42.) Lb3—c2+ in mat.
39.) g5×f6 Da7—d7
Na 39.) . . . Te8—e3+ pride drug mat. 40.) Dd3×e3, d4×e3 41.) Te1—c8+ Kh8—h7 42.) Lb3—c2+, Kh7—h6 43.) Te8—h8+, Da7—h7 44.) Th8×h7 in mat.
40.) Dd3—g6 Črni se vda.

Iz življenja na deželi

ST. VID NAD LJUBLJANO. Prosvetni odeska Sokola ponovi jutri v nedeljo 10. t. m. ob pol 4. popoldne v Kratkijevi dvorani ljudsko igro »Prisega o polnočje od Manice Komanove. Ker pri zadnji predstavi niso dobili vsi vstopnice, se občinstvo opozarja, da so vstopnice v predprodnji trgovini Rozmana.

BLED. Zvočni kino Bled predvaja danes ob 8. zvečer ter jutri ob 3. in 8. zvečer opereto »Viktorija in njen huzar«. V glavni vlogi Svetislav Petrovič, Friedel Schuster, Ernest Verebes in drugi.

DOBUNJE. V nedeljo 10. t. m. bo v občinskem domu v Dobrunju ob 10.30 ustanovna skupščina krajevnega organizacije JRKD za občino Dobrunje. Podrobna poročila bo podal predsednik občinske organizacije JRKD direktor g. Anton Jug iz Ljubljane. Vabljeni vsi!

DRAVSKO POLJE. Sokol v Račah je uvrziral krasno veselolgo »Trije vaški svetniki«. Igralci so se s to pridelitvijo ponovno lepo izkazali. Želi so splošno oboževanje. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, kako potrebna bi bila večja dvorana v Račah. Vsestranska želja občinstva je, da se igra ponovi. V Ljubljani je preminil po dolgotrajni bolezni priljubljeni posestnik, židarski mojster, mesar in godbenik g. Skodič Jožip iz Hotinje vasi. Pokojnik je vneto sodeloval pri vseh družinskih in slovel kot izvrsten pevec. Bo di delavnemu možu ohranjen časten spomin! V Skvenci pri Mariboru je preminil v visoki starosti preužitkanica ga. Frasova. Blag di spomin!

BOHINJSKA BISTRICA. Preteklo nedeljo nas je Sokol zopet iznenadil z dobro uspešno burko »Automobilist«. Vse uloge so bile dobro razdeljene, za kar sre posebno hvala br. Francu Končiču. Okusna dekoracija, poglobitev posameznikov v svoje vloge in stroga režija br. Komica, pripomogla do popolnega uspeha. Želimo, da bi nas sokolski igralci še večkrat presenetili s tako lepitimi nedeljami. Zelo bi jim bili hvaležni, da igro še ponovijo.

STARA CERKEV. Sokol priredi 3. jutnja telovadni nastop. Prosimo sosedna društva, da na ta dan ne prireajo svojih nastopov.

SREDIŠČE. Ustanovni občni zbor krajevnega organizacije JRKD za Središče in okoličje se je vršil 4. t. m. v Sokolskem domu. Udeležba je bila izredno lepa, zlasti se je izkazala z udeležbo občina Obrež. Zboru je predsedoval predsednik pripravljalnega odbora g. Franjo Robič, ki je pojasnil namen vsedrjavne stranke in njen program. Banovinski svetnik g. Jakob Zadravec je predaval o bistvu občine, sreza in banovine in obtežbi posameznih slojev po avtonomnih dokladah. Podal je izbrano poročilo o zadnjem zasedanju banovinskega sveta ter pojasnil banovinski proračun. Izvajanjem g. Zadravca so sledili poslušalci z največjim zanimanjem. Pri volitvah so bili izvoljeni: Boriko Julij, posestnik, Središče; Culek Josip, učitelj v pokolu, Središče; Dožša Jakob, posestnik, Grabe; Horvat Režica, posestnik, Središče; Kocijan Martin, posestnik, Grabe; Kolarič Anton, župan in posestnik, Središče; Kovačič Andrej, posestnik, Obrež; Marček Andrej, sodarski mojster, Središče; Mitlitzky Geza, trgovec, Središče; Rakus Martin, župan in posestnik, Obrež; Robič Frant, trgovec, Središče; Skorjanec Ivo, posestniški sin, Središče; Savora Ivan, posestniški sin, Središče; Spendija Franc, župan in posestnik, Salovec; Takalec Anton, posestnik, Obrež; Venigerhole Miroslav, učitelj, Središče; Znidarič Franjo, posestnik, Obrež. Ob koncu zboru je bil s odobravanjem sprejet predlog g. Zadravca, da se pošlita pozdravni brzojavki ministru g. dr. Kramerju in ministru g. Puclju. Zbor je predsednik zaključil s pozivom, naj se članstvo z vso vnemo oklene novostanovljene organizacije. Po zboru se je vršil prijateljski sestanek v gostilni g. Lovra Kostja, ki je potekal v najlepšem razpoloženju.

LAPORJE. Dramski odesek sokolske žete je uprizaril 3. t. m. uspešno igro »Dekle z rožmarinom«. Igralci so nudili res svoje najboljšie. Predstava je bila za naše razmere še precej dobro obiskana. Režijo igre in petje narodnih pesmi je vodil br. Lazar.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI. Na pobudo župana g. Josipa Henikmana se je oenovala v Dolenji vasi organizacija JRKD, ki kateri je takoj pristopilo 49 članov. Organizacija je imela 30. marca ustanovni zbor in je izvolila za predsednika posestnika iz

društva fantastičen dobiček in da bo to na škodo države in privatnikov. Rosnica je v tem pogledu popolnoma drugačna. Vlada sama je pozvala poseben konsorcij jugoslovenskih podjetij, med njimi tudi društvo Titanit, naj stavi svoje predloge v pogledu gotovih načrtov, o katerih se ne more javno diskutirati. Po dolgi pregovori je posebna strokovna komisija izdelala zakonski projekt, s katerim so varovani vsi državni interesi, ki prihajajo v poštev, tako da so vsi pomisleki, ki jih navajata obe interpelaciji, popolnoma neutemeljeni.

Tudi ako bi ustvaritev tega zakonskega načrta morala imeti za posledico ukinitve izdelovanja rudarskih eksplozivov pri smodnišnici v Kamniku (kar bi pomenilo, da bi se obrat smodnišnice skrčil za eno četrtino, ker smodnišnica kot taka na vsak način ostane), bi se to moralo zgoditi, ker tako zahtevajo višji državni interesi. Pri tem ne smemo pozabiti, da če bi na ta način izgubilo delo do 50 zaposlenih delavcev v Kamniku, bi na drugi strani dobilo delo mnogo stolet delavcev. Ker bi kljub temu Kamniščani ostali prizidati, bi bilo zelo hvaljevredno, ako bi poklicani faktorji, ki imajo skrbeti za blaginjo ljudstva, skušali z drugimi sredstvi od pomoči temu zlu, niksakor pa ni prav, da se na temelju pogrešnih in nepravilnih trditvev skuša kompromitirati važna stvar.

Pripominjati je še, da je smodnišnica vsako leto povečevala svojo produkcijo in je le to dosegla maksimum, od kar obstoja, in to na škodo tvornice Titanit, od katere je država imela doslej veliko dohodkov, ker plačuje davke in druge dajatve, katerih država smodnišnica v Kamniku ne plačuje. Toleg tega stoji tvornica Titanit v koncernu z drugimi podjetji, pri katerih je skupno zaposlenih 40 uradnikov in 600 delavcev; med temi okoli 200 Slovencev, ki so zaposleni ravno v najbolj pasivnih krajih Slovenije. Ako bi kampanja gospodov interpelantov proti društvu Titanit uspešna, bi bil glavni uspeh ta, da bi prišli ob krh tudi omenjeni uslužbenci.

Dolenje vasi g. Oražna Franceta, za podpredsednika g. Mrharja Franceta iz Prigoric in g. Goršeta Jožeta iz Dolenje vasi, za tajnika občinskega tajnika g. Marinka Ivana, za blaginjavca na Karla Dejaka iz Dolenje vasi. Za odbornike so izvolili iz vsake vasi po dva moža. Za poročevalca v časopise je izvoljen sokolski upravitelj g. Vontina Drago, za delegata v sresko skupščino na predsednik g. Henikman. Odbor nam jamči, da se bo stranka pri nas lepo razvijala.

SMARJE PRI LJELŠAH. Na praznik se je zbralo v sokolski dvorani okrog 100 ljudi iz smarskega sreza, da se poslove od priljubljenega sreskega načelnika g. dr. Herberta Kartina, ki odhaja v pokoj. Odhodnica je bila lepa in je smarje se ni doživelo enake. Zastopniki občin, Sokola, gasilcev in raznih društev so se v prisrčnih besedah poslavljali od dr. Kartina. Poudarjali so njegovo neumorno delo in še posebej njegovo skrb za najbednejše v srezi. Tople besede govornikov, ki so prihajale iz src, so vidno ganile udeležence. V navalu notranjih čustev se je g. dr. Kartin zahvalil prisotnim za tako lepo prisrčnost. Odhodnica je po številu udeležencev dovolj zgornovo pričala o priljubljenosti dr. Kartina. Vsi, ki nam je pri srcu blagor naroda in države, se pridružujemo izraženim željam govornikov in mu ključemo: »Na svidenje!«

ZIRL. Te dni odide iz Zirov starešina finančne kontrole g. Ivan Namar, ki je premeščen v Ljubljano. Za časa svojega bivanja v Zireh si je pridobil mnogo simpatij med Zirovci. V vseh nacionalnih organizacijah je zavzemal vidno mesto. Sokol, Jugoslovanska Matica in strelska družina izgube z njim vnetega društvenega delavca. G. Namaru želimo mnogo sreče na novem službenem mestu.

PRESKA - MEDVODE. Ustanovni zbor krajevnega organizacije JRKD, ki se je vršil 3. t. m. v Medvodah, je lepo uspel. Prisotnih je bilo veliko število volilcev, ki so z zanimanjem sledili poročilu našega poslanca g. Komana, ki živja povsod največji ugled. Govoril je tudi g. dr. Zajc. Organizacija šteje danes že 120 članov. Izvoljen je bil odbor z g. Franom Šusteršičem na čelu. Kmetijska nadaljevalna šola v Preski, ki jo je ustanovil sokolski upravitelj g. Kržišnik, je zaključila prvi letnik. Šola je obiskovalo 32 moških fantov v starosti od 16 do 32 leta. Obisk je bil naravnost odličan. Poleti bodo prirejali gojenj razne poučne ekskurzije. V nedeljo 10. in 17. t. m. uprizaro agilno gasilno društvo v Društvenem domu v Preski ljudsko veselolgo »Trije vaški svetniki«. Nastopita znani društveni moški zbor in novostanovljena godba na pihala, ki je že ob veliki noči pokazala, da je dobro izvežbana. Tudi Sokol pripravljajo »Dve nevesti, ki se uprizaro 24. t. m. v sokolski dvorani v Preski.

GERLINCI. Naša vas je zelo delavna na gospodarskem in tudi na prosvetnem polju. Na Jožefovo nas je šolska mladina iznenadila s prav lepo prireditvijo. Na sporedu so bile igrice, petje in telovadba. Vse to je vodil naš šolski upravitelj g. Franc Zupančič. Na velikonočni ponedeljek pa smo zopet imeli priliko videti, kaj premore šola, na kateri deluje za blagor in napredek ljudstva vnet učitelj. Tokrat pa niso nastopili samo naši mali, ampak tudi odrasli fantje in dekleta, ki so nam podali smešno polno igro »Moč uniforme«. Igralci in igralke so bili vsi na svojih mestih in vsi so se resno potrudili, da so čim bolj podali svoje vloge. Vsa čast takšnim fantom in dekletom, ki se ne strajajo ne prepisovanja vlog ne učenja! Čast jim tudi zaradi tega, da so ves dohodek prireditve prostovoljno odstopili siromašni deci naše šole. Zahvaliti se moramo tudi finančnim stražnikom, ki so kljub naporni obmejni službi sodelovali v igri. Dne 1. t. m. so nas zapustili in na tem mestu jim ključemo: Vse najboljšie na novem mestu!

Med odmor na je šolska deca zabavala s petjem domorodnih pesmic. Živahno ploskanje je dokazovalo, da je petje užajalo vsem poslušalcem. Ob koncu prireditve se je naš šolski upravitelj v lepego govoru zahvalil za številno udeležbo in se s solzami v očeh poslovil od nas. Odhaja namreč v zasluženi pokoj. Več kot eno desetletje je učil našo mladež in vsi mali in veliki, smo ga zelo vzljubili. V imenu šolske mladine se je vsa v solzah

poslovila od priljubljenega upravitelja učenka Milika. V imenu občine, krajevnega šolskega odbora in vasčanov se je poslovil od njega s lepim in iskrenim govorom g. Gomboc, G. upravitelj. Vi nas zapuščate, a spomin na Vas ne bo obleden, ampak bo ostal med nami še dolgo časa! Nam Vam nebo nakloni v miru in sreči uživati dolgo vrsto let zasluženi pokoj! Ohranite nas v dobrem spominu!

SV. DUH NA STARI GORI. Novoustanovljena sokolska četa pri Mali Nedelji se je v kratkem času lepo razmahnila. Na belo nedeljo je četa pri Mali Nedelji uprizarila Komanove »Krst Jugovicev«. Dramska vizija je v režiji br. Čeha dosegla odličan uspeh. Med odmorji je igrala godba sokolskega okrožja pod vodstvom br. Preloga. — Dne 10. t. m. bo pri Sv. Duhu članski sestanek krajevnega organizacije JRKD, ki je ena najmočnejših v ljubotemskem srezu. — Istega dne vprizaro sokolska četa pri Sv. Duhu vaško komedijo »Trije vaški svetniki«.

Iz Novega mesta

n— Za skupno gospodarsko zbornico se je izrekla v nedeljo popoldne na občnem zboru Cevljarskega združenja za novomeški okraj. Zbor je posetil kot delegat Zbornice za TOI v Ljubljani g. dr. Jurij Koc. Med drugimi točkami se je obravnavalo tudi vprašanje zaštite malega obrtnika. Zborovalci so se izjavili proti Batli, ki namerava v mestu otvoriti podjetje z delavci.

n— Redni občni zbor strelske družine bo v nedeljo 10. t. m. ob 10. v sejni dvorani mestne občine. Vabljeni!

n— Delovanje železničarske jubilejne knjižnice. V društvenih prostorih se je vršil občni zbor železničarske jubilejne knjižnice. Knjižnica je bila osnovana 1929. leta po iniciativi takratnega šefa prometne službe za dolenske proge, poštvalnega g. Alojzija Potočnika, ki je deloval na tem že od leta 1928. Že takoj v početku akcije za ustanovitev knjižnice se je pokazalo, da je bila ta zamisel srečna. Pričelo so prihajati knjige, obenem pa tudi denarni prispevki. Dne 3. marca 1929. leta je vložil g. Potočnik kot predsednik pripravljalnega odbora v odbor društvena pravila, 20. aprila istega leta pa se je vršil ustanovni občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika g. Alojzij Potočnik, ki je vršil to častno funkcijo do svoje premestitve. Društvena bilanca dela za leto 1931 je pokazala, da je društvo v teh nekaj letih obstojalo lepo napredovalo. Društvena imovina znaša okrog 55.000 Din. Knjižnica vsebuje preko 2000 vezanih knjig in je ena najbogatejših knjižnic na Dolenjskem, dostopna vseh javnost. Zaritvimo poročilo je podal knjižničar g. Franc Jelenc, ki je navedel, da se med našim ljudstvom čita največ slovenskih in nemških knjig, zanimanja za srbsko-hrvatske knjige pa je še premalo. Društvo ima v svojem seznamu vpisanih 200 članov. Za poslovno leto 1932/33 je bil izvoljen odbor, kateremu predseduje šef prometne službe g. Alojzij Kavsek. Za podpredsednika je bil izvoljen g. Grebenšek Miha, za tajnika šef postaje v Kandolji g. Hren Josip, za knjižničarja g. Jelenc Franc, za njegovega pomočnika g. Obal Stefan. Zborovanje je posetil tudi društveni ustanovitelj in njegov častni član g. svetnik Potočnik Alojzij, ki še vedno vsestransko in marljivo deluje v prosep tega kulturnega društva.

n— Glasbeni večer novomeškega Sokola, ki se je vršil v soboto, je dobro uspel. Domači salonski orkester pod taktirko brata Draga Sproca je pokazal velik napredek. Tudi nastopi solistov so ugajali. Mlada umetnica gđ. Logerjeva je pokazala sijajno klavirsko tehniko. Talentirani flavtist g. Zbogar je navdušil vse poslušalce s svojim izvajanjem. Komorni trio članov ljubljanske opere je Novomeščanom izredno ugajal. Večer je bil zaključen s premijero domače operete »Vražje Helenec«. Libreto in glasba sta originalno delo novomeškega komponista g. Strajnjarja, ki je s tem delom pokazal obilo odličnih skladateljskih sposobnosti.

Iz Radeč

ra— Upokojen je vodja finančne kontrole g. Golouh Peter, ki je služboval pri nas mnogo let in si je pridobil splošne simpatije našega prebivalstva. Zvest in poštenovalen Sokol je naš Peter in mu želimo mnogo zdravih let. Na njegovo mesto je prispel g. Medvešek iz Loza.

ra— Krajevna organizacija JRKD bo imela v nedeljo 17. t. m. ob pol 9. uro v gostilinskih prostorih pri Zanetu. Govoril in poročal bo o političnem položaju naš sreski poslanec g. Drmelj. Ako nam ne bo negajalo aprilsko vreme, bo udeležba velika.

Iz Ptuja

j— Društvo hišnih posestnikov bo imelo občni zbor 9. t. m. ob 20. v salonu Zupančičeve gostilne. Na občnem zboru bo poročal tudi predsednik zveze g. Frelih iz Ljubljane.

j— O aretaciji podjetne tatice Vrabčeve Ivanke smo pred kratkim poročali. Doglano se je, da jo je zasledovala tudi mariborska policija zaradi številnih tatvin. Dne 4. t. m. sta se pojavila v Ptuj dva policijska agenta iz Maribora zaradi zasledovanja nevarne tatice, ki pa je bila že na varnem. Ugotovilo se je, da je v Mariboru kradla in nakradla denarja, zlatnine in drugih predmetov za 6000 Din. Vrabčeva je bila zaradi raznih deliktov že šestkrat predkaznovana.

j— Lutkovno gledališče Sokola bo imelo otvoritveno predstavo za naše najmlajše in njih starše v soboto 9. t. m. ob 14. v risalnici Mladice s pravilno igro v sedmih slikah »Radovid in črna kraljica«. V nedeljo 10. t. m. ob 14. pa bo predstava za sokolsko dečo in naraščaj. V pokritje stroškov se bo pobirala vstopnina za dečo po 2 Din, za starše pa po 3 Din.

j— Trgovska bolnišnica in pedporna društva ekspozitura se nahaja v poslovnih prostorih trgovskega gremila v Narodnem domu, kamor se naj lažje v potrebi obračajo. Istotam se tudi sprejemajo novi člani.

Iz Prekmurja

pm— Nova krajevna organizacija JRKD se je ustanovila v Gornjih Slavečih, v katero se je včlanilo nad 50 članov. Odbor sestavljajo gđ: predsednik Poljič Julij, podpredsednik Kornhauser Franc, tajnik župnik Kovač Karel, blaginjak Krpiš Alojz.

pm— Podaljšanje zimskega kmetijskega tečaja. Baneka uprava je na željo udeležencev zimskega kmetijskega tečaja na Tišini dovolila dvodnevno podaljšanje tečaja. Tečaj je po zaslugi lokalnih činiteljev vsestransko uspel. Ljudstvo si želi še več slanih poučnit predavanj.

V tem mesecu

je važno, da si kupite srečko državne razredne loterije. Zrebanje za L. razred se bo vršilo že dne 26. in 27. aprila.

Pomnite: Kdor si ne nabavi srečke, ne more biti deležen sreče in blagostanja, ki ga nudi državna razredna loterija.

Srečke dobite v vseh podružnicah »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Iz življenja in sveta

Posvetovanja v Londonu

V Londonu se vrše o tako zvanem podunavskem vprašanju razgovori med angleškimi in francoskimi državniki, ki jih kaže naša slika na vrtu palače ministrskega predsednika. V prvi vrsti od desne proti levi: Mac Donald, Tardieu in francoski finančni minister Flandin. Za njimi francoski poslanik v Londonu Fleriau (desno) in angleški vnani minister Simon (levo).

Znanstveni sestanki

na severnem in južnem tečaju

Letošnje mednarodno polarno leto nam po velikem številu nameravanih znanstvenih odprav obeta razkriti premnogo skrivnosti polarnih ozemelj.

Pred kratkim so poročali, da bo znameniti ruski ledolomilec »Krasin« poleti izvedel ekspedicio v centralne severnotočne kraje, in sicer vsaj do 85 stopinj severne širine. Tam se pričnejo raziskovanja v zraku, kajti ledolomilec bo imel na krovu eno večje in eno manjše letalo. »Krasinova« odprava bo skušala dobiti kolikor mogoče popoln pregled čez polarno floro in favno, zlasti kar se tiče koristnih živali (tj. ljun, severni medvedi, mroži itd.), preiskala bo svoj del polarnega ozemlja v vremenoslovnem pogledu in bo rešila vprašanje, da li je redni zračni promet preko severnega tečaja z današnjimi pripomočki mogoč. Računajo s tem, da bo morala priložnostno zimsko prebiti v teh krajih, česar so Rusi v ostalem navajeni, saj imajo na raznih postajah polarnega ozemlja stalne ekspedije, ki jih vsako poletje izmenjujejo z novimi močmi. Življenje v takšnih postajah, v popolni osamosti ledene pušave, v strašnih snežnih viharjih in temperaturah, ki padejo neredko do 50 stopinj pod ničlo, ni bog ve kako mikavno in ga morajo vzdržati samo ljudje z veliko mero znanstvene idealizma.

Druga zanimiva raziskovanja se bodo vršila na Groenlandu, kamor sta zlasti Danska in Norveška že poslali pripravljene ekspedije. Prvo dansko ekspedicio bo vodil dr. Lange Koch, ki bo z dvema letalom fotografiralo pomenljive vzhodno groenlandsko obalo za izdelavo natančnih kart

tega ozemlja. Dr. Kocha bo spremljal letalec Viktor Peterson, ki je bil z nemškimi letalci na Groenlandu na zapadnem Groenlandu, in bržkone tudi slavni raziskovalec Knud Rasmussen. Drugo dansko ekspedicio, ki bo raziskovala predvsem električne pojave v groenlandskem ozračju in groenlandске zračne prilike sploh, bo vodil prof. Pedersen. Norveško ekspedicio organizira docent Hoel.

Posebno zanimanje vzbuja vest, da bo sir Hubert Wilkins z novo podmornico zopet poskusil doseči severni tečaj. Prva Wilkinsova ekspedicio je vrste z »Navitlom« se je precej ponesrečila in zato strokovnjaki tudi v to nimajo posebnega zaupanja. Wilkins pa izjavlja, da nova podmornica bolje ustreza vsem zahtevam in je pripravljen, da bo svoj namen takrat dosegel.

Med ekspedicijami, ki obiščejo južni tečaj, je omeniti ekspedicio britskega raziskovalca Watkinsa, ki hoče s sanmi preiskati neznanu ozemlje med Weddellovim in Rossovim morjem. Na to pot, ki meri 1500 milj in bo najdaljša, kar so jih kdaj opravili v polarnih ozemljih, bo vzel 120 groenlandskih psov, ki so za sanjske vprege najboljše. Približno isto pot bo napravil tudi slavni polarni letalec admiral Byrd, toda v obratnem smislu. Byrd bo vzel s seboj 150 psov, v glavnem pa hoče z letalom pristati na južnem tečaju, kar je njegova, že davno gojena želja.

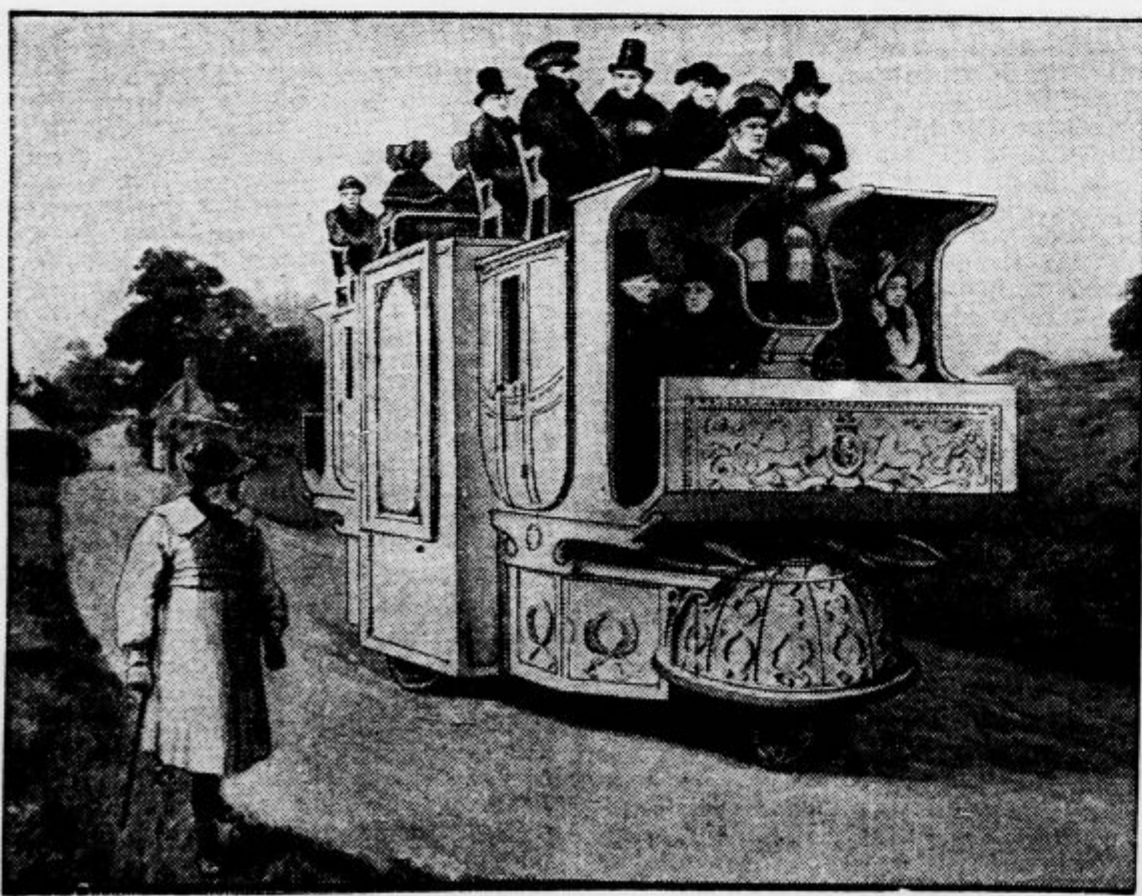
Poleg teh ekspedij odpošljejo najrazličnejše države še mnogo drugih ekspedij, tako da nas bo polarno leto prav gotovo presenetilo z mnogimi senzacionalnimi vestmi s severnega in južnega konca naše zemlje.

pak nobena žival mi ni s takšno gotovostjo pomagala pri računih kakor kamela. Iz tega razloga šteje Sven Hedin svoja potovanja po Turkestanu in Mongoliji za najuspešnejšo ekspedicio v svojem življenju.

Skasana grešnica

V nekem nemškem provincialnem listu je izšla pred kratkim naslednja izjava: »Izjavljam s tem prebivalstvu našega mesta in okolice, da sem ga, sama zavedena po temnih in lažnih silah, dolga leta goljufala, ko je prihajalo k meni, da mu vedežujem in prerokujem bodočnost iz kart. Po milosti božji sem sedaj spoznala svojo zmotno in se odpovedala svojemu grešnemu početju. Prosim vse, ki sem jih zavajala v zmotno, da mi odpustite!«

Takšen je bil omnibus pred 100 leti

Predhodnik današnjega avtobusa je bilo parno vozilo, čigar konstrukcija je dala pred 100 leti mnogo posla številnim tehnikom. V velikem kotlu so morali zmerom voziti s seboj vrelo vodo, čije para je pred iznajdbo eksplozivnega motorja bila edina tehnična gonilna sila.

Skrivnost okusa

Ameriški Carnegiejev zavod se je bavil v zadnjem času z zelo zanimivimi poskusi, ki dokazujejo, da je znanost do danes prav malo vedela o enem naših petih čutov, namreč o okusu.

Pri teh poskusi so med drugim ugotovili, da ima kakšen kemični preparat za do-ločene ljudi n. pr. grenak okus, dočim ni-ma za druge ljudi nobenega okusa. Okus je zelo odvisen od vtisov, ki jih sprejema-jó druga čutila in zlasti od vonja. Navad-no citriono so v neki raztopini osvobodili popolnoma duha po citroninem olju, vrhu tega so jo parfimirali z malenkostnim do-datkom rožnega olja. Ko so dali to citro-no okušati raznim osebam, so te izjavljale, da nekaj tu ne more biti v redu. Ene so menile, da je neka vrsta oranžje, druge, da je zgnita citriona, tretje so trdile, da ima sladek okus. Vse to zaradi tega, ker je oko videlo citriono, nos pa je vonjal sladkobni vonj rož.

Znanost trdi, da je samo omejeno števi-lo občutkov okusa: sladko, kisló, slano in grenko. Morda bi tvoril poseben okus še zgóji okus popra ali oljnati okus olivnega olja. Drugi občutki okusa so po teoriji kombinacije okusa in vonja. Če je tisti del živcev na jeziku, ki posredujejo grenki okus, slabo razvit, tedaj se lahko zgodi, kakor so dokazali poskusi Carnegiejevega zavoda, da človek ne občuti grenkega oku-sa kakšne nedišeče snovi. Raziskovalci, ki so se bavili s temi poskusi, upajo, da bodo ti pojavi nekoč imeli veliko vlogo pri do-ložanju čutenstva, kajti lastnost dobro ali slabo razvitega okusa se lahko podeduje, tako da bi krvna preizkušnja dobila tu zelo važno izpopolnilo.

Kriza zaupanja

V dunajski Uraniji je predaval dr. S. Kraus o krizi zaupanja, ki pesti vse dr-žave in narode pod soncem. Po njegovi sodbi živimo danes v lobi splošne krize za-upanja. Ta pojav ne zadeva samo naro-dnega gospodarstva, ampak tudi druge pa-noge, n. pr. politiko, znanost, prijateljstvo in celo družino. Dve bistveni sestavini krize sta: spoznanje in priznanje. V prejšnjih časih sklenjenega gospodarstva je bilo mo-goče pojmovati mnogo stvari kot celoto, danes, ko se ločijo skoraj vse stvari na svetu in se splošno poudarja specializaci-ja, je to skoraj izključeno. Ljudje prizna-vajo gotove stvari le fragmentarno in od-rekajo ljudem priznanje v celoti. Tako na-stane odtujitev in nezaupanje, zaradi ka-terega bi bilo treba prekvitati današnje družbo, ki bi morala najprej študirati in rešiti vprašanje, koliko je vreden vs člo-vek, kar bi šele poizvelo njeno zaupanje v ljudi in postavilo družbo na nove osnove, posameznikom pa prineslo priznanje, ki je brez njega življenje pomanjkljivo in praz-no.

Nova odprava na Himalajo

26. t. m. se bo vkrcala v Genovi nova ekspedicio na Himalajo. Cilj odprave je Nanga Parbat, najzapadnejši nad kašmir-skim paradižjem stoječi vrh Azije. Nanga Parbat je znan že iz časov angleškega planinca starejše šole Mummeryja, ki ga je naskakoval 1895 — brez uspeha. Na poti v njegove višine so našli smrt on in nje-gova spremljevalca iz teh krajev.

Vodja tokratne ekspedije na Himalajo je monakovski inženjer Merkl, ki se je proslavil v planinskem svetu z velikopo-teznimi podvigi na Kavkazu in v drugem visokem gorovju. V njegovi ekspedicii so zastopani Američani, Angleži in Nemci. Američani so prinesli s seboj tudi denar, poleg tega pa so prispevali slikarico miss Knowlton, ki želi s paletno in čopičem ove-kovečiti to, kar bo srečala ekspedicio na potovanju. Angleški planinci v Merklovi ekspedicii so člani znanega kluba »Hima-lajac«.

Po 120 letih najden rokopi

Francoski pisatelj Stendhal, s pravim imenom Henry Beyle, veliki scđobnik Goetheja (1783—1843) je spremljal Napo-leona na vojnem pohodu v Rusijo in je opisal vse, kar je videl in slišal na tej poti. Ob umiku francoske vojske 1812 pa se je Stendhalov kovčeg z rokopisi izgubil. Kdo bi si bil mislil, da je bil do nedavno shra-njen v nekem ruskem policijskem arhivu, iz katerega ga je sedaj, po 120 letih izkonal ruski zgodovinar prof. Vinogradov. Roko-pis bo izdala v knjigi ruska državna založ-ba, in sicer v francoskem originalu in v ruskem prevodu hkratu.

Kdo vzgaja otroke?

Glasom statistike, ki obravnava število in odstotno razmerje med moškimi in žens-kimi učnimi močmi na evropskih osnov-nih šolah, poučuje v Franciji in ljudskih šolah polovico učiteljev in polovico učiteljic. V Angliji prekašajo ženske učiteljice moške učitelje, ker jih je 60 odstotkov. Tudi v ameriških Zedinjenih državah je vzgoja otrok poverjena pretežno ženskam, med-tem ko je v Nemčiji na ljudskih šolah 75 odstotkov učiteljev in 25 odstotkov učiteljic.

Lepotičenje in kriza

V New Yorku so nedavno zborovali ame-riški poklicni lepoticarji. Prišli so tudi do sklepa, da njihov poklic lahko pomaga lju-dem v današnji gospodarski krizi, zaradi katere se ljudje predašno starajo in do-bivajo gube. Ni dvoma, so dejali na kon-gresu, da bi bili ljudje veselejši, če ne bi čas pisal tako globokih brazd v njih ob-raze. Zato so sklenili, da bodo znižali ce-ne za svoje opravilo in s tem pomnožili vrste svojih odjemalcev. Obenem je bilo sklenjeno, da si bodo dame v bodoče bar-vale obrvi z zlato, bromasto in srebrno barvo, ker se prilaga posebno k večerni toaleti.

Poroka sovjetskega poslanika v Pragi

Prški zastopnik sovjetske vlade Alek-sander Arosjev se je oženil s hčerko praškega veletrgovca Freunda, Gerdo Freund, učiteljico ritmične gimnastike v Pragi. Arosjev bo v kratkem premeščen iz češko-slovaške republike na švedsko in bo pre-vzel ruske trgovinske misije v Stockholmu.

Revolucija na Novem Fundlandu

V glavnem mestu britskega dominiona No-vi Fundland, v St. Johnsu, je naskočila več-tisočglava množica, večinoma brezposelni, na parlament in uničila vse, kar ji je prišlo pod roko. Razburjenje množice je povzro-čilo min. predsednik sir Rihard Squires (desno zgoraj), ki je baje zakrivil ponever-be in ki se je le slučajno rešil. Mesto so zasedli uporniki. Med spopadi je bilo več ranjenih. Spodnja slika kaže značilno po-krajino na Novem Fundlandu

ŠE VEDNO NAJUGODNEJŠE

kupite obleke, suknje, usnjene suknjice ter blago za obleke pri trvdki Drago Schwab, Ljubljana

Šestdesetletnica Morsejeve smrti

Prešlo je šestdeset let, odkar je genialni Amerikan Samuel Finley Morse zatisnil za vedno svoje oči, potem ko je človeštvu da-rovao elektromagnetsko telegrafijo, katere omrežje bi lahko imenovali živčni sistem našega tehniziranega časa.

Ze dolgo pred njim je človeštvo skušalo najti metode, po katerih bi sporočalo svo-je vesti v čim krajšem času na čim večje daljave. Davno pred odkritjem elektroma-gnetizma so bili v rabi svetlobni znaki v najrazličnejših variantah. Toda do odločil-nega preobrata je prišlo šele z izumom elektrizne po angleškem naravoslovcu Mi-haelu Faradayu, s čimer se je uvedla elek-trika v brzojavno službo. Zdravnik Söm-mering je izkoristil pojav razkrajanja vo-de po električnem toku za konstrukcijo pr-vega električnega brzojavnega aparata s pri-tem temelju: Oddajni aparat sprosti s pri-iskom na gumb, ki silene električni tok, v sprejemni postaji, kjer gre električni tok

skozi posodo z vodo, majhen mehur v tej vodi — znamenje, da se je delček vode raz-krojil. Z različnim številom zaporedno po-javljajočih se mehurčkov je Sömmering se-stavil tudi brzojavno abecedo, ki je bila uporabna, toda zelo neokretna. Šele ko je Faraday odkril tudi pojav elektromagnet-ske indukcije, je prišel čas za praktičnejše električne brzojavne aparate in celo slavni matematik Gauss je skonstruiral takšnega. Odločilni korak pa je napravil z najpre-prostostimi pripomočki Morse, ki je bil po poklicu slikar in se je le v prostem času bavil s tehničnimi eksperimenti. Morse je izumil tudi brzojavno abecedo, ki je še dan-es v rabi. Svoj prvi telegram je poslal iz svojega ateljeja — kuharici v kuhinjo. Ka-kor je redki izumitelji, je Morse imel sre-čo, da je svet priznal njegovo delo še za njegovega življenja in mu omogočil brez-skrbno eksistenco.

Svetovna zgodovina v gramofonskih ploščah

Pruska država si je omislila že pred ča-som svojevrsten arhiv, v katerem zbira iz-raze svetovnega življenja v podobi gramofonskih plošč in fotografiranih slik. Vodja tega arhiva prof. dr. Wilhelm Doegen je te dni imel predavanje, v katerem je predva-jal celo vrsto teh plošč, združenih s projiciranjem zadevnih slik na platno. Občin-stvo je doživelo svoje majhno preseneče-nje. Imelo je priliko, da je videlo in sli-šalo tedanjega vojskovodjo Hindenburga, kako govori svojim vojakom pred bitko pri Tannenbergu, kancelarja Bethmanna-Hollwega, ko napoveduje in v državnem zho-ru 1917 preureditev Nemčije po vojni, Friedricha Eberta, ko polaga prisego kot prvi predsednik nemške republike in še nešteto drugih dogodkov iz svetovne zgo-dovine zadnjih desetletij, o katerih si širša javnost nikoli ni predstavljala, da so nam ohranjeni v tako živi obliki.

Prof. Doegen je bil obliki povedal mnogo zanimivega o delovanju in organi-zaciji pruskega »zvočnega arhiva«. V voj-nih letih je obiskal s komisijo zdravstveni-kov nešteto ujetniških taborišč po Nemčiji in je povsod anegal govorico, petje, molit-ve pripadnikov vseh narodov, ki jih je ob-vezen ovekovečil s tisoči in tisoči fotograf-skih posnetkov. Tako je nastala zbirka, ki je neprecenljive znanstvene vrednosti. Sa-mo od angleških ujetnikov je ohranil 33 angleških dialektov v plošči, 57 zamorskih rodov je zastopanih s svojo govorico, glas-bo in petjem. Tu imaš priliko slišati »v videti škode z njihovimi dudami, ruske zборе, ki pojejo »Večerni zvone« ali turobne pogrebnece v taboriških umrlih tovarišev, Francoze s provansalskimi ljubezenskimi pesmicami, zamorce, ki brzojavljajo naj-zamotnejše znake svojega bobenskega je-zika na izvotljivih drevesnih deblih, mo-hamedanske muzice, Srbe z narodnimi pesmimi, Belgijce, Italijane, Indce itd.

Na neki plošči govori Viljem II. v avgu-stu 1914. von Bülow je zastopan z govo-rom v državnem zboru iz 1907. Häckel čita iz ene svojih knjig kakor Galsworthy, Ra-bindranath Tagore čita neki odstavek v san-skritu, Eckener o svojem ameriškem pole-tu z »Grofom Zeppelinom« 1925. ga. Pan-khurstova govori o ženskem vprašanju, ne manjkajo niti cesar Franc Jožef, Mac Do-nald, Emin paša, Sven Hedin, Rudolf Eu-cken in nepregledna množica drugih pro-minenc.

Posebno vrednost imajo plošče iz ekso-tičnega sveta, ki so ohranjene v enem sa-

Reklama je pol uspeha

Mac Pherson, po škotskem znani last-niki majhnega potujočega zverinjaka, je sklenil, da bo podjetje deloma prenovil in uvedel nekaj atrakcij za občinstvo. Noč in dan je razmišljal, kako bi mogel dvig-niti privlačnost svoje »hiše« in končno je storil, kakor je menil.

Na velik kos kartona je sam z ogrom-nimi črkami napisal obvestilo: Vstop za-stonj za vsakega! Uspeh je bil seveda ogrom-en. Od vseh strani je drlo radovedno ob-činstvo pred šotor; ko je bilo dovolj blizu, je moralo razočarano poseči po denarju, ker se je stavek z velikimi črkami nada-ljeval z malimi: »ki je star nad 80 let in obišče našo predstavo v spremstvu svojih staršev!«

Iz odkritosrčnih zapiskov

Ce se ljubezen spremeni v sovraštvo, je še vedno ljubezen. Ce se izgubi v ravno-dušje, je ni nikoli bilo. Ce se pozneje iz nje rodi prijateljstvo, je bila zmotna, se-voda najlepša in najbolj osrečujoča, ki jo moremo doživeti.

Prijateljstvo, globoko in prepričevalno, je brez prikritega ostanka erotike skoraj neverjetno. Erotika brez prijateljstva je mogoča. Kakšen vir nezaupanja proti sve-tovnim nazorom!

Problem zakona, ki naj bi bil na meji med prijateljstvom in ljubeznijo, bi se da-lo morda rešiti, če bi vedeli, kje je meja...

Ce ljubi moč drugo ženo, ne da bi prva vedela za to, in se posreči ženi, da vzljubi drugega brez motenj v zakonu, obvladuje oba čuvstva, da sta prevarila koga ter do-dala kos drugega življenja svojemu. Ruski učenjak meni, da so te vrste ljudi podobna sitemu, ki ukrade slaščico!

Kdor je nadarjen za slabo, mu je dobro; kdor je nadarjen za dobro, mu je slabo. Večina ljudi ima nekaj nadarjenosti za oboje. Potem velja zanje kot pri gledali-šču: Treba je izbrati svojo stroko. Ker si-cer ni mogoče doseči kariere!

Vsak dan ena

»Ah, pozabila sva kupiti volno za krpa-nje nogavic, ki sva jih kupila!«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Res je, da vas ne poznam. Prvič govorim z vami. Tudi vi me ne poznate; in vendar se niste pomišljali izdreti meča zoper francoskega kralja, da ste branili vrata neznanega dekleta.«

»Mislim sem — je zahroptel.«

Hotel je reči: »Veroval sem v vašo čistost in nedolžnost. Nisem vedel, da čakate samo prilike, da se prodaste!« Da, to je hotel reči nesrečnej. A v vedenju gospodične Bertille je bilo nekaj tako dostojanstvenega in v njenem pogledu je sijalo toliko ljubezni, da mu je žaliva beseda obšla v grlu. Ves besen, ker je čutil, da se je ne upa izreči, je zaškrtal z zobmi:

»Kralj vas pričakuje, madame!«

»Vem... In zaradi vas mora kralj počakati... In vzlic temu hočete umreti!... Poslušajte: sram me je skrivnosti, a vendar vam jo moram povedati... Kdo ve, kaj mislite, kaj imam s kraljem. Videla sem ga šele enkrat, od daleč... Nikoli nisem govorila z njim, ne poznam ga, nikoli se ni menil zame... čeprav je moj — oče!«

Glas njenih besed je bil toliko odkrit, da Jehan ni mogel dvomiti. Prepričale so ga na prvi mah. Zgrudil se je na kolena, sklenil roke in zaprosil:

»Odpustite mi! Oh, odpustite!«

S pogledom polnim krotkosti in priznavanja se je ozrla na mladega človeka, ki je ihtel ob njenih nogah, in vsa blede nadaljevala:

»In mojega očeta ste hoteli ubiti! Ali je bilo to mogoče? Ali sem smela dovoliti, da bi se to zgodilo?«

Se vedno kleče, je vzdihnil:

»Prekletstvo je nad menoj! Pohodite me...«

Rahlo je stresla prelesto glavo, se sklonila k njemu in dehnila: »Zdaj, ko poznate grenko skrivnost mojega rojstva, vam moram povedati še tole: tudi jaz sem mislila... morda sem se motila...« Njen obrazek je bil ves rožnat od sramežljivega razburjenja. In to pot je mogočni dih ljubezni kakor vihar razpršil Jehanov ponos in njegovo ljubosumnje. Razumel jo je brez besed in pijan od radosti zajekal:

»Povejte!...«

»Ne vem, kako bi vam povedala,« je zašepetala z očarljivo odkritostjo. »Ne morem povedati... Čutim le, da bi tudi jaz umrla, če bi vi umrli!«

In kakor da bi čutila, da je s tem vse povedala, se je vsa bela in vzravna vzel po stopnicah, stopila v hišo in zaprla vrata za seboj.

»Bog nebeški!« je vzdihnil zaljubljenec. »Ljubi me! Ali je mogoče? Ali sem dobro slišal? Ali je res, ali se mi sanja?«

V brezmejni radosti se je vzravnil, z roko na ročniku svojega dolgega rapirja, in zazdelo se je, kakor da bi njegove plameneče oči izzivale ves svet.

Šele zdaj je opazil, da je stal vitez de Pardaillan še vedno zraven njega. Notranji vihar mu ni dal videti, da ga je vitez ogledoval z ožimi nasmeškom na ustnicah. Gotovo je bil ta prizor obudil v njem težke in obenem sladke spomine, zakaj videti je bil silno pretresen. Mladi mož se ni vprašal, zakaj je ostal in česa čaka. Pozabil je, da se je bil prav danes spri s tem neznancem, da je še nedavno hlepel po njegovi krvi in da bi se moral jutri biti z njim. Vedel je samo nekaj: da je ta človek vse videl, vse slišal. Bil je priča, s katero je mogel govoriti o njej. Ves sijoč in obraz, je vzdihnil:

»Slišali ste, kaj ne? Jelite, da ne sanjam? Rekla je: »Če vi umrete, umrem tudi jaz!« Kaj ne, da je rekla tako?«

Pardaillan se je zdrnil kakor človek, ki ga stoma zdravniki iz sanj v resničnost. S pogledom, v katerem ni bilo opaziti njegovega običajnega posmehljivega izraza, se je ozrl na mladega človeka in resno odvrnil:

»Hm! Res se mi zdi, da sem slišal nekaj podobnega!«

»Jelite!« je vzdihnil zaljubljenec, očaran po tolikšni pozornosti. »Oh, tako mi smrti božje, zdaj je ves svet moj! Vse zaklade hočem osvojiti, da jih položim k njenim nogam... Kronsavojujem, da ji z njo ovenčam nedolžno čelo!«

Pardaillan ga je z vidno dobrohotnostjo opazoval. In res je bilo težko najti bolj dovršenega kavalirja.

Bil je dokaj visoke rasti, čudovito skladnega telesa, ves gibek in mišičast. Njegove kretnje so bile neprisiljene in hitre. Že na pogled se mu je poznalo, da je obdarjen z nenavadno močjo. Njegove črte so bile plemenite, polt bela, lasje črni in naravno kodrasti, zgornja ustnica fina, obsenčena z zavilanimi brki. A največja znamenitost v tem obrazu so bile oči: ogromne kakor dva črna demanta, polne ognja, ki je časih žarel z neznosnim bleskom, časih se pa raztapljal v čudno krotkost.

Mišičaste noge, zajete v dolge škornjice iz mehkega usnja, ki so segale malone do srede stegen, visoke pete, oborožene z velikanskimi ostrogami, ki so zavajevalo udarjale ob tla in žvenketale med hojo, vse to mu je dajalo nekam vojaško lice. Široke prsi so bile stisnjene v jopič iz sivga, višenjevo progastega žameta. Namestu krečeljice je imel širok, ležeč ovratnik, ki je odkrival marmornato beli, močni vrat. Široka prepaska iz bele svile mu je šla od ramena do pasu; to barvo si je bil izbral, ker je bil opazil, da Bertille najrajši nosi belo obleko. Širokokrajen klobuk z velikim rdečim peresom mu je po strani ždel na glavi, in ob pasu mu je brenketal neznanek dolg rapir.

Dasi je bilo vse to nekam ogojeno in pokrpano, je bila njegova vnanost vendar taka, da je morala ugajati očem.

Če dežuje, preprečite škodo

in pokrijte voz, blago in konje z nepremočljivim pokrivalom, ki jih izdeluje v zelo trpežni kvaliteti in poceni

Tovarna motvoza Grosuplje

VZORCI ELAGA ZASTONJ IN FRANKO 167

S P O R T

Reprezentanca Ljubljane: II. izbrani team Ljubljane

Edina večja sportna prireditev jutrišnje nedelje bo nogometna tekma med reprezentanco Ljubljane v sestavi, v kakršni je bila določena za tekmo proti reprezentanci Gradca. Moštvo, proti kateremu nastopi reprezentanca, je tudi sestavljeno iz igralcev, od katerih se bo mogoče marsikateri izkazal za vrednega, da pozneje zastopa barve Ljubljane.

Podsavci je izkoristil jutrišnji prosti termin, da torej preiskusi v dveh kombinacijah svoje najboljšie igralce. Da je to potrebno, če se misli pozneje nastopiti proti zbranemu v te rečeh, pritril. Seveda bi bilo boljše, če bi reprezentanca Ljubljane nastopila v trening-tekmi proti kakemu močnejšemu klubskemu moštvu, toda ta namerna podsavca se ni mogla realizirati. V ostalem se pa jakost II. izbranega tima tudi ne sme podcenjevati, zaradi česar je upati, da bo tekma nudila dober nogomet in dosegla svoj namen.

Tekma se vrši na igrišču Ilirije ter se prične ob 16.

Izjava LNP

K notici, ki je izšla v sportni rubriki »Slovenec« v zvezi s določitvijo igralcev iz posrednih podsavcev za nogometni turnir »Vremena«, ki se bo vršil danes in jutri v Beogradu, smatra LNP za umestno, da objavi:

Na poziv JNS, da LNP predlaga igralce, ki bi prišli v poštev za navedeni turnir, je LNP odgovoril v smislu sklepa seje svojega upravnega odbora, da 10. aprila igrajo prvenstvene tekme Ilirija, Primorje in Maribor, zaradi česar igralci teh klubov ne morejo priti v poštev, to pa še posebno, ker je LNP nemogoče odložiti prvenstvene tekme, ker ima prostih terminov. Tekmovanje v državnih ligah prične 22. V. t. L. LNP pa je zaradi klimatičnih zaprek moral zasesti vse termine do inkl. 8. maja. Preostanejo prosti samo Binkošti klubom za njihove prireditelje, kakor je to običaj povsod. Kljub temu pa je JNS odredil za turnir »Vremena« gg. Uršiča in Koška, zaradi česar se prvenstvena tekma Primorje: Ilirija ne more vršiti in je moral LNP uporabiti 15. maj, to je binkoštno nedeljo za odigranje te tekme. Pač pa je LNP javil JNS najboljše igralce ostalih klubov LNP, ki so v tekmovanju 10. aprila prosti.

Ako je JNS pri doletitvi igralcev prejel med drugimi n. pr. Beograščana Jankovića, ki ga je imel do nedavna v svoji sredini, se LNP ne more naprti odgovornosti.

S tem je zadeva poljsana. V bodoče pa pričakuje, da bo sportni referent g. K. I. objavljal svoja mnenja na podlagi realnih podatkov.

Upravni odbor LNP.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje s seje p. o. dne 6. aprila 1932.)

Verificirajo se s pravom nastopa dne 9. aprila 1932. za SK Atletik, Celje: Znidar Matija, Wohlgenuth Leopold, Dobrajc Albin, Gorišek Stanko, s pravom nastopa dne 10. aprila 1932. za SK Disk, Domžale: Suhaneč Milan, za NSK Sparto, Ljubljana: Jenko Albin, za SK Ilirijo, Ljubljana: Jančič Ernest, Jurman Maks, Smerdu Egon, za SK Muro, Murska Sobota: Rajnar Drago, za SK Trbovlje, Trbovlje: Cestnik Ludovik, Jerin Anton. S pravom nastopa dne 16. aprila 1932. za mednarodne, dne 6. julija 1932. za prijateljske in dne 6. oktobra 1932. za prvenstvene tekme se verificira za SK Svoboda, Maribor: Končič Rudolf.

Vzame se na znanje izjava igralca Tiska Ivana, da preklicuje svojo prijavo za SK Ilirijo, Ljubljana, ter da osane se nadalje član enatnega kluba ASK Primorje, Ljubljana.

Potrdujemo prejem dopisov SK Ilirije, Ljubljana ob 5. in 6. aprila ter zapisnika MO Celje št. 21. ob 30. marca in MO Trbovlje ob 4. t. m.

Ponovno se pozivata SK Rapid in SK Zeleničar, oba Maribor, da v roku treh dni, t. j. do 12. t. m. pošljeta legitimacije za igralce: Filipce Franc, Gorican Edvard, Frančič Anton in Klippstättler Julij (vsi SK Rapid) ter Tomažič Franjo (SK Zeleničar), ker hosta sicer predana u. o. v kaznovanje. (Glej službene objave u. o. LNP ob 10. februarja 1932., objavljene 18. februarja t. l.)

Iz seznama verificiranih igralcev se iztajo naslednji: Krašovec Vinko, Ravnar Vinko, Zic Franjo, Thaler Joško, Mišovec Pavel, Bahar Ivan, Mitič Edvard, Bernot Ivan, Petkovšek Rudi, Radušek Radomir, Hitti Marjan, Gostinčar Marjan, Herman Karel, Slapar Niko, Šare Peter, Jerančič Rudolf, Kukec Stane, Belič Lini, Kobal Ernest, vsi NSK Sparta, Ljubljana, Skofic Ivo, Bucik Ivan, Givrič Blagoj, Skalar Josip, Kukec Josip, Perko Božidar, Burger Vlado, Weber Drago, Kobe Drago, Gärtner Lado, vsi TSK Slovan, Ljubljana, Tajnik Il.

Mariborski medklubski odbor LNP (službeno). V nedeljo se bodo vršile naslednje tekme: Na igrišču SK Rapida ob 10. dopoldne: prvenstvena SK Rapid I.: SK Zeleničar II. Na igrišču ISK Maribora: ob 14.30 prijateljska mladina ISK Maribor: SK Zeleničar: ob 16. prvenstvena Atletik SK (Celje): ISK Maribor. V Murski Soboti bo ob 14.30 prvenstvena tekma SK Mura: SK Svoboda, Maribor. Službojuči odborniki: na igrišču SK Rapida g. Končič, na igrišču ISK Maribora g. Kemény in v Murski Soboti g. Knez, Tajnik I.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, Maribor (službeno). Nedeljske tekme sodijo naslednji gg. sodniki: Rapid I.: Zeleničar II. g. Bizjak; Maribor ml.: Zeleničar ml. g. Kopic; Mura: Svoboda g. Bergant, Sodnika za tekmo Atletik: Maribor delegira LNP.

Državno prvenstvo za moštva v cross countryu je JLAS razviljavil ter odredil, da se bo ponovilo v nedeljo 17. t. m. v Zagrebu. Startati smejo le ona moštva in tekači, ki so prošlo nedeljo tekmovali v Ljubljani.

Turni smučarski tečaj pri Staničevih koč ob 14. do 24. t. m. Idealno zadoščenje na turu ima smučar-planinec tedaj, ko obvlada na smučeh vse teren, premagava vse ovire brez pik in je podvrget svojji volji razne pomisleke. V največji brzini pregleda teren pred seboj, premišlja in sklepa obenem, ko režejo smučil like različnih oblik, ki so mehnično delo celote — ukaz misli. Tako popolno obvladovanje vsakega terena se pridobi predvsem na smučarskih turah v prostem terenu — temelj zato je pa šola na vezbalisti in strokovne knjige. Udeležencem v tem tečaju se nudi prilika, da vežbajo med izletom in izpopolnilno znanje — praktično in teoretično. Podučevalo se bo predvsem v smučarski tehniki na strminah in to v zavorah, lokih in preskokih, obenem pa spoznajo visokogorski svet v smeri na Hribarico, obešen smučarski kraj okoli po Bohinjskih planinah in po Komni ter maloznane kotanjaste predele pod Bogatinom in Voglom. Odhod tečajnikov je 14. t. m. zjutraj iz Mojstrane. Zbirališče v hotelu Triglav. Umestno je zlasti za one, ki niso vajeni prilik v tej višini, da se udeležijo celega tečaja in so pred izletom nekaj dni v tej višini, ter med tem izpopolnilno svoje znanje v smučarski tehniki. Ostali udeleženci odidejo iz Mojstrane v soboto 16. t. m. zvečer (enente. prenočijo v Zgor. Krmi). Radi nočente se je prijaviti pri prihodu zaupniku SPD g. Gregor Lahu. Prijave sprejema J. Bitenc, Staničeva koč — Mojstrana, Slov. plan. društvo v Ljubljani in tvrdka Gorec dd. Ljubljana.

Smučarski klub Ljubljana sporoča vsem smučarskim klubom in smučarskim sekcijam, da je založil krasne diplome v osembarvnem tisku. Diplome se naročajo za ceno 15 Din za komad in poštinske stroške pri Smučarskem klubu Ljubljana ter se dobe tudi v trgovini Gorec, Dunajska cesta 1 (nalaša Ljubljanske kreditne banke) pri g. Kumerju.

Tenis v Celju. Slovenski sportni klub »Celje« tenis odsek ljudno vabi vse prijatelje tenis igre, one iz lanskega leta in nove, da se blagovolijo javiti pri klubovem blagajniku g. Tonetu Kopošarju v trgovini Fischer in drug na Kralja Petra cesti, v svrhu razdelitve igralnih ur in dnevoj za posamezne skupine. S prijavljanjem naj nikdo ne odlašaj, ker se s treniranjem že prihodnji teden prične in je zakasnele prijavitelce le teko uvrstiti v igralni razpored.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Cross-country tek za državno prvenstvo, ki bi se moral vršiti jutri v Zagrebu, je preložen na prihodnjo nedeljo 17. t. m. Danes ob 18. je na igrišču obvezen trening za vse, ki so startali na Stadionu.

Velika zaloga damskih

KLOBUKOV in SLAMNIKOV od Din 60.— naprej. Preoblikovanje 28 Din Salon »La femme Chic«. Anica Fuhek, Selenburgova ul. 61.

SK Svoboda (Ljubljana). V nedeljo ob 8. dopoldne morajo biti v garderobi na igrišču Primorja zaradi tekme s SK Slovanom: Gorenc, Marjetič, Habicht II, Košmrl I, Serše, Boncelj II, Janežič II, Dermovšek, Košmrl II, Scholmajer, Simčič, Šušteršič in Jeršek. Med 8. in 10. pa naj dvignejo opremo v garderobi za popol. tekmo na Iliriji: Janežič, Boncelj, Rudi, Bončar, Zemljak, Fotekal.

TSK Slovan. Za nedeljo določena tekma proti Svobodni se preloži ob 14.30 na 9. uro dopoldne. Ze pozvni igralci morajo biti na igrišču Primorja ob 8. zjutraj.

SK Grafika. Pozivajo se vsi aktivni igralci nogometne sekcije na obvezen trening danes ob 16. in jutri ob 9. naprej na igrišču ASK Primorja. Kdor ima garderobo, naj jo prinese seboj.

SK Jadran. Danes ob 20. jako važen članski sestanek pri M. Sokliču. Zaradi nedeljske tekme in rezervnega gostovanja naj se udeležijo sestanka: Logar I in II, Brar, Zor, Kosmač, Kotar, Kos, Sandi, Zajc, Zadel, Kern, Oven, Felich Bruno in vsi igralci rezerve ter juniorkega moštva. Prisoten naj to tudi gospodar. Vsi in točno!

SK Tržič razpisuje za nedeljo 17. t. m. medklubsko tekmo (slalom) na Zelenici. Odprto tudi za dame, ako se prijavijo vsaj tri dame. Prijavnina 10 Din. Prijave do petka 13. t. m. na naslov: g. Rud. Stranjsky, Tržič. — Start predviden ob 10. dopoldne. Event. izpremembe si pridružuje SK Tržič.

Sportni list. Izšla je 10. letošnja številka sportnega glasila. List se dobi v večjih trafikah. Naslov uredništva in uprave: Dunajska c. 15.

Vremensko poročilo z Zelenice: snev, zjutraj trd, čez dan solnat, veter: sever, temperatura —2 stop. C. smuka dobra. Izgledi za nedeljo dobri. — Kranjska gora, 8. aprila. Erjavčeva koč na Vrščici: oblačno, novega snega 5 cm. Dom na Kravcu: 7. aprila ob 7. zjutraj: oblačno, severozapadni veter, snega na trdi podlagi 15 cm. Pršič. Smuka dobra. Izgledi za nedeljo ugodni.

Najvarnejše

zavarovanje

je nabava sigurnega orožja za samoobrambo. Dobro Vas postreže

ALBIN ŠIFRER, puškar

LJUBLJANA, Gospodetska cesta 12

Najceneje kupuje — kdor dobro blago kupi!

3871

Ozdravljenje kile

naravnim, orth-meh. potom, brez operacije, brez bolečin, brez ovira v poklicu, samo z uporabo mojega

AVSTRIJSKEGA PATENTA

je mogoče. Brezplačno neobvezno predvajam sam osebo v sledečih krajih:

BELJAK (Villach): v hiši gostilne »Zum Lamm« na glavnem trgu v soboto, dne 16. aprila ob 8. do 2. ure. 4024

GRAZ: Bahnhofgürtel Nr. 65, v hiši gostilne »Ungarische Krone«: v sredo, dne 20. aprila in četrtek 21. aprila, vselej ob 8. do 3. ure.

SPIELFELD-STRASS: v hiši gostilne Kaschl v Spilju: petek, 22. aprila ob 8. do 1. ure.

Ena, vsak dan dobajočih tavalnic:

Kljub mojem 72 letom in kljub temu, da sem bil že enkrat operiran (kila se je ponovila) je moja desmostranska kila popolnoma izginila s uporabo Streifenförmigen patenta. Med uporabo nisem imel nobenih težkih in me tudi ni oviralo pri delu. Uspeh me dela srečnega in hvalečnega. — Aftiz, 16. februarja 1932. — Ferdinand Hofer.

Potrdeno od občinskega urada v Aftizu s pripombo, da je gori podpisani v istini popolnoma prost svoje nadloge. Dovolite, da vam poljemo svojo poljsnuičje, ilustrirano brošuro proti vpsaliti dvojne poštnine za pismo brezplačno in neobvezno.

F. G. STREIFENEDER, München 2 SO, Gärtnerpl. 4

PARKETE

PO NAJNIZJIH KONKURENCNIH CENAH

PARKETUNION d. d., ZAGREB, Trg kralja Tomislava 10 — BEOGRAD, Wilsonov trg 1

vseh vrst z in brez polaganja. — Najsolidnejša izdelava proti jamstvu

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 9.: Vzrok. Red E.

Nedelja, 10.: Kar hočeta. Irven, Znižane cene.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 9.: Laiza. Red D.

Ljubljanska opera. V četrtek 14. t. m. bo doglrali na odru opernega gledališča diletanti z Jesenje operelo Cardaska kneginja na korist pomožne akcije jeseniškim delavcem. Ze danes opozarjamo na to izredno, pa tudi zanimivo operno predstavo.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20.15.

Sobota, 9.: Ljubezen sedemnajstletnega.

Nedelja, 10.: Ljubezen sedemnajstletnega.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani ponovi v soboto in nedeljo ob 20.15 prekrasno Dreyerjevo dramo »Ljubezen sedemnajstletnega«. Zasedba vlog je provvrsna. Ponovno opozarjamo cenjeno občinstvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji v trgovini g. Karničnika na Starem trgu, ker vlada za predstavo veliko zanimanje.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Sobota, 9.: »Kaverna«. Ab. C. Znižane cene.

Nedelja, 10.: »Dijak prosjake«. Znižane cene. Zadnjič.

Mariborsko gledališče. Pripravlja se komična opera skladatelja M. Sancina in libretista A. Široka »Casanova«, ki bo doživela svojo krstno predstavo v kratkem. Dirigira L. Herzog, režira Dj. Truhovič.

Drama pripravljata drama »Brez tretjega«, uspešno delo priznanega hrvalskega književnika M. Begovića. Kot režiser te drame debitira g. Bojan Stupica iz Ljubljane.

Radio

Sobota, 9. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošča. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas in plošče. — 17: Salonski kvintet. — 18: Ladja v nevarnosti. — 18.30: Gimnastične vaje. — 19: Angleščina. — 19.30: Govorniške vaje. — 20: Lovska ura. — 20.30: Prenos simfonije koncert iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Nedelja, 10. aprila.

LJUBLJANA 9: Esperantska ura. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Slovenska domača obrt. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Dekliška ura. 15.45: Materinski dan. — 16.15: Koncert zbora na orglice. — 17: Salonski kvintet. — 20: Prenos iz Doma slepih v Kočevju. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Salonski kvintet.

BEOGRAD 10.30: Narodna glasba. — 12.30: Jugoslovenska glasba. — 17.30: Balalajke. — 19.10: Klavirski koncert. — 20.20: Pevski koncert. — 21.20: Laska glasba. — 23: Jazz. ZAGREB 11.30: Koncert na ploščah. — 20.30: Koncertni večer. — 21.30: Laska glasba. — PRAGA 18: Vesele pesmi. — 19: Godba na pihala. — 20.30: Opera. — 22.20: Plesna glasba. — BRNO 18: Spevoigra. — 19: Ves program iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Popolnanski koncert. — 20.15: Chopinov koncert. — 22: Zborovski petje. — 23.05: Godba za ples. — DUNAJ 10: Cerkevna glasba. — 11: Simfonični koncert. — 12.15: Lanner in Strauss. — 13.30: Mandoline. — 15.30: Dunajska glasba. — 18: Kamorni koncert. — 20: Prenos iz Berlina. — 22.20: Laska glasba. — BERLIN 19: Koncert orkestra in solistov. — 22: Laska glasba, potem volivni rezultati. — KÖNIGSBERG 16.15: Laska glasba. — 19: Program iz Berlina. — MOHLACKER 16: Dueti. — 16.30: Koncert iz Monakovega. — 19: Prenos iz Berlina. — BUIPESTA 17.30: Orkestralni in pevski koncert. — 19: Laska glasba. — 20.15: Dramski večer. — Jazz.

Super visokovredni

PORTLAND CEMENT

Znamke: »COLOSSUS« — »HAMMER-BRAND« — »TEMPLE«

PORTLAND CEMENT

»SALONA-TOWER« — »EXCELSIOR« — »TITAN« — »PRIMA« — »LION-BRAND«

v vsaki množini stalno na skladišču.

»Alpeko« trg. ind. družba

LJUBLJANA, Masarykova cesta 23.

Zahvala

Vsem onim, ki so izkazali veliko sočutje ob smrti blagopokojne žene, sestre, tete itd., gospe

Marije Tominec roj. Tomc

diplomirane babice

in nam izrazili svoje sožalje, se iskreno zahvaljujemo.

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Lokalni«, »Stanovalništvo«, »Strojstvo«, »Vrednotenje«, »Informacije«, »Živalstvo«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zasluzke«, če se z oglašom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče službo ali službe, plača za

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.— Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo pa Din 15.— Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpslati v pismo obenem z naročilom.

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Kuharja
prvotirana in samostojna, sprejema takoj v restorant s celotnim območjem. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-1

Konditorja
oslova večje kuharice za tople in mrazne močvirje, sprejema takoj v restorant s celotnim območjem. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-1

Delavca z dežele
Gorenjska, odloščena vojak (podčastnik) sprejemam v k. n. r. v trgovini s k. n. r. v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 5. 10249-1

Šiviljo
izvedeno v ženskem poslu, a daljšo prakso, sprejemam v stalno službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-1

Čebelarja
izvedeno, in več deželarskih vajencev sprejemam. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10249-1

Kroj. pomočnika
vsega in dobro izvedeno, sprejemam v stalno službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10249-1

Ključavničarskega vajenca
sprejema takoj Anton Kremar, strojno podjetje, St. Vid nad Ljubljano. 10249-1

Natakarico
stara 31-38 let, v 2000 Din kavelje, bitem za gostilno v Dvorljah. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10249-1

20.000 Din kavelje
smotni osebni odjem vod. avto področje. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10249-1

Slugo
s kavelji 12.000 Din sprejemam takoj v stalno službo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« pod »Vestem«. 10244-4

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnika, plača za besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Trgovski potnik
dobro vpeljan na teritorijo Srbije-Macedonije, bi prevzel zastopstvo kake tovarne, potni proviziji. — Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Vrednotenje«. 10271-5

Potnike
na dravsko in avstrijsko, novino iščem za res dobro izvedeno, v postavi pridajo le potniki in agencijski potniki. Zgled je osebno pri A. Potin, Ljubljana, St. Petra cesta 53, pridržijo levo. 10248-5

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. (4)

ČAMERNIKOVA

Šoferska sola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva obilnostna koncesija. Prospekt 15 zastoj — pišite pošt. Ušence — sprejema vsak čas. 251

Edgar Rice Burroughs:

Tarzan, kralj džungle

185.
Tarzanovo tanko uho je bilo že ujele praskanje levjine, ki se je izkušala splaziti v koč. Kakih sto čevljev od pozorišča se je nepoškodovan spustil s Claytonom na tla. Kakor puščica je planil naprej — baš v trenutku, ko je jelo levjino rumeno telo počasi izginjati v ko-libo!

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Ugodna prilika!
Radi opustite obrt, na prodaj tovrstni Chevrolet avto in odprti luksuzni avto v najboljšem stanju. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10247-10

Lahek tovorni avto
»Chevrolet« s odprtim in zaprtim zabojem za tovar (500 kg), takse prost, v brezhibnem stanju prodam porabni tudi za potnika in prevoz blaga. Na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10247-10

Motor
Harley-Davidson, s priklopi, v brezhibnem stanju prodam za 9000 Din na 3 obroki. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10247-10

Službe išče
Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Strojepisica
prosti avtomobil srca mesta Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10247-10

Mlad pek. pomočnik
ki bi raziskal tudi pečivo, sprejemam v mesto. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10247-10

Manufakturnist
dobro izvedeno in zmožen kavelje, bi prevzel zastopstvo kake tovarne, potni proviziji. — Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Vrednotenje«. 10271-5

Izložen aranžer
dobro izvedeno, in zmožen kavelje, bi prevzel zastopstvo kake tovarne, potni proviziji. — Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Vrednotenje«. 10271-5

Kontoristinja
z dveletno prakso v samostojnem vodstvu knjižnice, sprejemam v mesto. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10247-10

Parcela
1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Vrtar

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Pohištvo
pove spainito kuhinjo radi selitve ugodno prodam. Kupe lahko tudi dobi enosobno stanovanje. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10247-12

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Manjši lokal v Celju
v centru mesta takoj oddam. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 9664-19

Garazo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Ugodna prilika

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Prodaj

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

30 gostilniških miz

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Stelažo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Iščem mesto

v boljšem lokal v industrijskem kraju, najraje v Kranju, na Jelenih ali Ljubljani. Prevzamem vodstvo bufeta, delikatese, ali pa grem tudi kot plačilna natakara. Zmožna sem 5000 Din garancije in posredovanje pravico. — Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Strojstvo«. 10247-10

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

2 kopalni peči

dobro ohranjene, s kurjavo z drvmi, kupim. Dobava do 15. maja t. l. — Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod »Kopalnice«. 10249-7

Fotoapar

18 X 34, kupim takoj. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod šifro »Foto«. 10247-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Družabnika

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Večsobno vilo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Parcela

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Hišo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Pohištvo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Vrtar

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Pohištvo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Lokali

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Ugodna prilika

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Prodaj

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

30 gostilniških miz

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Stelažo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Jalca za valjenje

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Vinske trte

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Klobuke in slavnike

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Visokodebel. hruški

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Črno prst

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Otroški voziček

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Krompirja

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Fotoapar

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Otroški voziček

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Fotoapar

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

V najem

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Suho skladišče

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Gostilno ali vinotoč

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Mesarijo z ledenico

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Trgovino

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Les

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Lesene jelšve plošče »Tobals«

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Stanovanje

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Stanovanja

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritlikin, s mirno trčilansko družino, za takoj ali pozneje. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra« pod »Stalna in solidna«. 10249-21-a

Stanovanje
eno ali dvošobno, z električno razsvetljavo, s kletom. Cene ponudbe z navodno ceno na oglašnem oddelku »Jutra« pod »Stalna in solidna«. 10249-21-a

Sobe iste

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Solčno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Gospodična

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Opremljeno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Sobo odda

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Opremljeno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Gospodično

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Opremljeno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Sostanovalka

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Opremljeno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Opremljeno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Prazno sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Lepo sobo

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Sostanovalka

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

na dobro hrano

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Sostanovalko

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Opremljeno sobo
veliko in mirno, s posebnim vzhodom, s solnično in hladno stranjo. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra«. 10249-23

Opremljeno sobo
lepo in veliko, s posebnim vzhodom, s solnično in hladno stranjo. Poudarje na oglašnem oddelku »Jutra«. 10249-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (24)

Zvončki

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Živali

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Mladega volčjaka

1200 m² veliko, tik ob cesti, na Mirju prodam. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 10248-20

Psa